

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۰/۲۱-ف

خط: نسخ، بی‌کاء، تا: ۶۹۹ق، جا: تبریز؛ گگ (۲۵۹-۲۶۷)، ۱۸ سطر، [فیلمها ف: ۱-۵۲۳]

● زیادات در تدابیر / کیمیا / فارسی

zeyādāt dar tadābīr

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

رساله‌ای است کوتاه در کیمیا و تدابیر دارای سه تدبیر که این کتاب تدبیر سوم اوست. مؤلف در آغاز کتاب ریاض الأكبر گوید: «او قرار دادیم در کتاب زیادات علوم مختلفی از حیوان و نبات و معادن و ...»

[دنا ۱۲۶۴/۵؛ الذریعة ۱۹۳/۲۲ و ۷۶/۱۲؛ اعیان الشیعة ۳۰/۴]

قم؛ موعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۲۵/۴

آغاز: الحمد لله رب العالمین شکرأ لما أولى أولاً و آخرأ ... اما بعد بدانکه مقدم کردیم در کتب خود از علوم؛ انجام؛ و رصاص که قایم می‌شود بر ویاس انشاء الله تعالی
خط: نسخ، بی‌کاء، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱۸ گگ (۶۲-۷۹)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۶سم [ف: ۳۱-۳۹۲]

← زیادات عباس بن سعید فی المقالة الخامسة من کتاب اقلیدس
← اصلاح کتاب اصول اقلیدس

● زیادات نقد المحصل / کلام و اعتقادات / عربی

zīyādāt-u naqd-il muḥaṣṣal

ابن ابی الحدید، عبدالحمید بن هبة الله، ۵۸۶-۶۵۵ قمری
ebn-e abe-l-hadīd, 'abd-ol-hamīd ebn-e hebat-ol-lāh (1191 - 1258)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۳۹/۱

آغاز: بسمله، احمد لله على نعمه التي التوفيق بحمده عليه محسوب منها؛ انجام: کتاب المحصل. و الحمد لله رب العالمین و صلی الله على سیدنا محمد النبی و آله الطاهرین و سلم تسلیمًا کثیرا کثیرا.

خط: نسخ، کاء: خواجه کئی، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکئی، ۱۰۰ص (۱-۱۰۰)، ۱۹ سطر (۱۴×۸/۵)، اندازه: ۲۰×۱۳سم [ف: ۱۰-۶۱۱]

← زیادة المکمل بها کتاب المقنع ← الغیة

← زیارات ← منتخب زیارات

← زیارات ← آداب زیارات

← زیارات ← ادعية

درین دهر و درین کار xx خداوند تو ستاری تو غفار / چه بخشایی به اندک جرم عصیان xx به بخشایم تو سبحانی تو سبحان
خط: نستعلیق، بی‌کاء، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج مشکئی، ۱۲۲ گگ (۱۲۲-۱۲۲پ) [ف: ۳۷-۳۱۳]

● الزهور المشرقة و النفحات العبقة / فقه / عربی

az-zuhūr-ul mušriqa wa-n nafaḥāt-ul 'abiqa

جلد دوم شرح کتاب نجم الدین یوسف بن احمد بن محمد بن عثمان یمانی ثلاثی زیدی درگذشته ۳ جمادی الثانی ۸۳۲ است و از اوست الثمرات الیانة و الاحکام الواضحة القاطعة و الزهور علی کتاب اللمع فی شرح کتاب الشفعة الی کتاب التحریر.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۳۸۱

آغاز: السفر الثاني من الزهور المشرقة و النفحات العبقة التي طلع بالجمع سناها منيرا و تضمنت معانی کتاب الامیر ... یوسف بن احمد بن محمد بن عثمان دام شخصه فی الدهور محروسا ... بسمله، کتاب الشفعة لها معنیان لفة و اصطلاحا اما فی اللغة مشتقة من الشفع الذي هو الزوج؛ انجام: منع صاحبها من ذلك فاذا استاجر الجاران و اختلفا رجعا الی اجتهاد الحاکم و الزمهما مذهبہ و الله اعلم و صلی الله على سیدنا محمد و آله و سلم
خط: نسخ، بی‌کاء، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای سیر، ۲۹۹ گگ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۳/۲×۳۳/۸سم [ف: ۱-۲۶۲]

● الزیادات / حدیث / عربی

az-zīyādāt

احتمالاً از محمد بن حسن شیبانی است.

مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۲۵۴

خط: نسخ، بی‌کاء، تا: ۱۰۷۲ق؛ مذهب، مجلد؛ تملک: محمد مازندرانی ملخص به امانی ۱۰۷۳ق، محمد اصفهانی مشهور به حاجب به تاریخ ۱۰۸۲ق؛ من موقوفات المدرسة السمیعیة؛ کاغذ: ترمه، ۲۵ سطر (۲۳×۱۰)، قطع: رحلی [تراثنا: س ۲-۱۲۰]

● زیادات ابی سهل الكوهی لکتاب المعطیات

لاقلیدس / ریاضیات / عربی

zīyādāt-u abi sahl-il kūhī li-k.-il mu'ṭiyāt li-uqlīdis

ابوسهل کوهی، ویجن بن رستم، - ۴۰۵ قمری
abū-sahl-e kūhī, vayjan ebn-e rostan (- 1015)

وابسته به: کتاب المعطیات؛ اقلیدس (۲۸۳-۳۰۶)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۷/۲۶-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۳۲؛ خط: نسخ، بی‌کاء، تا: قرن ۷؛ گگ (۱۴۰-۱۴۴) [فیلمها ف: ۱-۴۶۹]

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛ جلد هفتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276255

استاد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

العربية الاسلامية، ج ۱، ص ۲۲۱-۲۲۲ و رساله‌های آن جدا جدا در ص ۲۲۵-۲۶۰؛ معجم التاريخ التراث الاسلامی، ۱/۷۵۵/۱
شرح و حواشی:

۱- شرح کتاب السبعین

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۹۷/۱

تا کتاب ۶۹ در نسخه هست؛ خط: نسخ کهن، بی‌ک، تا: ۷۳۲ق
[نشریه: ۲-۱۱۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۴۸/۱

آغاز: بحسب ما علیه رای الحذاق فی علم الخواص اذ قد خصصنا هذه المقالة بالقول فی ذلك؛ انجام: فانهما متی امتزجا لم یزد احدهما بالآخر لعله تغایر هما فان شککت فی انا اختلطنا جزءا من الفضة بجزء

از مقاله چهاردهم تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، بی‌ک، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، با امضای مقابله ای با نسخه‌ای مغلو؛ خط: تیماج قهوه‌ای، ۴۵گ (۱-۴۵پ)، اندازه: ۱۸/۵×۱۲سم [ف: ۲۰-۳۰۱]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۵

آغاز: بسمله، هذا کتاب السبعین لجابر بن حیان (ره) قال و سمینا کتابنا هذا کتاب الباب بمعنى انه تذكّر فيه الباب الاعظم بالتدبیر الثاني؛ انجام: و صلی الله علی من لا نبی بعده و السلام، تمت خط: نستعلیق چلیپا، بی‌ک، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قرمز، ۴گ (۱۷-۲۰)، اندازه: ۱۵/۶×۲۳/۲سم [ف: ۶-۴۴۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۷۲/۴

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد خاتم النبیین و امام المرسلین و علی آله الطاهیرین اما بعد فان الوصف قد طال فی امر الباب الاعظم؛ انجام: و ذلك الثانية لانه قد الف النار فی هذا الوقت ثم اخرجه بعد جفافه.

کتاب چهارم از کتب سبعون است که با عنوان «المقالة الرابعة» ذکر شده؛ خط: نسخ، بی‌ک، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۰۷-۱۰۹)، ۱۸ سطر [ف: ۳۶-۱۰۸]

۵. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۳۶/۲

آغاز: کتاب الباب و هو الثاني من السبعین، المنی فی تدبیر الحجر، الحی، الخمسة عشر، اللغو، المواهب، الملاعب، الخمسة عشر، اللغو، المواهب، الملاعب، الاكليل، الخلاص، الوحیة، الرغبة، الروضة، المنافع، المصادر، الجمع
بی‌ک، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۱۳]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۰۴۹/۱

آغاز: الحمد لله و الصلاة علی ... قد تقدم لنا كتاب غير هذا سمینا كتاب اللاهوت ذکرنا فيه اصول هذه الصناعة فی الشيء الاعظم؛ نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه کراچی - پاکستان ۱۹۹۷۹؛ خط: نسخ، کا: محمود حمدی، تا: دوشنبه ۱۰ رجب ۱۳۴۵ق؛ از روی

آمده؛ انجام: بعوض آب تیری دو شعبه بر چله کمان گذاشتند و بر حلقوم آن طفل وضع زدند که از بازوی آن حضرت بیرون شد
الا لعنة الله

خط: نسخ خوب، بی‌ک، تا: ربيع الثاني ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مذهب، ۱۵۹گ (۸۹-۲۴۷ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۲۲×۱۶سم [ف: ۱-۵۵۰]

● سبع المثانی / ادبیات / فارسی

sab'-ol masānī

روح افزائی، محمد بن محمد صالح، ق ۱۳ قمری
rūh-afzā'ī, mohammad ebn-e mohammad sāleh (- 19c)

در ادب به فارسی

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۶۴

کتاب چهارم؛ خط: نستعلیق، بی‌ک، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۷۸گ، ۲۰ سطر (۲۰×۱۴)، اندازه: ۳۱×۲۰سم [ف: ۱۶-۲۲۹]

● السبعون = کتاب السبعین / کیمیا / عربی

as-sab'ūn = k.-us-sab'in

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

جابر هفتاد کتاب در علم کیمیا تألیف نموده و این کتاب کل این هفتاد رساله را دربر دارد. بعضی عناوین آن از این قرارند: ۱. التجميع، ۲. الباب، ۳. الايضاح، ۴. المنی، ۵. الهدی، ۸. النعوت، ۹. العهد، ۱۰. السبعة، ۱۱. الحی، ۱۲. الحكومة، ۱۳. البلاغة، ۱۵. خمسة عشر، ۱۶. الكفوف، ۱۷. الاحاطة، ۱۹. القبة، ۲۰. الضبط، ۲۱. الاشجار، ۲۲. المواهب، ۲۳. العطاء، ۲۴. الملاعب، ۲۵. المختفة، ۲۶. الاكليل، ۲۷. الخلاص، ۲۸. الوجیه، ۲۹. الرغبة، ۳۰. الخلقة، ۳۱. الهیة، ۳۲. الروضة، ۳۳. الناصع، ۳۴. النقد، ۳۵. الطاهر، ۳۶. اللیلة، ۳۷. المنافع، ۳۸. الكعبة، ۳۹. المصادر، ۴۰. الجرح، ۴۱. التفسیر، ۴۲. التلخیص، ۴۳. الوجوه، ۴۴. الباهر، ۴۵. الجوهر، ۴۶. الهدی، ۴۷. الاجناس، ۴۸. الزینة، ۴۹. الحقائق، ۵۰. القرار، ۵۱. العروس، ۵۲. السلف، ۵۳. الظاهر، ۵۴. التكرار، ۵۵. المحن، ۵۶. الخاتم، ۵۷. القرمز، ۵۸. الاختلاط، ۵۹. الحدود، ۶۰. الاغراض، ۶۱. الغسل، ۶۲. التدابیر، ۶۳. المنهاج، ۶۴. الخدع، ۶۵. حلولات الزیق، ۶۶. المشتري، ۶۷. المریخ و الشمس، ۶۸. اللام، ۶۹. الطرایف.

چاپ: ۱۰ رساله اول آن با ترجمه فرانسه در ۱۹۸۳م در پاریس چاپ شده است.

[تاریخ التراث العربی، سزگین ۲۸۲/۴ و ۳۲۲-۳۴۴ و ۳۷ و ۲۳۷؛ کشف الظنون ۱۴۲۴/۲؛ هدیه العارفین ۲۴۹/۱؛ الذریعه ۳۰۸/۲۶؛ الاعلام زرکلی ۱۰/۲؛ منتخبات من نوادر المخطوطات العلمیه، ص ۸۰-۸۴؛ اعلام الحضارة

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛ جلد هفدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276255

استاد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۶۸

ترجمه از فرانسه؛ خط: شکسته ریز، بی کا، بی تا؛ ۳۶ گ، ۱۸ سطر،
اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۴۸۳]

● **سب صحابه (ترجمه) / کلام و اعتقادات / فارسی**
sabb-e sahāba (t.)
سید احمد شاکر افندی، ق ۱۴ قمری
seyyed ahmad šāker afandī (- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۴ق
این کتاب به سال ۱۲۵۶ق به وسیله سید محمود مفتی بغداد به رشته تحریر در آمد و علت نوشتن آن هم تشاجری است که بین علمای اهل سنت لاهور در گرفته بود، ولی مدتها در بوته عدم انتشار بود تا سال ۱۳۰۱ ق که پسر زاده او به نام سید احمد شاکر افندی به امر والی بغداد آن را انتشار داد و در سال ۱۳۰۴ق اصل آن به فارسی ترجمه شد و به نظر ناصرالدین شاه رسید.
[فهرستواره منزوی ۳۳۸/۹]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۶

آغاز: بسمله و به نستین، الحمد لله رب العالمین و الصلوة والسلام
علی سید المرسلین و خاتم النبیین؛ انجام: همین مختصر که لباب
او نتیجه کلمات رساله معهود باشد بعرض حضور مبارک برسانند.
شنبه بیست و دوم شهر ربیع المولود اتمام پذیرفت ۱۳۰۴
درین نسخه از صفحه ۱ تا ۱۰۳ ترجمه اصل کتاب و از صفحه
۱۰۷ تا ۱۱۵ خلاصه آن ترجمه آمده؛ خط: نسخ خوش، بی کا، تا:
شنبه ۲۲ ربیع الاول ۱۳۰۴ق، جا: بغداد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج
قرمز، ۵۸۰ گ، ۲۵ سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۱۹×۳۰/۲سم [ف: ۱-۶۵]

← السبعة < کتاب السبعة

● **السبعة = الاجساد السبعة = کتب الاجساد السبعة =**
الرسائل السبع الجابریة = الکواکب السبعة / کیمیا / عربی
as-sab'a = al-ajsād-us sab'a = kutub-ul ajsād-is sab'a =
ar-rasā'il-us-sab'-ul jābrīya = al-kawākib-us sab'a

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

علمای کیمیا از فلزاتی که در کیمیا کاربرد دارد «جسد» تعبیر می کنند، جابر بن حیان در بیان خصوصیات و احکام هفت فلز طلا، نقره، مس، سرب، قلع، آهن و خار چینی که در این علم کاربرد زیاد دارند کتابی به نام «کتب الاجساد السبعة» تألیف نموده در هفت قسم به نامهای: ۱. کتاب الذهب؛ ۲. کتاب الفضة؛ ۳. کتاب النحاس؛ ۴. کتاب الاسرب؛ ۵. کتاب القلعي؛ ۶. کتاب الحديد؛ ۷. کتاب الخارصینی. این کتاب شامل تمامی هفت کتاب مذکور است.

semnānī, mansūr

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۵۴۱

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: ۱۲۳۱ق [رایانه]

● **سبحة هزار دانه (منتخب) / شعر / فارسی**
sobha-ye hezār dāna (mn.)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۳۲۹/۵۷

آغاز: مرحبا ای عشق نیکوکارها xx وی بدایت گرمی بازارها؛
انجام: ور بخندم لحظه بی اختیار xx سالها باید نشستن اشکبار
۲۲۰ بیت؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۷۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد:
میشن قهوه‌ای، ۱۷ گ (۵۸۳-۵۹۹)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۷سم
[ف: ۸ - ۳۱]

● **سبر القرائح / چند دانشی / عربی**

sabr-ul-qarā'ih

محمد بن ابی بکر

mohammad ebn-e abī-bakr

به درخواست: ظهیر الاسلام احمد بن ظهیرالدین محمود
مؤلف در ابتدای کتاب در انگیزه خود بر تألیف کتاب نوشته که
ظهیر الاسلام احمد بن ظهیر الدین محمود بن ابو البقاء از ایشان
خواسته تا ابیاتی را مرتب کند در معماها و مشکلات نحوی و
لغوی به همراه اشعار ادبی که اعراب و معانی آن اشعار مشکل
باشد و در نتیجه مطالعه آن ذوق و استعداد پسرش ابو البقاء
عبدالرحمن بر انگیزخته شده و به تتبع و تفحص درباره مشکلات
اعراب و الفاظ تشویق گردد. مؤلف در اجابت به آن درخواست
کتاب حاضر را در دو مقدمه و سه فصل به رشته تحریر در آورد.
مقدمه اول در شرح معماها و مشکلات، مقدمه دوم در تقسیم
معماها و معضلات و فصول کتاب در بیان ابیات شعری و شرح
آن می باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۳۲۱/۲

آغاز: الله احمد اولاً و هو بالحمد اولی و اشکره علی ما اسدی من
النعم؛ انجام: و لیس لها لسان فهذا آخر ما عنینا ایراده من انواع
الانغاز ... و علی آله و صحبه الاکرمین.

کا: اسحق بن محمد بن حسن استرآبادی، بی تا؛ کاغذ: اصفهانی
نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۳۷ گ (۱۵-۵۱پ)، اندازه:
۱۶×۸/۵سم [ف: ۱۲ - ۴۴]

● **سبزی کاری / کشاورزی / فارسی**

sabzi-kārī

فهرستگان نسخه های خطی ایران (نخا)؛ جلد هفتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276255

استاد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

← زبیق < کبریت و زبیق

● **زیب الوسائل / کلام و اعتقادات، فقه / فارسی و اردو**
zīb-ol-vasā'el

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۵۳۲
آغاز: قال السائل قد جمع المفسرون؛ انجام: در مجلد دوم
استقصاء الافحام ... مسطور است.
و جواب شبهات اهل خلاف فی احادیث و آیات؛ خط: نسخ و
نستعلیق، بی ک، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ [رایانه]

● **الزیج / هیات - عربی**

az-zīj
مروزی، حبش بن عبداللہ، ق ۳ قمری
marvzī, hebaš ebn-e 'abd-ol-lāh (- 9c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۱/۶-۲
نسخه اصل: بنی جامع ش ۷۴۸؛ خط: نسخ، بی ک، بی تا؛ ۱۶۵ گ
[۷۱-۲۳۵] [فیلمها ف: ۱-۴۳۴]

● **زیج / هیئت / فارسی**

zīj
کاشی، جمشید بن مسعود، - ۸۴۱ قمری
kāšī, jamšīd ebn-e mas'ūd (- 1438)

قسمتی است از اواسط زیج علامه غیاث الدین جمشید بن مسعود
بن محمود طیب کاشانی متوفی ۸۴۱ هجری. [کاتب نسخه در
هامش صفحه دوم نوشته است: «توفی المولی المخدوم الاعظم
غیاث الملة و الدین جمشید طیب الله مضجعه و طاب ثراه و جعل
الجنة مأواه و مثواه و هو مصنف هذا الزیج فی صباح یوم الاربعاء
تاسع عشره من رمضان سنة ۸۳۲ هجرية خارج بلدة سمرقند
بموضع رصد»]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۳۲۹

آغاز: فصل ششم - در تسهیل تقویم کواکب و عروض آنها؛
انجام: ارتفاع طالع استخراج کنیم و مضمون این فصل هم در هیچ
زیج ندیده ایم
خط: نسخ، بی ک، تا: قرن ۱۱، مجلدول؛ واقف: ابن خاتون،
۱۰۶۷ ق؛ کاغذ: حنایی سمرقندی، جلد: پارچه بی، ۱۵ گ، ابعاد
متن: ۱۸/۵×۱۲/۲، اندازه: ۲۵/۶×۲۰ سم [ف: ۸-۱۷۷]

● **زیج (جدول) / هیئت / عربی**

zīj (jadval)
محمد امین
mohammad amīn

● **الزیبق = المزاج = کیمیا / کیمیا / عربی**

az-zībaq = al-mizāj = kīmīyā
جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری
jāber ebn-e hayyān (739 - 814)
نام کتاب در نمایه مجموعه «رسالة فی المزاج لجابر» آمده است.
بخش بندی نشده. با سریندهای در خور.
[دنا ۱۲۷۴/۵؛ اعلام ۴۱۰/۱؛ بغدادی، هدیه ۲۴۹/۱]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۷۸۶/۵-عکسی

آغاز: بسمله. قال جابر ان مما یعقد الزبیق بلادواء، ان یؤخذ من
القناتی التي تكون فیها الماء وزن و يجعل فیها من الزبیق؛ انجام: و
یحللها فی موضع واحد و هو اوثق و اقرب و اعلم و الله تعالی
اعلم من كشف الرموز.
خط: نسخ روشن، بی ک، تا: ۱۲۶۳ ق؛ ۴ ص (۹۷-۱۰۰) [عکسی ف:
۲۰۲-۱]

← الزبیق الشرقي، الزبیق الغربي نار الحجر، ارض الحجر <
الاركان الاربعة فی الحجر

● **الزیبق الغربي / علوم غریبه / عربی**

az-zībaq-ul ġarbī
جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری
jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۷۳۱/۱۳

آغاز: بسمله، الحمد لله الخالق العلیم
بی ک، تا: ۱۳۰۰ ق؛ جلد: مقوایی با گالینگور سبز، ۵ ص (۷۴-۷۸)،
اندازه: ۱۸×۱۱ سم [ف: ۵-۱۷۶۹]

● **زبینه اسفار / اخلاق / فارسی**

zībānde-ye asfār
علم الهدی، محمد بن محسن، ۱۰۳۹ - ۱۱۱۵ قمری
'alam-ol-hodā, mohammad ebn-e mohsen (1630 -
1704)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۸۴۱

آغاز: بسمله، بعد از ادای وظایف سیاس و ستایش؛ انجام: سلام
علی المرسلین و الحمد لله رب العالمین
خط: نسخ، بی ک، تا: قرن ۱۱ [رایانه]
۲. کاشان؛ علامه فیض؛ شماره نسخه: بدون شماره
از علم الهدی و به خط او؛ بی ک، بی تا [میراث اسلامی: ۵-۶۱۹]

فهرستگان نسخه های خطی ایران (نخا)؛ جلد هفتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276255

استاد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

● مختار / معانی بیان / عربی

است، مجدول؛ ۸ گک (۴۷-۵۴پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۸/۵ اسم
[ف: ۳۳-۴۲]

muxtār

علائی بن محبی شریف شیرازی، ق ۱۰ قمری
'alā'ī ebn-e mohebī šarīf širāzī(- 16c)

تاریخ تألیف: ۹۴۶ق

نویسنده می گوید چون علم بلاغت اعجاز کتاب الله را باز می گشاید و سعادت بنی نوع بشر را در این روزگار و دیگر روزگار می نماید بر آن شدم مختصری در مسائل آنها بنویسم و فقط به قواعد بدون شواهد و دلائل قناعت کنم تا سهل الحفظ باشد حاصل کارم این کتاب شد. پس او طبق روال کار تفتازانی ابتداء فصاحت و سپس هشت باب معانی و پس از آن بیان و در آخر بدیع را بدون شاهد و مثال می آورد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۹/۴

آغاز: الحمد لله الذی بعث لصلاح عباده فی النشأتین؛ انجام:
نحمد الله اولاً و آخراً و نشکوه ظاهراً و باطناً و نصلی علی سید
الکونین ... علیهم اجمعین.

خط: نستعلیق، کاتب مؤلف، تا: ۹۴۸ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۲ص
۲۵ سطر (۱۱/۵×۶)، اندازه: ۱۹×۱۲ اسم [ف: ۱۰-۳۳۷]

● مختارات الاعمال / کیمیا / عربی

● مختارات الاعمال لحصول الآمال (ترجمه) / کیمیا / فارسی

moxtārāt-ol a'māl le-hosūl-el āmāl (t.)

ترجمه تحت اللفظی است رساله قبلی است که در خصوص
اعمال کیمیا آمده است.

قم؛ مورعی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۱۶/۲۲

آغاز: و بدان بدرستیکه اصل این صنعت از چهار چیز جدا می شود
بر رأی صاحبان حجرها و آن در باب شمس طلا و فرار و گوگرد
و عقاب؛ انجام: هر گاه تدبیر شود کبریت به این آب سه روز به
سحق و تشویه، پس بدرستیکه او می گردد روغن جاری فعل
کننده، پس بفهم پس بدرستیکه این از اسرار است.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸ گک (۴۷-۵۴پ)، ۱۳ سطر، اندازه:
۱۴×۸/۵ اسم [ف: ۳۳-۴۳]

● مختارات شعریه / شعر / عربی

muxtārāt-un šī'riyat

ابیات و قطعه هایی است از بهترین شعر شعرای عرب جاهلی و
صدر اسلام، که به ترتیب حروف با ذکر نام شاعران، گرد آورده
شده است.

قم؛ مورعی؛ شماره نسخه: ۵۱۳۹/۲

آغاز: بعض بنی عبد شمس ... لا تعذلی فی حنجدج ان حندجاً
لیث عفیرین لدی سواء؛ انجام: کان دنائیرا علی قسما تمهم اذا
الموت للارکان کان تحاسیا

خط: نسخ، کا: عبدالله بن راشد بحرانی، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛
۶۷ گک (۳۲-۹۸ر)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵ اسم [ف: ۱۳-۳۴۳]

● المختارات من الرسائل / ادبیات / فارسی

al-moxtārāt men-ar rasā'el

بعض عناوین کتاب: - من انشاء الله الامام الکبیر مؤید الدین نجم
الاسلام محمد بن ابی المکارم القزوینی؛ - عضد الدین بن
الکمال کتب الی صدیق؛ - کتب عماد الدین رئیس خوی الی
الصدر بهاء الدین اوس بن معاذ؛ کتب الصدر السعید کمال
الاسلام رحمه الله - و له ایضاً؛ کتاب کتبه الامام رفیع اللبنانی الی
الاجل جلال الدین الجربادقانی - و کتب علی لسان غیره - کتب
الاجل - الامام السعید فخر الدین جمال الاسلام ابو المعالی محمد
بن محمود القسام رحمه الله الی صاحب الوزیر جمال الدین
شرف الاسلام صدر الوزراء فی العالمین - من انشاء الامام شهاب
الدین الکوشیدی - من انشاء مجد الدین عمر بن الحسن کتبه الی

muxtārāt-ul a'māl

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

در این مختارات آن اعمالی که برای حصول آمال در کیمیا لازم
است شرح شده است.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۰۰/۲۱

بی کا، تا: قرن ۱۳، جلد: تیماج، ۱ گک (۱۱۰-۱۱۰پ)، ۱۶ سطر
(۱۵×۹)، اندازه: ۱۵×۱۱ اسم [ف: ۱۰-۵۵۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۰۷۹۵

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر، تا: ۱۲۶۶ق، جا: تهران [الفبائی: ۵۰۲-]

● مختارات الاعمال لحصول الآمال / کیمیا / عربی

muxtārāt-ul a'māl li-ḥuṣūl-il āmāl

قم؛ مورعی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۱۶/۲۱

آغاز: و اعلم ان أصل هذه الصناعة من أربعة أشياء، متصل علی
رأی أصحاب الاحجار و هی فی باب الحمره الذهب و الزیبق و
الکبریت و النورشارد؛ انجام: و اذا دبر الکبریت بهذا الماء ثلاثة
أیام بالسحق و التشویه، فانه یصیر دهنأ جارياً فعلاً فافهم، فانه من
الاسرار، تمت.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ ترجمه فارسی رساله در زیر سطرها

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد بیست و هشت؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276266

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

الروضة

نسخه اصل: همان نسخه بالا [قلمها ف: ۱ - ۷۴۲]

● الروضة / كيميا / عربی

ar-rawḍa

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

● الروضة = روضة الادیب / شعر / عربی

ar-rawḍa = rawḍat-ul-adīb

صفی الدین حلی، عبدالعزیز بن سراپا، ۶۷۷-۷۵۰ قمری
safī-yod-dīn-e hellī, 'abd-ol-'azīz ebn-e sarāyā (1279 -
1350)

قصاید است به ترتیب قافیه.

[الذریعة ۶۱۵/۹ و ۶۸۹؛ دنا ۹۸۷/۵]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۳۲

آغاز: بسمله. حمدله ... و انا اذکر فی هذا الكتاب العلة فی زحل و
تأثیره و تدبیره

خط: نستعلیق چلیبا، بی کاء، تا: قرن ۱۱؛ در نسخه ما تنها دیباچه آن
آمده؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قرمز، ۱ ص (۵۸)، اندازه:

۱۵/۶×۲۳/۲سم [ف: ۶-۴۴۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱/۳۲

آغاز: قد تقدم لنا قبل کتابنا هذا احد و ثلثون کتابا کل کتاب فی
فن و فی کتابی هذا اذکر العلة فی زحل و تدابیره بحسب الطاقة و
قد سمیت کتابی هذا کتاب الروضة و انا استوفی فیہ الکلام علی
زحل بحسب ما وصلنا الیه من ذلك؛ انجام: فهذا ما فی الفضة من
التدبیر و فی جمیع الاجسام کلها فاعرفها و اعمل بها ان شاء الله.

خط: نسخ، بی کاء، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد:

تیماج قهوه‌ای، ۳ گگ (۸۳-۸۵)، ۱۹ سطر (۵/۸×۱۴/۵)، اندازه:

۱۳/۷×۲۲/۳سم [ف: ۲۹/۲-۶۱۶]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۰۳۴/۱

آغاز: بسمله. هذا ما خدم به بخزامة مالک الرقاب رقا و حقاً سلطان
الزمان ... حرف الالف: ... الوصال مخافة الرقباء xx و اتتك تحت
حنادس الظلماء؛ انجام: يانع العود و اهب القودها xx فی الحود
حتف العدو فتح الولی (تمت الروضة بحمدالله ... و يتلوها ... ديوانه
(...)

خط: نسخ، کاء: حسن بن علوی بن علی موسوی، تا: ۱۱۹۰ق؛ جلد:

میشن قرمز، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۲سم [ف: ۸-۱۷۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۸۴/۷

خط: نسخ، بی کاء، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۲۲ گگ (۱۲۷-۱۲۷-)

۱۴۸(۱)، ۲۰ سطر (۵/۱۲×۲۱)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۵-۴۱۰۸]

● الروضة / عرفان و تصوف / عربی

ar-rawḍa

اصفهانى، معمر بن احمد، - ۴۱۸ قمری

esfahānī, ma'mar ebn-e ahmad (- 1028)

rawze

● روضة ... / اخلاق / فارسی

صادق المعانی، لطفعلی

sādeq-ol-ma'ānī, lotf-'alī

بخشی از کتابی است در آداب و اخلاق. این کتاب در چند
روضة بوده و فقط پنج روضه آن در نسخه حاضر موجود است،
عنوان روضه‌های آن چنین است: روضه ۲. تشریح شقایق حکم
که به رشحات سحاب کرم در زمین قلوب حکما و اراضی

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۷۸/۸

بی کاء، تا: قرن ۸؛ کاغذ: نخودی، ۱۰ ص (۱۳۱-۱۴۰)، قطع: وزیری

[نشریه: ۵-۲۲۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۱۹/۸-ف

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛ جلد هفدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276255

استاد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

1859)

وابسته به: مبادئ الوصول الى علم الاصول؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۶۱۹/۳

خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی ک، بی تا، قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۵۱۲]

● ریاض الافکار / تراجم / فارسی

rīyāz-ol-afkār

عظیم آبادی، وزیر علی، ق ۱۳ قمری

'azīm ābādī 'vazīr 'alī (- 19c)

شرح حال گروهی از شاعران که نویسنده از ابن سینا آغاز کرده و ماده تاریخ تألیف آن «چه نثر متینی» (۱۲۶۸) است.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: ۱۵ عکسی

خط: نستعلیق، بی ک، تا: ۱۲۸۲ق؛ ۶۰گگ [جنگ: ۱ - ۴۵۹]

● ریاض الافکار در توصیف خزان و بهار / ادبیات / فارسی

rīyāz-ol afkār dar towsif-e xazān va bahār

علاونی، یارعلی بن عبدالله، ق ۱۰ قمری

'alānavī, yār-'alī ebn-e 'abd-ol-lāh (- 16c)

اهدا به: مصطفی پاشا از وزراء مملکت ترکیه

تاریخ تألیف: ۹۲۶ق؛ محل تألیف: بورسه

گفتگویی است ادبی در وصف خزان و بهار، با ابیاتی از شعر نگارنده و دیگران مخصوصاً گفته های حافظ شیرازی که در این موضوع اشعاری دلپذیر دارد. پس از مقدمه در وجه تحریر چنین می گوید: «عزیزی از اعیان خواص ... اقتراح نمودند که چون ترا در طرز بدایع گسترگی رتبه ظهیر و انوری است ... چرا به سخنان سحر بیان خود را ممتاز و مستثنا نسازی و چون جمعی که به عبارات فصیح و اشارات ملیح معارضات نوشته اند مثل معارضه گل و نرگس و زمین و آسمان و شب و روز و تیغ و قلم تو نیز معارضه در خصوص بهار و خزان نویسی».

برخی از فهرست نگاران مؤلف این کتاب را با مؤلف «اللمحات فی شرح اللمعات» متوفی قرن ۹ یکی دانسته اند ولی این نمی تواند صحیح باشد زیرا «اللمحات» در سال ۸۱۲ق نگارش یافته است و تعدادی نسخه از این کتاب که از قرن ۹ باقی مانده، دلیل بر این است که مؤلفش در قرن ۹ در گذشته، و حال آن که «ریاض الافکار» در ۹۲۶ق نگارش یافته است.

آغاز: برگ و بال نهال باغ کلام xx حمد حقست و شکر ذی الانعام محامد گهاریار و مدایح درر نثار بعدد قطرات امطار و اوراق و اثمار اشجار

[دنا ۵ / ۱۰۹۰؛ نسخه های مزوی ۳۵۷۶/۵]

آغاز: نحمدک الله یا من شرع لنا من الدین النافع، و نور قلوبنا ... فیقول تراب نعل العلما و الاخیار ... حسن بن عبدالنبی بن احمد بن سالم بن مانع (صانع) الخطی الجهرانی ... فمن علی من فضله الواسع الوهاب بکتابه هذه التعلیقات علی کتاب المسماة بالریاض الازهر فی شرح کتاب المختصر ...

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۶۰

جزو ۱؛ خط: نسخ، بی ک، تا: پنجشنبه ۱۲ شوال ۱۲۵۵ق [ف: ۳ - ۸۹]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۶۸۱-عکسی

آغاز: برابر؛ انجام: و ان كان الاول فی غاية القوة. تم الجزء الاول

من الریاض الازهر فی شرح المختصر فی عصر یوم الخمیس ثانی عشر شهر شوال المکرم من شهور سنة ۱۲۵۵ ... و نسأل الله تعالی القبول و الاجر علیه انه جواد کریم.

خط: نسخ خوش، بی ک، تا: حدود ۱۲۵۷ق؛ مقابله شده؛ با تقریظ حاج محمد کریم خان قاجار کرمانی بر کتاب، نوشته ۱۲۵۷؛ ۵۵۸۱ص، ۲۲سطر (۱۸×۱۱/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۱۹۳]

● الریاض الأصغر / کیمیا / عربی

ar-rīyād-ul ašğar

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

در هفت «باب» است منقسم بر بیست جزء در صنعت و اعمال کیمیا، جامع اصولی که در کتاب های دیگر پراکنده بود. عناوین ابواب چنین است: ۱. تحدید اصول الصناعة و اختیار الأدوية؛ ۲. تطهیر الارواح خاصة؛ ۳. تصعید الأجساد؛ ۴. حلولات الأجساد؛ ۵. تشمیع الاجساد و الأرواح؛ ۶. صفات المیاه الحادة الداخلة فی الأعمال؛ ۷. تقریرات الأرواح النادرة.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... أما بعد فانه سبق لنا قبل کتابنا هذا عدة کتب فی مثل هذه الأصول

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۱۶/۸

آغاز: برابر؛ انجام: و كذلك النفس من کل ذی نفس حارة یابسة

بی ک، تا: ۱۲۷۰ق، جا: تهران؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۴۰گگ (۱۳۶پ-۱۷۵پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۹ - ۳۳۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۲۲/۷

آغاز: برابر؛ انجام: و بین کل طبخة یوما و لیلۃ، تمت

خط: نستعلیق، بی ک، بی تا [رایانه]

● ریاض الاصول فی شرح مبادئ الوصول / اصول فقه / عربی

rīyād-ul usūl fī š-i mabād-il wuṣūl

همدانی، محمد رضا بن محمد محسن، - ۱۲۷۵ قمری

tehrānī, mohammad rezā ebn-e mohammad mohsen (-

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد هفتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276255

استاد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

نشان می دهد و ظاهراً نگارنده، که از فضلی اوایل دوران قاجار است، در آوردن مطالب صحیح سعی فراوان کرده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۶۷/۱

آغاز: الروضة الاولى فيما يتعلق باصول العقائد و توحيد الله الملك الواحد مقصد اقصی و مطلب اسنی از علم كلام و حکمت بلکه ثمره هر علمی؛ **انجام**: كان النبي مدينة العلم التي حوت الكمال فكنت افضل باب ردت اليك الشمس و هي فضيلة ظهرت و لم تستر بلف نقاب لم احكي الا ما روته نواصب عادتك و هي مباحث الاسباب

خط: شکسته نستعلیق، بی کاه، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج سیاه، ۴۳۸ گ (۱-۴۳۸)، ۳۴ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۱ سم [ف: ۱-۴۵۲]

● ریاض / صنعت / فارسی

rīyāz

زین العابدین

zayn-ol-'ābedīn

علم صنعت را از صد و بیست کتاب جمع آوری کرده است تا فرزندانش بهره کامل از آن بگیرند.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۳۶۷/۵

آغاز: اما حجر، پس مختصر می کنم از طول دادن آن مقدمه و من ذکر می کنم در این کتاب چیزی را که لب این اعمال است؛ **انجام**: و در مدت حل نیاید دیک و خاکستر سرد شود تا وقتی که او را بردارند تا حل شود الوقت بردارند

خط: نستعلیق، بی کاه، بی تا؛ در انتهای رساله فائده ای در علوم غریبه ذکر شده؛ جلد: گالینگور سبز، ۲۳ گ، اندازه: ۱۱×۱۶ سم [ف مخ: ۳-۱۰۵۰]

● ریاض / ریاضیات / عربی

ar-rīyād

در صفحه عنوان کتاب با خط مغایر نوشته شده: حاشیه مجسطی و شاید هم تفسیر مختصر مجسطی باشد از میرزا کافی قاینی که در ربیع الثانی ۱۰۳۲ آن را نگاشته است.

مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸ فیاض

آغاز: بسملة الحمد لله رب العالمين والصلوة على خير خلقه محمد وآله الطاهرين، مقدار الرواية المستقيم الخطين هو مقدار القوس خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح توسط خود مؤلف؛ کاغذ سپاهانی؛ ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵ سم [ف: ۱۳۸]

● ریاض / کیمیا / عربی

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۷۲۸
آغاز: بسملة، الحمد لله الذي انعم على عباده برسول من انفسهم؛ **انجام**: و سلام على المرسلين و الحمد لله رب العالمين
خط: نسخ، بی کاه، تا: قرن ۱۰ [رایانه]

● ریاض / کیمیا / کردی

ar-rīyāz

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۲۷/۱۳

بی کاه، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۱۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۴۶۵/۲۶

آغاز: من کتاب الرياض لشيخ العابد الزاهد جابر بن حيان رحمه الله، قال ان الغمت الرصاص بالزبيق على السواء و مثل الزبيق عقابا؛ **انجام**: و اعلم يا اخي هذا (ه) النسبته الشريفة يتم في يومين لان تقطيرها في يوم و تعريقها في يوم فافهم و اكنم
خط: نسخ، بی کاه، تا: ۱۲۶۵ ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، ۶ گ (۱۱۰-۱۱۵ پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷ سم [ف: ۹-۴۲۲]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۰۰/۱۰

رساله ای است از کتاب ریاض جابر بن حیان در خواص زیق و نوشادر و وسائل کیمیاگری؛ بی کاه، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲ ص (۶۸-۷۹)، ۱۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱ سم [ف: ۱۰-۵۵۲]

● ریاض / - / عربی

ar-rīyād

کرمانی، احمد بن عبدالله، - ۴۱۲ قمری

kermānī, ahmad ebn-e 'abd-ol-lāh (- 1022)

چاپ: بیروت، دار الثقافة، ۱۹۶۰ م، عارف تامر، ۲۵۳ ص

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۹۶-ف

خط: نسخ، بی کاه، بی تا [فیلمها: ۱-۳۳۳]

● ریاض / گوناگون / فارسی

rīyāz

عبدالرزاق بیگ، ق ۱۳ قمری

'abd-or-razzāq beyk (- 19c)

حاوی فهرست مفصل خود در دو صفحه اول است همانند مخلاة و کشکول شیخ بهائی است که در آن از مطالب گوناگون کلامی و مذهبی و اخلاقی و نوادر امثال و طب و آداب معاشرت و ازدواج مباحثی چند آمده است و نیز حاوی پاره ای اشعار می باشد. فهرست اول کتاب مطالب را با ذکر صفحات

فهرستگان نسخه های خطی ایران (مخا)؛؛ جلد هفدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276255

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۲۸۱/۱۲
آغاز: تأخذ من الابلج المنزوع النوا ما شئت و مثله شاهزج؛ انجام:
فان مزجته بغيرها فانتن حسن انشاءالله تعالى.
خط: نستعلیق، بی کاء، تا: قرن ۱۱-۱۲؛ جلد: تیماج مذهب،
ص ۲ (۲۹۳-۲۹۴)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۴۷/۲ - ۱۱۷]

● صنعة ملح الحائط / طب / فارسی

san'at-o melh-el hā'et

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۴۹۵/۶
خط: نسخ، بی کاء، تا: ۸۶۳ق؛ ص ۲ [ف: ۷ - ۴۱۱]

● صنعت میزان / کیمیا / عربی

san'at-e mīzān

جلد کی، علی بن ایدمر، - ۷۶۲ قمری
jeldakī, 'alī ebn-e aydamor (- 1361)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۸۵/۵
خط: نستعلیق، بی کاء، بی تا؛ ص ۱ (۷۵ ر) [ف: ۶ - ۲۷۱]

● صنعت و شعبده بازی / علوم غریبه / فارسی

san'at va šo'bade-bāzī

رساله صنعت و شعبده بازی و سیمیا نامبوب و دستورهای زیاد
برای سرگرمی و بهره گیری های علمی مانند مرکب نادیدنی و
جز آن.

آغاز: بسمله، اگر خواهند که شیشه را ببرند چنانکه جدا نشود از
هم ...

انجام: پس آتش بر جامه باروت نسوزد. و السلام
[دنا ۱۹۵/۷؛ فهرستواره متزوی ۳۸۶۸/۵]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۳۷۳/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کاء، بی تا؛ جلد: میشن سیاه، ص ۵ (۱۶۹-۱۷۳)،
۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۶ - ۳۸۶]

● صنعت و کیمیا / کیمیا / عربی و فارسی

san'at va kīmīyā

فصل هایی است در اعمال گوناگون صنعت. در این بخش از
بزرگان حکما و ائمه اطهار (ع) و نقل یاد شد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۸۵۱/۵

آغاز: بسمله، قال بعض الحكماء الفلاسفة من اهل الروم و انا ادری
طریقه انبیاء آدم علی نبینا و آله و علیه السلام الذی هی صنعة

خط: نسخ، بی کاء، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز (بخشی از برگ
آغاز)؛ مصحح: مهر؛ «محمد خاتم النبیین صلی الله علیه و آله و
سلم ۱۲۸۶» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، ۵۵گ (۱-۵۵)، ۱۵ سطر،
اندازه: ۱۰/۵×۶/۵سم [ف: ۲۹ - ۵۲۹]

● صنعة الكیمیاء = الوصایا / کیمیا / عربی

šan'at-ul kīmīyā = al-wašāyā

چگونگی پیدایش کیمیا و روش درست شناختن آن را چنانچه
از آسمان فرود آمده نه آن گونه که در کتاب های به غلط گفته
می شود، با عناوین «یا بنی، یا بنی» در این رساله بسیار مختصر
گزارش شده و نگارنده خود را از اولاد حضرت امیرالمؤمنین
علیه السلام می داند. در برخی نسخه ها به امام صادق (ع) نسبت
داده شده است.

آغاز: بسمله، یا بنی اوصیک بتقوی الله و طاعته و انی شارح لک
علم الصناعة و کیف کان سبب نزولها من السماء علی کلیم الله
علی نبینا و آله و علیه السلام ...

انجام: و ذلك ما یسمون به روحه المکرم فاعلم انما یسمى بعضها
اسماء بعضها اذیها لا یتث علی اثار اسماء و النفس و السلام علی
من اتبع الهدی

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۰۰۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کاء، تا: ۱۲۸۲ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۵۱پ-
۵۸پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۱۰سم [ف: ۲۱ - ۵]

۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۹۳۲/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کاء، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، ۸گ (۹۹پ-
۱۰۶پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷×۱۱سم [ف: ۲ - ۱۹۹]

● صنعة المسک و ازالة الکتابة من الدقائق و شیء فی

ازالة الاثار / کیمیا / عربی

šan'at-ul musk wa izālat-ul kitāba min-ad daqā'iq wa
šay'-un fi izālat-il ātār

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۵۶۹/۱۱

آغاز: بسمله. حملان خذ لحما ملحا نورا و اوجملا فشرحه و اجعله
فی سفود؛ انجام: و الفلفل و یسوی غایة الشی
خط: نستعلیق، بی کاء، تا: ۹۱۳ق؛ ۲۱ سطر [ف: ۵ - ۲۹۴]

● صنعة المشک و صنعة العنبر / کیمیا / عربی

šan'at-ul mušk wa šan'at-ul 'anbar

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد بیست و یکم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276259

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

aş-şan'a (r.-un fi)

خالد بن یزید، - ۸۵ قمری

xāled ebn-e yazīd (- 705)

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۲۵/۲

بی کا، تا: ۱۲۹۴ق [نشریه: ۲-۱۲۷]

● **صنعت (ترجمه) / حدیث / فارسی**

san'at (t.)

جعفر بن محمد (ع)، امام ششم، ۸۰ - ۱۴۸ قمری

ja'far ebn-e mohammad, emām-e šešom (700 - 766)

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۶۷

خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الاول ۱۲۹۹ق [نشریه: ۲-۶۸]

● **الصنعة / کیمیا / فارسی**

as-san'a

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۳۳/۷

بی کا، بی تا؛ مجلد اول مذهب کاغذ ترمه؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،

اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۳۹۸]

● **الصنعة (رسالة فی) / طبیعیات / عربی**

aş-şan'a (r.-un fi)

ابن وحشیه، احمد بن علی، - ۲۹۶ قمری

ebn-e vahšiya, ahmad ebn-e 'alī (- 910)

اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه: ۳۶/۲

آغاز: من الناس بهذه الرتبة الالهية التي تميزون بها من سایر البشر

مع حرص جميع الناس عليه واجتهادهم في تحصيله

کا: محمد رضی طهرانی، تا: ۲ شوال ۱۱۰۶ق، حسب امر میرزا

محمد صادق حسینی همدانی؛ ۳ گک (۴۰-۹۲)، ۱۹ سطر [سه

کتابخانه اصفهان: ف: ۱۱۸]

● **الصنعة (رسالة فی) / کیمیا / عربی**

aş-şan'a (r.-un fi)

مجریطی، مسلمة بن احمد، ۳۳۸ - ۳۹۸ قمری

majriti, moslemat ebn-e ahmad (950 - 1008)

مؤلف در ابتدا رساله چنین بیان داشته: از ظرایف علوم فکریه و

صحنای اسرار علم صنعت (کیمیا) چیزی بر من عارض شد که

اجتهاد در اسرار حقیقت آن و سلوک به سایر اقطار در معرفت

صندوق الجواهر < منهاج السالکین و معراج الطالبین

● **صندوق الحكمة / کیمیا / عربی**

şundūq-ul hikma

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

رساله مختصری است در کیمیا مشتمل بر چندین «فصل» که

فصل دوم آن در چندین فرع می‌باشد با این عناوین: فرع ۱. فی

تصحیح هذا العلم و معرفته؛ ۲. ذکر هذا العلم و علم الشرع؛ ۳.

فیما هو جائز فی وجود هذا العلم فی العقل؛ ۴. معرفة الاجساد و

غیرها؛ ۵. معرفة الآلات و تدبیرها؛ ۶. الاکاسیر الاحمر و الابیض

و غیرهما؛ ۷. کیفیة الجواهر و العقاقیر

[دنا ۱۹۲/۷؛ الاعلام زرکلی ۱۰۳/۲-۱۰۴؛ اعیان الشیعة ۳۸/۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۰۰۷/۱

آغاز: الحمد لله وحده ... قال الشيخ الامام ... من منع الحكمة من

اهلها فقد ظلم نفسه و الظلم عبارة عن وضع الشئ في غير موضعه

نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه کراچی - پاکستان ۱۹۹۹؛ خط:

نسخ، کا: محمود حمدی، تا: دوشنبه ۷ محرم ۱۳۴۲ق؛ از روی

نسخه ۳۰۳ دار الکتب المصریة؛ ۳۹-۱) [عکسی ف: ۶-۱۳]

● **صندوقة المعارف / معما / فارسی**

sandūqat-ol ma'āref

بروسوی، احمد بن خیرالدین، - ۱۱۲۰ قمری

borūsavi, ahmad ebn-e xayroddīn (- 1709)

کتابی است در لغز و معما.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم xx مصرع سنجیده ز نظم کریم.

بعد از ادای وظایف سپاس خداوند واجب الوجود و مفیض

الخیر و الوجود علت اسماء و توالت نعماو و پس از درود نا

معدود بر حضرت رسالت پناه ...

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۸۶

آغاز: برابر؛ انجام: و يتلى في سورة الانفال، يصلى و يصوم و

يقعد و يقوم ... و الحمد لله اولاً و آخراً و باطناً و ظاهراً و صلى الله

تعالى سيدنا و سيد الانام و آله البرره الفخام ما تداورت الالغاز في

الافواه و تزعت بها الشفاه

خط: نستعلیق، کا: چشمی زاده رشید، تا: ۱۱۵۵ق؛ کاغذ: فرنگی،

جلد: مقوا، ۵۰ گک، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳-۹۴۱]

صنعت < کیمیا

صنعت < امر مستور الصنعة (ترجمه)

● **الصنعة (رسالة فی) / کیمیا / عربی**

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد بیست و یکم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276259

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

حیایی، ۲ گ (۱۶۴-۱۶۵ پ)، ۳۰ سطر، اندازه: ۳۵×۲۱ سم [ف: ۳۳۸-۳]

ختم شد رساله و الحمد لله وارث میراث الارض و السماء و الصلوة و السلام علی خاتم الرسالة و الحمد لله المهدي

● تحریر القواعد / صرف / عربی

tahrir-ul qawā'id

ابن قره تبه لی، حسین بن مصطفی، -۱۱۹۱ قمری
ebn-e qorre taba li, hoseyn ebn-e mostafa (- 1777)

وابسته به: کفایة المبتدی = الکفایة؛ برکلی، محمد بن پیرعلی
(۹۲۹-۹۸۱ ق)

شرح مزجی نسبتاً مفصلاً است بر کتاب «کفایة المبتدی» محمد
بن پیر علی برکلی (-۹۸۱) در قواعد علم صرف.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۹۵/۸

آغاز: بسمله، پس گویم که مصنف قدس الله سره بعد از آنکه
ابواب کتاب را شمرده و ترتیب آنها را بیان کرده گفته: **انجام:**
برابر

کا: مجدالدین بن شرف الدین اصفهانی، تا: جمادی الثاني ۹۸۰ ق،
جا: محتملاً اصفهان؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز، ۶ ص
(۷۷-۷۲)، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۹×۱۳ سم [ف: ۲-۳۲۶]

۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۳۰۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد فاضل موسوی حسینی، تا: ۲۴ رمضان
۱۰۸۲ ق؛ محشی؛ ۳۸ گ (۳۱-۳۸ ر)، اندازه: ۱۷/۵×۱۰ سم [ف: ۱-۳۰۳]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۹۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: معصوم بن اسحق حسینی وردلی
ساوجبلاغی، تا: ۱۱۳۲ ق، جا: مسجد نواب علیه (مریم بیگم)؛
کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکلی، ۴۸ گ (۱-۴۸ پ)، ۲۰
سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۸/۵×۱۲ سم [ف: ۲۷۵]

۴. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۴۳/۶

خط: نستعلیق، کا: علی نقی بن محمد حسین بن سید محمد بن
حسین تبریزی، تا: ۱۷ ربیع الثاني ۱۱۴۱ ق؛ جلد: تیماج شتری،
اندازه: ۱۶/۵×۱۲ سم [ف: ۱-۲۱۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** یا خانه بر ایشان منهدم شود همه از یکدیگر
میراث میرند باین طریق که موت یکی را اول
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سرخ،
۳۰ گ (۱۱۵-۱۴۴ ر)، اندازه: ۱۹/۵×۱۲ سم [ف: ۱-۱۱۷]

● تحریر القديم / رياضيات / عربی

tahrir-ul qadim

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

کتاب «قدیم» از بلینوس یونانی است و تحریر آن از جابر بن
حیان دانسته شده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۱۲/۵۱

آغاز: کتاب قدیم للبلینوس، تحریر جابر بن حیان الصوفی بسمله.
الحمد لله ازلی بلا مثال ... اعلم ان الکلام فی القديم و المحدث ...
من اصعب الامور؛ **انجام:** و اذ قد انتهى بنا القول الى هذا المكان
فليكن آخر الكتاب.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۶۶ ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۸/۱

آغاز: الحمد لله علی تواتر نعمائه الظاهرة الزاخرة و ترادف آياته
المتوافرة و الصلاة عل نبيه محمد المبعوث من اشرف جرائم
الانام؛ **انجام:** و أنت تعيد الحركة و كذا هنا تعيد اللام

خط: رقیعی، بی کا، بی تا؛ مجدول، محشی از مؤلف؛ جلد: مقوایی
عطف تیماج مشکلی، ۷۸ گ (۱-۷۸ پ)، ۲۵ سطر، اندازه:
۲۴×۱۶ سم [ف: ۵-۱۴۰]

● تحریر القواعد الكلامية في شرح الرسالة الاعتقادية

/ کلام و اعتقادات / عربی

tahrir-ul qawā'id-il kalāmīyya fī š.-ir r.-il i'tiqādīyya

رانکوئی، عبدالرزاق بن ملا میر، ق ۱۱ قمری

rānko'ī, 'abd-or-razzāq ebn-e mollā mīr (- 17c)

وابسته به: قواعد العقائد = رساله اعتقادية = مقاله نصيرية؛
نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

اهدا به: «محمود خان» حاکم بلاد کهگیلویه

تاریخ تألیف: شب غدیر چهارشنبه ۱۸ ذیحجه ۱۰۷۷ ق

آن را به درخواست شاگردان خود نگاشته است. نگارنده الذریعه

(ج ۳ ص ۳۸۸) می گوید که آن را برای محمودخان فرمانروای

کوه گیلویه نوشته و نسخه‌ای از آن را در کتابخانه مولی محمد

علی خوانساری در نجف دیده‌ام که شاید به خط خود رانکوئی

بوده و آن را در شب چهارشنبه غدیر ذی حجه سال ۱۰۷۷

به پایان رسانده. در دیباچه نام نگارنده و نام متن، یاد شده است.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي تقدس بقديم صفاته و تنزه عن

صفات المخلوقين بذاته و انطق بتوحيد طوامير آياته.. فان ...

عبدالرزاق بن ملا میرالجيلانی الرانكوئی الشيرازی مولدا و مسكنا

يقول ان احدی المقالات ... هو المعارف الدينية.

انجام: و يكون لها لذات ضعيفة بحسب ادراكها لذاتها لما لا

بدمنها (متن) من البديهيات و الوجدانيات. قد كمل شرح هذه

الرسالة بحمدہ ... علی يد مؤلفه عبدالرزاق الجيلانی الرانكوئی

الشيرازی مولدا و مسكنا ... في عشية ليلة الاربعاء و ليلة يوم

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛ جلد هفتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازان

DIA 276245

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

خط: نستعلیق شکسته، کا: احمد علی، تا: ۱۲۶۶ق [رایانه]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۰۴/۴۵

نقلی از شهید ثانی از خط ابن ادریس؛ خط: نسخ، کا: شمس الدین محمد بن علی بن حسن جبای، تا: قرن ۹؛ اص (۲۲۸) [ف]: ۱۰۸-۵

● الضبط / کیمیا / عربی

aq-dabṭ

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

● ضبط عدد بیوت شطرنج / مترقه / فارسی

zabt-e 'adad-e boyūt-e šatranj

صاعدی، محمد بن ابراهیم

sā'edī, mohammad ebn-e ebrāhīm

شرح در ضبط عدد بیوت شطرنج.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۵۶/۷

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۳۱۱ق؛ جلد: تیماج سرخ مذهب، اص (۱۵۹)، ۱۵ سطر (۷×۳)، اندازه: ۱۷/۵×۱۱/۱۷سم [ف: ۱۶ - ۶۲۷]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۲۰

آغاز: بسمله، حمدله. و صلی الله علی سیدی محمد عبده و رسوله ... و کتابی هذا فيه وجه ضبط تلك الاشياء المتقدمة، و كيف ينبغي ان يعمل؛ انجام: و من الله تطلب الجزاء علی ذلك، و السلام مقاله بیستم از آن مجموعه رسائل است؛ خط: نستعلیق چلیبا، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاخذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، اگ (۴۷) - ۴۸پ)، اندازه: ۲۳/۲×۱۵/۶سم [ف: ۶ - ۴۴۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱/۲۰

آغاز: الحمد لله رب العالمين و صلی الله ... تسليماً. قد سبق لنا كتابنا هذا تسعة عشر كتاباً كل كتاب منها في فن من الفنون و كتابی هذا فيه وجه ضبط تلك الاشياء المتقدمة، و كيف ينبغي ان يعمل و وجه التحرز منها من الخطا فيها و هذا سر عظیم لهم ليقرب علی الانسان ما يريد من ذلك؛ انجام: فما يصمك خلق مثل نفسك فهذا ما يجب لك علينا من نصيحة و من الله تعالی تطلب الجزاء علی ذلك و السلم.

خط: نسخ، بی کا، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ ۳گ (۶۰-۶۲)، ۱۹ سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۲۲/۳×۱۳/۷سم [ف: ۲۹/۲ - ۶۱۴]

سه ضبط العرض و الطول من البلاد < عرض و طول جغرافیائی شهرها

● ضبط عقود الاعداد = عقد الانامل = حساب العقود /

ریاضیات / عربی

ḡabṭ-u 'uqūd-il a'dād = 'aqd-ul anāmīl = ḥisāb-ul 'uqūd

حسینی یمنی، احمد بن عبدالرحمن، - ۷۶۹ قمری

hoseynī yamanī, ahmad ebn-e 'abd-or-rahmān (- 1368) رساله ای است درباره شمارش با بندهای انگشت یا حساب العقود، شامل پنج «فصل» و «خاتمه»: ۱. صور عقود الاعداد؛ ۲. صور عقود العشرات؛ ۳. صور عقد المئات؛ ۴. صور عقود أحاد الالوف؛ ۵. صورة عقد عشرات الالوف؛ الخاتمة: فی صور عقود الاعداد المركبة المعطوفة.

آغاز: بسمله. المنان بالطف و الارشاد و الحمد لله رب العالمين ملهم کیفیات عقود الاعداد ... فيقول ... احمد الحسيني اليمني نظم الله حاله و حال سلفه من الالباء و الاجداد ... هذه رسالة فی بیان ضبط عقود الاعداد و تفاصيل صورها ... [مقدمة] الصور التي و وضعها اهل الحساب و

انجام: لان الوجود علی كل مستوجب واجب و البخل علی كل مصیب صائب كما قال محمد ابن ادریس الشافعی [دنا: ۲۴۶/۷ تا (۱۹) نسخه؛ الذریعة ۱۰/۷؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۴۳۴/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۷۱۰۴]

● ضبط اعمار اهل البيت (ع) و شهور المولد و

الوفات (منظومة فی) / شعر / عربی

ḡabṭ-u i'mār-i ahl-il bayt wa šuhūr-il mulid wa-l wafāt (mnz.-un fi)

بحرانی، لطف الله بن محمد، ق ۱۲ قمری

bahrānī, lotf-ol-lāh ebn-e mohammad (- 18c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۳۹۶/۸

آغاز: احمد المختار سحج و المرتضى xx مثله فی العمر مستوفی العدد؛ انجام: و حسین اب شعبان و فی xx يوم عاشورا عن الدنيا صدر

خط: نسخ تحریری، کا: لطف الله بن محمد بن عبدالمهدی بن لطف الله، تا: ۱۱۵۲ق؛ جلد: گالینگور، اص (۵۴)، اندازه: ۲۱/۵×۱۲/۵سم [ف: ۵۰ - ۱۶۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۲/۹

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو شماره M 140 (۸۲۰۱). در الذریعة به عنوان حساب العقود معرفی شده؛ خط:

● ضبط برخی واژه ها / مترقه / عربی

zabt-e barxī vāže-hā

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد بیست و یکم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276259

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

ḍammat-ul qabr

قهوه‌ای مذهب، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۱۹-۱۰۵]

ناشناخته:

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۲۴۰/۲

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۲/۲ عکسی

آغاز: مسئله لو قبض مشتری ما اتباعه بالعقد الفاسد هل یملکه ام لا و علی الثانی هل مضمون علیه بالمثل؛ انجام: فی غایة القوة مع انه احوط كما اصح

بی کا، بی تا؛ ۹۱ص (۱-۹۱) [عکسی ف: ۴-۱۲۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۱/۲

مؤلف از شاگردان شیخ انصاری است؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالکریم بن حاجی مهدی جزئی، تا: ۲ شوال ۱۳۰۵ق؛ جلد: گالینگور، ۴۲گ، اندازه: ۲۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۵۴]

آغاز: بسمله حمدله. و صلواته علی رسوله الامین و آله. اعتقاد ضمة القبر للمؤمن حقاً و لمن لا ذنب علیه لعدم تکلیفه مناقض لاعتقاد عدل الله عزوجل لأن أصل عدل الله تعالی فی العقول السلیمة؛ انجام: اطلاق هذا الخیر المروی كذلك حيث ناقضة معاضد بمراعات عدل الله كما قرره النظر و الحمد لله و صلواته علی نیبه المختار و علی آله الأبرار و سلم تسلیماً دائماً أبداً.

● ضمان / فقه / فارسی

zemān

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۶۸۵/۵

نسخه اصل: کتابخانه امیروزیانا، میلان، ایتالیا. رساله کوتاهی است در چهار صفحه درباره فشار قبر، عجلتاً مؤلف رساله شناخته نشد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: با تاریخ ۱۰۵۳ق، ۳ص (۹۱-۹۳)، ۱۹ سطر [عکسی ف: ۳-۲۰۴]

آغاز: حمد له. بدانکه اسباب ضمان یا غضب است یا اتلاف؛ انجام: من الاسباب المتفرقة فی ابواب الفقه. خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۵ سطر، قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: ۱۴۹]

← ضمیر < الرمل

← الضمیر < کتاب فی الضمیر

← الضمیر < مقالة فی الضمیر

● ضمان جریه / فقه

zemān-e jarīre

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۶۷/۱۱

aḍ-ḍamīr

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

بخشی از یک کتاب فقهی؛ خط: نسخ زیبا، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۲۶۳-۲۷۰پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۳×۱۵سم [ف: ۳۸-۶۱۵]

آن چنان که خود مؤلف در متن بیان داشته کتاب حاضر جامع کل علم صنعت است و می توان بدان عمل کرد و هر عملی از اعمال صنعت (کیمیا) را می توان در این کتاب یافت. در مباحث کتاب اقوالی از سقراط نقل شده است. نام کتاب بر فراز آن در نسخه نوشته شده و تأیید صحت چنین نامی نیاز به تحقیق بیشتری دارد.

● ضمائر القرآن / تفسیر / عربی

ḍamā'ir-ul qur'ān

کرمانی، محمد بن یوسف، ۷۱۷ - ۷۸۶ قمری

kermānī, mohammad ebn-e yūsof (1318 - 1385)

در بیان ضمائری که در آیات قرآن کریم آمده است.

[بروکلمان ذیل ۲۱۲/۲؛ زرکلی الاعلام ۲۸/۸؛ دنا ۲۴۹/۷]

شرح و حواشی:

۱- کتاب الضمیر (منتخب)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۱۵ عکسی

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۵۶۹/۱۳

فی کتاب الضمیر؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۶ ذیقعد ۹۱۳ق، جا: ظفار؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۱ سطر [ف: ۵-۲۹۵]

آغاز: اعوذ بالله من الشیطان الرجیم، ای من وسواس الشیطان او من شر شیطان؛ انجام: و كذلك باقی ما یرد من هذا القبیل والله اعلم تم الکتاب بحمد الله تعالی و منه و صلواته علی سیدنا محمد و اله ... دائماً ابداً الی یوم الدین

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۴۷۳/۱۴

آغاز: بسمله، خذ زاجاً مصفاً اجود ما تقدر علیه و احسن واجد سحقه و اطنجه بالماء؛ انجام: فالحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد ... کانه السماوی انشاء الله تعالی فالق علی الزیبق فانه یکون ذهباً احمر.

نسخه اصل: اسکوریال مادرید ش ۱۳۶۰ (فهرست خطی عربی اسکوریال ۴۳/۳)؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۱ محرم ۹۴۲ق؛ ۱۱۸گ، ۲۱ سطر [عکسی ف: ۱-۳۶۴]

کا: محمد عبد اللطیف، تا: ۱۳۲۸ق؛ کاغذ: هندی، جلد: پلاستیک ابری، ۱۲گ (۷۸-۸۹)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۱۲-۳۲۵]

● ضمة القبر / کلام و اعتقادات / عربی

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد بیست و یکم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276259

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

چاپ: در مجموعه ثانيه از رسائل فقهيه مؤلف چاپ شده است.
[دنا ۱۰۴۲/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۲/۴

آغاز: الحمد لله على السراء والضراء الذى خلق الداء ثم جعل له الدواء ولم يجعل فى شيء مما حرمة دواء ولا شفاء؛ **انجام**: فانه حينئذ لا ينفع ولا يدفع فيكون كما قال الله تعالى خسر الدنيا والاخرة ذلك هو الخسران المبين
خط: نستعليق، كاتب = مؤلف، بي تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، گک (۱۰۰-پ-۱۰۷)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۹×۱۰سم [ف: ۳-۳۱۶]

● التداوى بتناول المسكر / فقه / عربى

at-tadāwī bi-tanāwul-il muskir

کلباسی، ابوالمعالي بن محمد ابراهيم، ۱۳۱۵-۱۲۴۷
قمرى

kalbāsī, ab-ol-ma'ālī ebn-e mohammad ebrāhīm (1832-1898)

رساله‌ای استدلالی در استعمال داروهای مسکر که جز در حال اضطرار آن را مجاز نمی‌داند.
[دنا ۱۰۴۲/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۹۹۰/۱

آغاز: الحمد لله و الصلاة على محمد ... فهذه فائدة فى التداوى بتناول المسكر أكلا و شرباً و هذه المسألة عیمة البلوى؛ **انجام**: و له الشكر التمام فوق التمام على التوفيق على الاقدام و الاهتمام
خط: نسخ و نستعليق، کا: علی، تا: ۹ شعبان ۱۳۱۰ق، جلد: تیماج قهوه‌ای، گک (۲-پ-۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱۸-۱۶۳]

← التدبير ← معالجات

● التدبير / کیمیا / عربى

at-tadbīr

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸؟ قمرى

jāber ebn-e hayyān (739-814)

رساله‌ای است کوتاه در کیمیا و تدبير حجر، نام این کتاب در الذریعة با عنوان تدابير آمده و می‌گوید: «جابر چندین کتاب به نام تدبير دارد.» (سید محمود مرعشی)
آغاز: خذ الحجر الطرمى كما يخرج من معدنه و استخراج باطنه من ظاهره واخلط الطبعين حتى يصير اشياء فى المنظر.
انجام: يخطف الابصار فيه مائته و دهانيته حتى كانه يقطر دهنأ و هو و حق سیدی سر الله الذى طال ما سيرناه، فحذه هنيئاً و السلام، تمت الكتاب.
چاپ: دمشق، محقق: بیلرورى، معهد العلمى الفرنسى للدراسبت

آغاز: فانه بدون الامور المعتبرة فى صحة البيع شرعا لا يدل على النقل المذكور؛ **انجام**: بان يكون كل واحد خياطا او يختلف بان يكون احدهما خياطا و الاخر نجارا او يعمل كل واحد منهما فى صنعته

قطعه‌ای است از کتاب بيع و شرکت؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقویبی عطف تیماج مشکی، ۱۵۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۶سم [ف: ۵-۱۴۵]

● تدارک المدارک = حاشية المدارک / فقه / عربى

tadāruk-ul madārik = ḥāšiyat-ul madārik

بحرانی، يوسف بن احمد، ۱۱۸۶-۱۱۰۷ قمرى

bahrānī, yūsef ebn-e ahmad (1696-1773)

وابسته به: مدارک الاحکام فى شرح شرايع الاسلام = شرح شرايع موسوى عاملی، محمد بن علی (۹۴۶-۱۰۰۹)
شرحی است بر مدارک سید محمد موسوى عاملی و آن را از طهارت تا پایان صلوة مسافر رسانیده است.

آغاز: بسمله. اللهم لك المحامد و الممادح على ما هديتنا له من الدين الواضح و المنار الالايح ... يوسف بن احمد بن ابراهيم ... و قد سميت بتدارک المدارک
[دنا ۱۰۴۱/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۷/۲ خوتی

آغاز: برابر؛ **انجام**: و الاندراج ليس بمسلم و الا لزم تنجيس الاعلى

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه مد ظله» که نشان می‌دهد در زندگی مؤلف نوشته شده؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۱۳ص (۶۹۰-۷۰۲)، ۳۸ سطر، اندازه: ۳۸×۲۵/۵سم [ف: ۷-۴۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۶۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام**: لا اعرف له وجهها و لعل هذا من جملة المخالفات التى اشتملت عليها

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح، محشی؛ یادداشت عاریه به خط محمد جواد عاملی؛ تملک: فضل الله زنجانی؛ جلد: مقوا عطف پارچه سفید، ۱۳۲گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۳۰×۲۱سم [ف: ۳۱-۱۷]

● التداوى بالخمير / فقه / عربى

at-tadāwī bi-l-xamr

خواجویی، محمد اسماعیل بن حسین، ۱۱۷۳ قمرى

xājū'ī, mohammad esmā'il ebn-e hoseyn (- 1760)

رساله‌ای استدلالی که به درخواست سید میر محمد طاهر نوشته شده در چهار «فصل»: ۱. درباره آیه «انما الخمر و الميسر»؛ ۲. جواز تداوى به جهت ضرورت؛ ۳. پاسخ مانعین؛ ۴. تشخيص ضرورت.

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنا)، جلد هفتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276245

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

taxyir (r. dar)

[دنا ۱۰۴۰/۲]

الاصحاب بل اسنده الى روايته الفقيه

خط: تايبي، كاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشي؛ كاغذ: فرنگي، ۵گ (۲۴-۲۷)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۱۰/۵ اسم [ف: ۵۲۴-۲۸]

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۴۴۴/۴

آغاز: في المقدمة الثالثة. قوله بالطرق المقررة للجاهل الخ اقول و ربما يذكر اختلافات اخر لايد من؛ انجام: فيعد انسداد باب العلم و بالاحكام يجب العمل بالاخبار الموثوق صدورها في طريقة العقلاء كما لا يخفى.

خط: نسخ و نستعليق، بي كا، تا: ۱۳۰۰ق؛ افتادگي: انجام؛ جلد: مقوا، ۱۸-۲۱ سطر (۱۵×۹)، اندازه: ۲۱/۵×۱۵ اسم [ف: ۲۰۲-۴]

● **تخيير ميان فاتحه و تسبيح در دو ركعت آخر نماز /**

فقه / فارسي

taxyir miyan-e fatehe va tasbih dar do rak'at-e axer-e namaz

رساله استدلالی مختصری است به فارسی روان.

[دنا ۱۰۴۱/۲]

← التخيير بين الاتمام و القصر < القصر و التخيير في الاماكن الاربعة

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۸۳۲/۲

آغاز: بسمله سبحانه بر ارباب الباب طوبى لهم و حسن مآب مخفى نباشد که در مسئله مشهوره تخيير ميان فاتحه و تسبيح در ركعتين اخيرتين رباعيه و ركعة اخيره ثلاثة علامه اجله الله دارالمقامه در مختلف اجماع علما نقل مى نمايد و شهيد قدس سره الحميدى در ذكرى؛ انجام: و ذكرى و حواشى قواعد و شرايع و شروح اينها مذکور است.

خط: نستعليق، بي كا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: حاج سيد سعيد؛ كاغذ: فرنگي، جلد: لاجوردى، ۶ص، ۱۲ سطر (۱۲×۵)، اندازه: ۱۹/۵×۹/۵ اسم [ف: ۱۱۲۸-۳]

● **التخيير بين الاقل و الاكثر / اصول فقه / عربى**

at-taxyir bayn-al aqall wa-l akthar

آن را در يك «مقدمه» و چند «مقاله» مرتب نموده است.

گلبايجان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه: ۳۹/۳

آغاز: الحمد لله رب العالمين ... و بعد فان مسألة التخيير بين الاقل و الاكثر مع دقة مبناها و جلالة مفراها و عظم محصولها وجوده جدواها؛ انجام: ان ذلك من وجوه الجمع مشيراً الى ما ذكرناه من سائر الوجوه الممكنة و الله حقيق بالحمد و له الشكر و صلى الله على رسوله و آله و اصحابه

خط: نستعليق، بي كا، بي تا؛ جلد: مقوايى، ۱۶گ (۹۰-۱۰۵ر)، اندازه: ۲۱/۵×۱۶/۵ اسم [کتابخانه های گلبايجان: ف: ۱۵۱-]

● **التخيير و التعليق في الانشائيات / منطق / عربى**

at-taxyir wa-t ta'liq fi-l inshā'iyāt

قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: ۱۱۰۳۱/۳

آغاز: و اعلم ان الكلام في التخيير و التعليق في الانشائيات و تحقيق الامر فيه يتوقف على بيان حقيقة الاخبار و الانشاء؛ انجام: ادخل في الارشاد الى المحمود لمكان المقابلة مع ان في الجمع بين المتقابلين

خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، محشي، با اشعار متفرقه از مؤلف؛ كاغذ: فرنگي، جلد: تيماج قهوه‌ای با ترنج، ۹گ (۱۰۰-۱۰۸)، ۲۲ سطر (۱۶×۱۱)، اندازه: ۲۱/۵×۱۷ اسم [ف: ۵۷-۲۸]

● **تخيير المصلى في الاخيرتين بين الفاتحة و التسبيح**

/ فقه / عربى

taxyir-ul muṣallī fi-l āxīratayn bayn-al fātiḥa wa-t tasbiḥ

موسوى، محمد حسين بن محمد، ق ۱۳ قمرى
mūsavī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad (- 19c)

رساله‌ای است فقهی در حکم چهارگانه در رکعات سوم و چهارم واجبات است که از نظر رجحان و یا عدم آن و یا تخيير و همچنان حکم ناسی قرائت در اولين و مسائل متعلقه به آن، بحث و استدلال می شود.

[دنا ۱۰۴۰/۲]

جابر بن حيان، ۱۲۰-۱۹۸ قمرى

jāber ebn-e hayyān (739-814)

آغاز: الحمد لله رب العالمين ... و سلم. قد مضى لنا احد و ستون كتاباً في جميع الفنون و انا ذاکر في هذا الكتاب شيئاً من التدابير ان شاء الله. تصعيد الزبيق لسقراط يؤخذ منه نظيفاً رطلاً انجام: و كذلك ساير ما نذكره من تدابير هذه الاشياء انما هو

قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: ۱۱۳۲۷/۹

آغاز: مصباح، يتخير المصلى في الاخيرتين بين قرائته الفاتحة وحدها و التسبيح للنصوص المستفيضة و الاجماع؛ انجام: و لنا لم ينقل الخلا عنه العلامة في المختلف، الموضوع لذكر اختلاف

فرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد هفتم؛ به کوشش، مستظفی درایتی؛ تهران: سازان

DIA 276245

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

[۱۰۳-۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کاه، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، رکابدار، اجزاهای از یکی از علمای الازهر مصر به نام نورالدین زبیدی جهت مالک نسخه محمد شمس الدین افندی کاتب دیوان صاحب الوزاره محمد باشا در قرن ۱۱ق؛ تملک: ابو القاسم بن عباسعلی به سال ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مغزی زرشکی، ۱۵ص (۲-۱۰۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۸سم [ف: ۳۲-۳۰۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۲/۵ عکسی

آغاز: بسمله ... قال الشيخ الامام العالم ... حمدت الهی والمقام عظیم xx فأبدأ سروراً و الفواد کلیم بی کاه، تا: جمعه ۹ شوال ۱۰۰۶ق؛ مقابله شده، رکابدار؛ ۲۰ص (۱۶۷-۱۶۸) [عکسی ف: ۴-۵۰۳]

۴. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: ۴مجموعه بدون شماره

کا: ابوتراب شیخ اسحاق، تا: جمعه ۹ شوال ۱۰۰۶ق؛ مصحح، مقابله شده با اصل دو مرتبه [ذلیل المخطوطات: ۱-۲۵۱]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۸

خط: نسخ ترکی، بی کاه، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی، ۸۰گ، ابعاد متن: ۱۴×۷، اندازه: ۲۱×۱۳سم [سنا: ف: ۱-۲۴۱]

۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۴۵

خط: نسخ هندوستان، بی کاه، تا: قرن ۱۳؛ ۱۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۱×۱۷سم [ف: ۲-۵۶۷]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۱۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کاه، تا: ۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۵سم [ف مخ: ۱-۳۱۳]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۶۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن رحیم اصفهانی، تا: ۱۳۱۴ق؛ محشی از میرزا تنکابن؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۱۱۹ص (۱۲۴-۲۴۲)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۷۵۱]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۵۲۱/۶

آغاز: باب التدریبات الالهية فی اصلاح المملكة الانسانية ... بسمله. قال الشيخ ... محی الدین ابو عبدالله محمد بن علی العربی الاندلسی: الحمد لله واهب العقل و مبدعه، و ناصب النقل و مشرعه ... فالتنافس. المتنافسون قال الشيخ (رض) وضعنا؛ انجام: هذه الرسالة بقرية من بلاد يونان لبعض الاخوان سنة ۶۰۲ق.

بی کاه، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۹گ (۱۹۱پ-۱۹۹پ) [ف: ۳-۳۸۳]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۸۲/۵

آغاز: قال الله تعالى ان فی ذلك لآيات للمتوسعين ... الفراسة اكرمك الله نور من انوار الله عزوجل يهدى به عباده و لها دلائل

فی ظاهر الخلق حوت الحكمة الالهية؛ انجام: قد اوضحتها لك

غاية الايضاح و التبيين و الله تعالى يوفق سيدنا للعمل

تنها بخش الباب فی الفراسة الشرعية و الحكمة توسط كاتب

انتخاب و درج شده؛ خط: نسخ، بی کاه، بی تا؛ محشی؛ جلد: تیماج

زرشکی، ۱۱ص (۲۱۰-۲۲۰)، اندازه: ۱۳×۱۰سم [ف: ۱۱۴-۳۳/۱]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۲۱۵/۱۴

آغاز: برابر؛ انجام: قال المؤلف رضی الله عنه: ثم ترجع الى المثال فنقول: ثم هذا الرجل ان اقبل بوجهه على ظله و استدبر الشمس و

جری ليلحق ظله

نام مؤلف و کتاب به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق

خوش، بی کاه، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی اصفهانی،

جلد: مقوایی، ۱۹ص (۱۴۲-۱۶۰)، ۱۳ سطر (۶×۱۲)، اندازه:

۱۸×۱۱/۵ [ف: ۱۱-۵۵۰]

● تدبیر الارض / کیمیا / عربی

tadbīr-ul arḍ

ابتداء رساله‌ای است از بعض حکماء در تدبیر ارض و در آن

دستوری است که چگونه خاک باید بر گرفت و با آب در

آمیخت و در کوره فخر قرار داد و به آن حرارت داد و در

صفحه بعد قول جابر بن حیان در تدبیر ارض آمده و پس از آن

مطالبی از کتاب نوامیس در تدبیر ارض ذکر شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۷۱/۳۱

آغاز: و هو ابداء بعد التفصیل تدبیر الارض و هو ان تاخذها و تضع

عليها؛ انجام: کتدبیر الذهب لازيادة و لانقصان

کا: محمد نعیم محمد آبادی، تا: ۱۰۸۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد:

تیماج تریاکی، ۱گ (۲۴۳)، ۲۵ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه:

۲۳/۵×۱۶سم [ف: ۱۰-۴۸۷]

● تدبیر الارکان و الاصول = الوصول فی تدبیر

الارکان و الاصول = الكيمياء / کیمیا / عربی

tadbīr-ul arkān wa-l usūl = al-wuṣūl fī tadbīr-il arkān

wa-l usūl = al-kīmīyā'

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

رساله کوتاه و غیر معنوی در کیمیا که با عنوان «تدبیر الارکان و

الاصول» و «الوصول الى معرفة الاصول» نیز آمده است.

آغاز: بسمله. و قد ضمنا فی هذا الكتاب ان نذكر هذا الراي

لهؤلاء القوم و ما يعتقدون فيه من جميع الاعمال. فيحتاج ان نبداء

بالتدبير. ثم نتلو ذلك بالابواب على الرسم و نذكر ما امتحناه من

اقاويلهم.

انجام: الى ما تريد من هذه الاعمال و التدبيرات و هو الاول

افضل المياه. و السلام. تم.

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد هفتم؛ به کوشش، مستظف درایتی؛ تهران: سازان

DIA 276245

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

عظیمه در رصاصین تا میرسد بمرتب فضا بهتر از معدنی تمت بعون الله تعالی.

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار و مهره، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای، اگ (۹۲-۹۲پ)، ۱۷ سطر (۱۴×۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۱۶/۲۶

آغاز: بگير حجر تازه را هم چنانکه بیرون آمده از معد حکیم و بیرون باطن او را از ظاهر او و مخلوط بکن آنچه بیرون آوردی از باطن با ظاهر؛ انجام: شاید رنگ خیره کند چشمها را در او مائیت و دهانیه هست تا آنکه گویا بدرستی که مقطر می شود روغن و او به حق آقای من سر خدای آنچنانیست پس بگیر او را گو را باد ترا و السلام، تمام شد کتاب.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، اگ (۵۷پ-۵۹ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۸/۵سم [مرعشی: ف: ۳۳-]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۸۰/۴۶

آغاز: بسمله و اینهائی که غیر اصحاب ملحد و قائلند که او حجر اعظم است پس هستند محتاج که بآن آب چیزی حل کنند؛ انجام: در اعمال عظیمه در رصاصین تا می رسند بمرتب فضا بهتر از معدنی، بعون الله تعالی

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، اگ (۷۹ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۲۰/۸×۱۶/۳سم [ف: ۶-۳۵۸]

● تدبیر حجر / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱-۳۱۳ قمری
rāzī, mohammad ebn-e zakaryā (866-926)

در «تدبیر حجر» که در آن از جابر یاد می شود.

آغاز: نسخه ایضا از قول محمد بن زکریا رازی ره در تدبیر حجر و اعمال او. بسمله. حمد. صلوة. اما بعد. گفت محمد ابن زکریا رازی قول حکیم را: که مزوجه کنید اشقر کریم را بزوجه بیضا

لینة البشره یعنی پوست او و چهر او نرم باشد.

انجام: پس حل کن او را و اگر باقی ماند چیزی از او پس مکرر کن عمل را تا اینکه منحل شود بتمامی انشاء الله.

[دنا ۱۰۴۳/۲]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۱۲۴

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی ابن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار و مهره، جلد: مقوایی، روکش تیماج قهوه‌ای، اگ (۸۶پ-۸۹ر)، ۱۷ سطر (۱۴×۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۷/۱۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: با تاریخ ۱۲۸۹ق؛ اگ (۳۸پ-)

گفت در سفید کردن زمین سیاه و غسل نمودن آن بستان از آب صافی

انجام: در خواب دیدم جابر را که بیرون آمده از خون و رحمت کرد بر من تمت نسخه بعون الله تعالی.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۱۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی ابن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ خریداری از امرالله صفری؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار و مهره، جلد: مقوایی، روکش تیماج قهوه‌ای، ۳ص (۹۲-۹۴ر)، ۱۷ سطر (۱۴×۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۸۰/۱۸

آغاز و انجام: برابر

از قول یحیی برمکی؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، اگ (۶۶ر-۶۷ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۲۰/۸×۱۶/۳سم [ف: ۶-۳۵۲]

● تدبیر حجر / کیمیا / فارسی

tadbīr-e hajar

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ قمری
jāber ebn-e hayyān (739-814)

مترجم: نامعلوم. رساله های بسیاری از جابر و یا منسوب به او در دست است. نسخه ها و سرآغازها یکسان نیست گرچه همه به یک نام است.

[فهرستواره منزوی ۳۹۴۴/۵]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۱۲۴

آغاز: بسمله اما بعد از ابواب سقراط از انتخابات ابواب و از جماعة پیشینیان؛ انجام: پس واقف میشوی بران که احتیاج نخواهی داشت بکتاب دیگر و السلام

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار و مهره، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای، اگ (۷۸ر-۸۰ر)، ۱۷ سطر (۱۴×۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۱۲۴

آغاز: گفت استاد کبیر جابر رحمه الله که عمل کن در حجر اعظم پس بشنو زمان از تدبیر یکی یکی؛ انجام: عمل در نیاست و هم چنین اگر عمل کردیم از حیوان با سایر حیوان معدنیات

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار و مهره، جلد: مقوایی، اگ (۸۲پ-۸۲ر)، ۱۷ سطر (۱۴×۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۱۲۴

آغاز: بسمله میفرماید که و اینهائی که غیر اصحاب ملحد و قائلند که او حجر اعظم است پس هستند محتاج؛ انجام: در اعمال

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد هفتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276245

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

وابسته به: الفلکیة الكبرى = الصنعة الروحانية و الحکمة الربانية؛
هرمس
تلخیص و تفسیری است از کتاب «الصنعة الروحانية» هرمس.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۸۰/۴۷

آغاز: بسمله، گفت استاد کبیر جابر رحمه الله که عمل کسی در
حجر اعظم پس بشنو این زمان از تدبیر بکسی بکن؛ انجام؛ و هم
چنین اگر عمل کردیم از حیوان یا سایر حیوان معدنیات
خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ در هامش؛ کاغذ: فرنگی آبی،
جلد: میشن قهوه‌ای، گک (۷۹-ر-پ)، ۱۶ سطر، اندازه:
۳۵۸-۶ [ف: ۱۶×۲۰/۸سم]

● تدبیر حجر مکرم / کیمیا / عربی

tadbīr-u ḥajar-i mukarram (r.-un fī)

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۷۷/۱۳

آغاز: بسمله و لتذکر قول هرمس الحکیم فی کتابه قال ان الصنعة
علم شریف قد وضعنا فیها کتباً شتی و تدابیر کثیرة؛ انجام؛ و ان
الی ربک المتهی و ملخص القول فیہ یدبر الحجر بالمیاه الحارة او
بالدفن.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوا، سبز، عطف تیماج قهوه‌ای،
۱۷ص (۱۳۰-۱۴۶)، [ف: ۳۶-۱۲۵]

۲. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۱۲۳/۵

آغاز: بسمله، هذا رسالة من فیلسوف الماهر امام جابر فی تدبیر
الحجر المکرم، بعد أخذ المفتاح و تحصيل الأرض و سنذکر
تدبیرهما فنقول فی الترویج و هو أن يأخذ من الجسد المعلوم و هو
الأرض؛ انجام؛ بل الحق ان اکسیر الحمرة یحتاج الی ترکیب آخر
و انا ذکرناه فی السبعین بعون رب العالمین.

کا: مصطفی بن هاشم حسینی، بی تا؛ جلد: تیماج سرخ با تریج و
سرتریج، گک (۲۹ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷۶-]

● تدبیر الحجر المکرم / کیمیا / ترکی

tadbīr-ul ḥajar-il mukarram

بیلانی، عثمان، قرن ۱۲ قمری

bīlānī, 'osmān (18c)

رساله‌ای در چگونگی صنعت کیمیا و تبدیل اجسام به روش
قدیم به رمز و اشاره. مؤلف مدت پنجاه سال به دنبال علم کیمیا
رفته و عمر خود را در دیار غربت به سیاحت گذرانیده و یک
سال به مطالعه کتب حکما پرداخته و با افراد این فن مذاکره
کرده و به قول حکما عمل نموده و مال و عمر بسیاری صرف
نموده تا ماده اکسیر یابد، ولی چیزی نیافته و متزوی گردیده

بخار زاد بر جسدی؛ انجام: تفریق ایشان و این سربست مکتوم و
نهایت آنچه که خواسته تمت کتاب.

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ:
فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای،
گک (۷۷-پ-۷۸ر)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

● تدبیر حجر (مختصر) / کیمیا / عربی

tadbīr-e ḥajar (mx.)

[فهرستواره منزوی ۳۹۴۴/۵]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۶۱۴/۴

خط: نستعلیق خوب، بی کا، تا: ۲۶ محرم ۱۲۷۶ق، جا:
کرمانشاهان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، گک (۱۷-پ-۱۸-پ)، ۲۰ سطر،
اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۵۲۱]

● تدبیر الحجر المربع / کیمیا / عربی

tadbīr-ul ḥajar-il murabba'

[دنا ۱۰۴۶/۲]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۲۸۱/۲

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج زیتونی، گک (۵-پ-۶ر)
۱۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۲۵۰]

سه تدبیر حجر معظم < اکسیر

● تدبیر حجر المعظم / کیمیا / فارسی

tadbīr-e ḥajar-e mo'azzam

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱-۳۱۳ قمری

rāzī, mohammad ebn-e zakaryā (866-926)

در «تدبیر حجر» که در آن از جابر یاد می‌شود.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۱۲۴

آغاز: بسمله گفت محمد زکریا که بگیر موی آدمی جوان رسیده
و غسل کن...؛ انجام: سرخ چون یاقوت رمانی آنکه در نقره اندازد
شمس گردد بعون الله تعالی.

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ:
فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای،
گک (۸۱-ر-۸۲)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

● تدبیر حجر مکرم / کیمیا / فارسی

tadbīr-e ḥajar-e mokarram

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد هفتم؛ به کوشش، مستظفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276245

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

tadbīr li-daf' -iṭ ṭā'ūn wa-l wabā'

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۹۳۷۰-۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981-1038)
برگرفته از کتاب قانون ابن سیناست.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۰/۱/۲

آغاز: ینبغی تبرید البیوت برش البیت فی کل یوم مراراً خصوصاً
بماء الورد و الخلاف؛ انجام: و تعلق پارچه از عاج باین نحو که
در میان پارچه سیاه گذاشته در کردن بیاویز مجرب دانسته اند.

خط: نسخ، کا: عبدالصمد، تا: ۱۷ شوال ۱۲۸۲ق؛ جلد: تیماج
زرشکی، ۲گ (۱۰۷-۱۰۸-۱۰۹)، ۱۲ سطر، اندازه: ۲۰/۹×۱۴/۷سم
[ف: ۴۱-۱۷]

← تدبیر ماکول و مشروب ← ماکول و مشروب

● **تدبیر مالیخولیای مراقی / طب / فارسی**

tadbīr-e mālixūliyā-ye marāqī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۸۷۸/۲

آغاز: تدبیر مالیخولیای مراقی در ابتدا فصد و به تعدیل خون
بردارد؛ انجام: علاج غب غیر خلاص و شطر الغب
بی کا، بی تا؛ ۵ ص [ف: ۱۷-۴۹۹]

● **تدبیر مبتدی در تصریف / صرف / فارسی**

tadbīr-e mobtadī dar tasrīf

میدانی، احمد بن محمد، ۵۱۸ قمری
meydānī, ahmad ebn-e mohammad (- 1125)

در سه «قسم»: ابنیه و صرف و علل.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۵۱۱/۱۴

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۶؛ کاغذ: متن دولت آبادی و حاشیه
فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۷ سطر [ف: ۵-۲۸۲]

● **تدبیر المتوحد / فلسفه / عربی**

tadbīr-ul mutawaḥḥid

ابن باجه، محمد بن یحیی، ۵۳۳ قمری
ebn-e bājja, mohammad ebn-e yahyā (- 1139)

چاپ: شانزده فصل آن را میگل آسین پالاسیوس با ترجمه
اسپانیایی در مادرید به سال ۱۹۴۶ م به چاپ رسانده است؛
محقق: معن زیاده، بیروت، دار الفکر، ۱۴۰ ص، ۱۳۹۷ق؛ به
تحقیق ماجد فخری، در رسائل ابن باجه الالهیه (بیروت،
دارالنهار للنشر: ۱۹۶۸م)

[دنا ۱۰۴۷/۲]

نیشابور؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای،
۶۲گ، ۱۲-۱۳ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۵سم [ف: ۱۹-۲۴۱]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۰۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نورالله بن عبدالکریم بن محمد، تا: ۹۵۹ق، جا:
دارابجرد؛ این نسخه مقدمه و گفتار اول را که از نسخه شماره
۱۲۵۰۲ ساقط بود دارد ولی از اواسط آن سه چهار گفتار را ندارد؛
کاغذ: نباتی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷گ، ۱۹-۲۴ سطر، اندازه:
۲۰×۱۱سم [ف: ۱۹-۲۴۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۶۰/۲۱

خط: نستعلیق، کا: طیب حموی، تا: شعبان ۱۰۰۹ق، جا: یزد؛ از
روی خط ابن امین الدولة ابن التلمیذ به یک واسطه؛ کاغذ: سفید
[سنا: ف: ۱-۱۹۲]

● **التدبیر فی علم الاکسیر / کیمیا / عربی**

at-tadbīr fī 'ilm-il iksīr

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

رساله‌ای است کوتاه در کیمیا و تدبیر حجر، نام این کتاب در
الذریعة با عنوان تدابیر آمده و گوید: «جابر چندین کتاب به نام
تدبیر دارد».

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۷۳۱/۵

بی کا، تا: ۱۳۰۰ق؛ جلد: مقوای با کالنگور سبز، ۷ص (۲۵-۳۱)،
اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵-۱۷۶۸]

● **التدبیر فی علم الصنعة / کیمیا / عربی**

at-tadbīr fī 'ilm-iṣ ṣan'a

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱-۳۱۳ قمری

rāzī, mohammad ebn-e zakaryā (866-926)

ابن ندیم می گوید که رازی کتاب بزرگی را در کیمیا نوشت و
آن را در ۱۲ کتاب مرتب ساخت یکی از آنها «کتاب التدبیر»
بود.

[الذریعة ۱۸/۴]

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۴۹۶/۳

آغاز: بسمله حمدله و صلی الله علی سیدنا محمد النبی الامی و علی
آله و سلم تسلیماً کثیراً انه لما سبق هذا العلم الی عامة الفلاسفة
وحجیو اعنه؛ انجام: یقوم مقام الاربعة الثانية وكذلك فی الاربعة
وقد بینا ذلك فی موضعه انشاء الله تعالی
خط: نسخ، بی کا، تا: ۲۷۷ق، جا: کربلا؛ ۵گ، ۱۵ سطر، اندازه:
۱۰×۱۶سم [ف مخ: ۱-۳۸۷]

● **تدبیر لدفع الطاعون و الوباء / طب / عربی**

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد هفتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276245

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

aş-şaff fi ma'rifat-i xuṭūṭ-il kaff

؟ فخر رازی، محمد بن عمر، ۹۵۴۴ - ۶۰۶ قمری
faxr-e rāzī, mohammad ebn-e 'omar (1150 - 1210)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۸۶۳/۲

در فهرست مختصر مجلس ناشناس آمده ولی در این فهرست از
فخرالدین رازی دانسته. با ترجمه فارسی در ذیل خطوط؛ خط:
نسخ، بی کاه، تا: قرن ۱۳، ۵ گ (۲۲-۲۶ ر) [مختصر ف: - ۶۵۱]

صفوان < صفوة

● الصفوة / کیمیا / عربی

aş-şifwat

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری
jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

آغاز: بسمله اعلم ان الصناعة مبنية على اربعة ارکان متباينة تجمعها
رکن خامس ليس هو على طبعها فالاربعة الارکان المتضادة
المتباينة هي الحرارة والبرودة...
[تاریخ التراث العربی، فؤاد سزگین ۲۵۴/۴ و ۲۵۵؛ دنا ۱۴۶/۷ (۳ نسخه)]

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۲۷/۹

بی کاه، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲ - ۱۱۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۴۶۵/۱۷

آغاز: برابر؛ انجام: و ثم حمل الطبايع على الجوهر بعد ذلك، ثم
آخر هذا الكتاب (سپس شکلی است در موضوع کتاب).
خط: نسخ، بی کاه، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای،
۷ گ (۶۹-۷۵ پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۷×۱۶ سم [ف: ۹ - ۲۲۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۴۸/۱۱

آغاز: برابر؛ انجام: و قال لی لم يتم لك الامر الا به و عندي انه لا
يتم لاحد ممن
خط: نستعلیق، کاه: علی اکبر بن محمد کرمانشاهی، تا: ۱۲۶۷ق؛
افتادگی: انجام [رایانه]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۱۹/۴

آغاز: بسم الله تعالى شأنه العزيز العزيز و قد قال جابر ره في آخر
كتاب الصفوة في الوصية ان كنت آلف سيدي جعفر بن محمد؛
انجام: و تحمد امر كلامي و يرزقك الله ذلك قريباً، انشاء الله
تعالی
قسم من كتاب الصفوة؛ خط: نستعلیق خوش، بی کاه، تا: قرن ۱۳ و
۱۴؛ جلد: میشن قهوه ای، ۶ ص (۸۳-۸۸)، ۱۷ سطر، اندازه:
۲۰×۱۳ سم [ف: ۶ - ۲۳۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۷۸۰

آغاز: برابر؛ انجام: ان هذا لا يدله من مثال لتعلم كيف هو و كيف
السييل الى علم انشاء الله تعالى و هذا مثاله.

صفحة < مبدأ و معاد

صفحة < الاغاز

صفحة < طريق استخراج سمت القبلة

الصفحة < سى فصل در رمل

الصفحة < الصفيحة الاسطرلابية

● صفحة الماس في كيفية الارتماس / فقه / عربی

şafhat-u almās fi kayfiyyat-il irtimās

موسوی شوشتری، محمد عباس بن علی اکبر، ۱۲۲۴ -
۱۳۰۶ قمری

mūsavī šūštārī, mohammad 'abbās ebn-e 'alī akbar
(1809 - 1889)

تاریخ تألیف: ۲۵ صفر ۱۲۹۲ق

رساله استدلالی است در این که آیا غسل ارتماسی به طور
تدریج در زمان حاصل می شود یا دفعتاً و یکباره ایجاد می شود.
این رساله در پاسخ شخصی که این مساله را استفتا کرده، نوشته
شده است.

قم؛ موعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۰۳

آغاز: الحمد لله المنزه عن الوهم و القياس المتعالی عن العقول و
الحواس و الصلاة على محمد و آله المطهرين عن الأرجاس؛
انجام: فان المصائب كالسهام و الافلاك كالاقواس لاراحة الافي
الياس عما في أيدي الناس و الله المستعان في كل زمان و آن.
خط: نسخ، کاه: کاظم بن جعفر طباطبائی اصفهانی، تا: ۱۲۹۲ق؛
مصحح، محشی از مؤلف یا از مرتضی الحسینی؛ مهر: مؤلف
(بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۳ گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۲۰×۱۳ سم
[ف: ۵ - ۱۸۸]

● الصفحة الكلية و العمل بها (مقالة في) / اسطرلاب / عربی

aş-şafhat-ul kulliya wa-l 'amal-u bi-hā (mq.-un fī)

خاطری، عبدالله بن محمد

xāterī, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۰۸۶/۹

آغاز: بسمله، فی الصفحة الكلية و العمل بها: يمكن ان يتخذ
صفحة من ای جوهر کان و نجعل قطرها؛ انجام: ثم ينظر حاشية
العضادة على ای برج و لرحمه وقعت فهي درجة الطالع في ذلك
الوقت بمشية الله
خط: شکسته نستعلیق، بی کاه، تا: یک شنبه ۱۳ ربيع الاول ۱۲۶۶ق؛
کاغذ: فرنگی، جلد: میشن پازهری، ۸ گ (۷۱-۷۸ پ)، ۱۶ سطر،
اندازه: ۱۷×۱۱ سم [ف: ۶ - ۲۰۸]

● الصف في معرفة خطوط الكف / علوم غریبه / عربی

فرهستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد بیست و یکم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276259

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۹۰/۳
بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی زرد، جلد: تیماج مشکى، گگ (۶۴) پ-
۶۷ (پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳ سم [ف: ۳-۳۹۵]
۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۲۸۱/۱
بی کا، بی تا، در آغاز نیم صفحه از «مفروضات» ثابت بن قره هست
و پیش از آن ۶ برگ از کتاب ریاضی دیگر؛ کاغذ: سپاهانی،
جلد: تیماج قهوه‌ای، گگ (۷-۱۰ پ)، ۱۷ سطر، اندازه:
۱۳×۱۹ سم [ف: ۳-۳۹۵]
۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ با اشکال هندسی؛ گگ (۷-۹ پ)،
[ف: ۴-۸۵۳]
۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۵۳۵
آغاز: برابر؛ انجام: فی سایر مصنفاته و قال کما یتنافی الاشکال
القائمة الزوايا کما یتنافی تفسیر ما فی جملة القول فی المثلثات
خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۱۵۰؛
کاغذ: نباتی، جلد: گالینگور [رایانه]
- **تربیع خط / هیئت / عربی**
tarbī-e xat
[دنا ۱۱۰۴/۲]
- تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۲۷/۴
قال بعضهم اذا اردت تربیع خط و لیس معک الام سطره فانظر قبة
من الارض؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی و
زرد رنگ، جلد: تیماج مشکى، ۱۶ ص، ۱۸ سطر، اندازه:
۱۴/۵×۲۵ سم [ف: ۱۰-۲۰۰۵]
- ترتیب < المسعدة
→ الترتیب < وجوب الترتیب فی الغسل بین الاعضاء

● **الترتیب = ترتیب الاوزان / کیمیا / عربی**

at-tartīb = tartīb-ul awzān

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

رساله‌ای است کوتاه در علم کیمیا و کیفیت ترکیب نمودن
خاک با آتش و آتش با هوا و آب. در کتاب تاریخ التراث
العربی چنین آورده است: «این کتاب دهم از مجموعه
۱۱۲ کتاب جابر است» (سید محمود مرعشی)

آغاز: الحمد لله الذی اخرجنا من الظلمات الی النور ... اما بعد فقد
سألتنی ان اصنع لك كتاباً و اذکر لك كيف تخلط الأرض بالنار
و النار، الهواء و الماء

انجام: فهو غير محتاج الى تلك الانواع كلها الا ما لا بد من تقطير

● **ترتیب الآثار علی الظن غیر المعتبر / اصول فقه / عربی**

tartīb-ul ātār 'ala-ḡ zann-i ḡayr-il mu'tabar

موسوی خوانساری، محمد حسین بن محمد، ۱۳۲۸-
قمری

mūsavī xānsārī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad
(- 1910)

وابسته به: فرائد الاصول = الرسائل = رسائل شیخ انصاری؛

انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴-۱۲۸۱ ق)

حاشیه بر بحثی از «رسائل» شیخ مرتضی انصاری، در اینکه آثار
شرعی بر ظنون غیر معتبره بار نمی شود.

[دنا ۱۱۰۴/۲]

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد هفتم؛ به کوشش، مسمطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276245

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

● صغری (ترجمه) / منطق / عربی

ṣafā'-ul qulūb

● صفاء القلوب / شعر / عربی

towfiq, 'alfiqolī (- 20c)

توفیق، علیقلی، ق ۱۴ قمری

قصیده‌های عربی او است در توحید و تسلیم نبی و ربیبه و غدیریه و فاطمیه و استغاثه به صاحب الزمان و اختیاریه با دیباچه فارسی.

چاپ: ایران، تهران، دارالطباعه آقا میرزا علی اصغر، ۱۳۲۸ق، سنگی، جیبی، ۱۶ص

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۴۳

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: پنجشنبه ۲۷ جمادی الثانی ۱۳۴۶ق؛

۸گ، ۱۵ سطر (۱۵×۹)، اندازه: ۲۰×۱۲/۵سم [ف: ۱۶ - ۶۱۹]

● صفاء اللؤلؤة / تراجم / عربی

ṣafā'-ul lu'lu'

اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ - ۱۲۳۲؟ قمری
axbārī, mohammad ebn-e 'abd-on-nabī (1765 - 1817)

وابسته به: لؤلؤة البحرين فی الاجازة لقرتی العین؛ بحرانی، یوسف بن احمد (۱۱۰۷-۱۱۸۶ق)

تاریخ تألیف: ۱۲۰۷ق؛ محل تألیف: کربلا

شرح و ترجمه جمعی از علماء شیعه منتخب و ملخص از کتاب «لؤلؤة البحرين» تألیف شیخ یوسف بحرانی (- ۱۱۸۰ق) است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۴۱

آغاز: پس از خطبه: اما بعد فهذا منتخب من الرسالة المسماة بلؤلؤة البحرين؛ **انجام:** ما کر الدهور بل الی یوم ینفخ فی الصور بل الی یوم الحشر و النشور.

بی‌ک، بی‌تا [ف: ۴ - ۳۱۵]

● الصفات / کیمیا / عربی

aṣ-ṣifāt

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

افزوده شده: «و هو المقالة السادسة من السبعین».

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد نبیه و آله و سلم. ان الله تبارک و تعالی قد امتن علی الناس بهذا الكتاب منة عظيمة لانا نهون لها ... و کتابنا هذا یعرف بکتاب الصفات و نحن نذکر فيه التدبیر الذی مضی فی کتبنا هذا فی خمسة عشر یوماً و كذلك ینقض فیما یأتی بعد ذلك من الايام قليلاً قليلاً **انجام:** و علی قدر ما تقاومه من البارد الرطب فی المعدة التي هو مضده یكون سرعه الهضم و ابطائه فاعرف ذلك ان شاء الله و الحمد لله رب العالمین.

soqrā (t.)

وابسته به: صغری در منطق؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶) ترجمه زیرنویس روانی است بر «صغری» میر سید شریف جرجانی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۲۴۶

آغاز: بسملة. الصورة الحاصلة للشیء فی الذهن ان كان خالیاً عن الحكم؛ **انجام:** لیس بزوح فهو فرد لكنه لیس بفرد فهو زوج

خط: نسخ، بی‌ک، تا: قرن ۱۴، اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد:

مقوا، ۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۲۰×۱۲سم [اهدائی رهبر: ۵ - ۳۷۹]

● صغری در نحو / نحو / فارسی

soqrā dar nahv

رامسر؛ فرید تنکابنی، عبدالوهاب؛ شماره نسخه: ۳۰/۲

ک: محمد تقی بن محمد قاسم جیلانی، بی‌تا [نشریه: ۷ - ۷۸۳]

● صفاء الروضة / فقه / عربی

ṣafā'-ur rawḍa

موسوی حائری، محمد صالح بن حسن، - ۱۳۰۳ قمری
mūsavī hā'erī, mohammad sāleh ebn-e hasan (- 1886)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۱۱ صفر ۱۲۷۴ق

حاشیه مفصل استدلالی است بر کتاب «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة» شهید دوم، با عناوین «قوله، قوله».

[دنا ۱۳۹۷/۷؛ الذریعة ۴۳/۱۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۱۴۰

آغاز: قوله ره کتاب المیراث، و هو ثابت بنص الكتاب و صریح السنة و اجماع المسلمین كافة و الضرورة من الدین و الاصول القطعیة؛ **انجام:** أن یصلحه و ینبه علیه و یوضحه و یشیر الیه حائزاً بذلك منی الشکر الجمیل و من الله سبحانه الاجر الجزیل ...

مشمول بر کتاب ارث؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: لطفعلی بن محمد کاظم تبریزی به تاریخ ۱۳۲۸؛ جلد:

تیماج قهوه‌ای، ۲۹۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۲×۱۷سم [ف: ۸ - ۳۶۹]

۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۶۵۶

آغاز: قوله: کتاب المتاجر، عنوان الكتاب هنا لجماعة و منهم الفاضل فی القواعد و الماتن هنا

تا قوله: «والغناء» را دارد؛ بی‌ک، بی‌تا؛ از روی نسخه اصل در ۸۰ برگ استنساخ شده، نسخه اصل و استنساخ هر دو در یک جلد

صحافی شده؛ قطع: وزیری [ف: ۱۸۳ - ۱۸۳]

فهرستگان نسخ‌های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد بیست و یکم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276259

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۶ ربیع الثانی ۱۲۶۰ق؛ قطع: رحلی [رشت و همدان: ف- ۱۲۶۲]

۴. قم: مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۵۰

آغاز: برابر؛ انجام: و حال آنکه کلینی ره و صدوق ره درخطبه کتاب شهادت داده اند به صحت اخباری که ایراد نموده اند در کتاب و حجیت آنها و صدوق ره که در آخر کتاب شهادت داده به اینکه روایات آن کتاب به سندهای معتمد متصل به ائمه فرموده

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۲۰ صفر ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج زرشکی مذهب، ۲۱۳گ، ۱۹ سطر، اندازه:

۱۹×۲۹سم [ف مخ: ۳-۱۳۰۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۶۵۰

آغاز: برابر؛ انجام: معاملات و سایر حدود اسلام در اضعاف این صحائف متعسر است و الحمدلله اولاً و آخراً

خط: نسخ، بی کا، تا: رجب ۱۲۶۱ق؛ رکابه دار، نام کتاب را به «صاحب الراء» تغییر داده اند و عناوین صاعقه ها را به «صاحب» محشی یا نشان «منه» جلد: تیماج قهوه ای با رقم صحاف «فتاح الموسوی» ۱۲۳۸، ۲۰۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳۱-۳۲]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۷۳

آغاز: بسمله. کتاب توحید و کلام در آن در حقیقت توحید و حقیقت صفات و اسماء حسنی میباشد صاعقه اهل اختلاف؛ انجام: پس قسمت جنت و نار زمانیکه بر حب و بغض او باشد ان قیم ...

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ محشی با نشان «منه» و همچنین از خود محرر نسخه؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۱۰۲گ، ۲۰ سطر (۲۱×۱۲)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [رایانه]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۵۶۲

آغاز: برابر؛ انجام: اما جماعتی از فضلالی اصحاب فرمود احد الصادقین ان الرجل اذا ترك سيفاً او سلاحاً فهو لائمه ...

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی؛ انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای، ۱۸۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۲×۳۶سم [ف: ۲۷-۴۴]

← صاعیه ← تحدید صاع

← الصاعانیه ← اجوبه المسائل الصاعانیه

● الصافی / کیمیا / عربی

aṣ-ṣāfi

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

مطالب بسیار مختصر و کوتاهی است در علم کیمیا، و در بیان اینکه عماد صنعت (کیمیا) به ارواح بوده که صانع باشد و انفاص ممزوج بدان بوده و اجساد هم ذائب در آن است. به نظر می رسد میحث حاضر منتخب و بخشی از یکی از کتب جابر در علم

نموده اند اهل اختلاف در آنها. مؤلف در این اثر ادله عقلی و نقلی در اثبات امامت آورده و بحث هایی در رد بر اهل سنت مطرح کرده است. مؤلف این کتاب را در حالت استقامت نگاشته گرچه در اینجا نیز خالی از اعوجاج نیست وی بعدها در لوای فرقه بابیه قرار گرفته و به همین جهت به قتل رسیده است.

آغاز: الحمدلله هادی الانام و شارع الحدود و الاحکام و مبین الحلال و الحرام و موسس قواعد الاسلام ... چون تأییدات سبحانی در مضممار اقبال و توفیقات ربانی در میدان مسارعت ... [دنا ۴/۷ (نسخه ۷)؛ الذریعه ۲۱: ۳۱، ۴/۱۵؛ فهرستواره منزوی ۳۹۷/۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۴۰

آغاز: الحمدلله دلیل الحایرین والصلوة والسلام علی محمد و آله الطاهرین و بعد، چنین گوید بنده خدا، محمد علی بن عبدالرحیم، اینست جواب مسائل شما استفتاء تحریر فهرست ابواب و کتب و صواعق کتاب صاعقه الآراء در طعن باختلاف اهواء، بدانکه این کتاب مشتمل است بر دو باب، باب اول در تحقیق عدم جواز خلاف در دین مبین؛ انجام: صاعقه چهارم: اهل اختلاف گفته اند حیوه پسر بزرگ از میراث پدر ... که مذکورند در کتاب کافی و کتاب من لایحضره الفقیه و کتاب تهذیب و الحمدلله و صلی الله علی محمد و آله.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تملک: سید محسن؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی، ۸۶گ، ۱۳ سطر (۱۲×۶)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۸-۱۰۰]

۲. همدان؛ غرب همدان؛ شماره نسخه: ۴۵۱۸

آغاز: مشاهده آثار جلال التفت الساق بالساق و در محل اشراق جمال عظیم المثل فلما تجلی ربه للجل جعله دکا و خر موسی صعقا فلما افاق، و در مجلسی مخاطبه یخرح منهما الولو و المرجان ... الغازی فی سبیل الله محمد شاه لم تزل رایات دولت مرفوعه ... و این رساله را از دو لوح جمع نموده مراد از دو لوح لوح صدور و لوح صحایف می باشد ... و چون بود آن رساله قانع اختلاف اهواء و مزیل اساس اقوال و آراء، مسمی گردید به صاعقه الراء در طعن به اختلاف اهواء و آن مشتمل است بر دو باب و هر بابی بر چند صاعقه؛ انجام: این کلمات مختصر در باب تذکره غافلین و موعظه جاهلین و تنبیه نائمین به خصوص اقتفاء آثار حجج قائمه رب العالمین و اعراض از سبیل اختیار مخلوقین کافی است معدالک - استقصاء امثال مسائل در ابواب عبادات و معاملات و سایر حدود اسلام در اضعاف این معتبر است و الحمد لله و الاواخر و صلی الله علی محمد و آله کان الانقطاع عن ذلک فی پنج شنبه غره شهر رمضان المبارک العاصی علینقی افشار ساوجبلاغ سنه ۱۲۶۰

خط: نستعلیق، کا: علی نقی افشار ساوجبلاغی، تا: پنجشنبه ۱ رمضان ۱۲۶۰ق؛ قطع: رحلی [رشت و همدان: ف- ۱۲۶۱]

۳. همدان؛ غرب همدان؛ شماره نسخه: ۴۵۳۶

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد بیست و یکم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276259

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۳۳۵/۵

آغاز: مهمترین نوائی که ببلان گلستان فصاحت و عندلیبان بوستان بلاغت بعد از حمد و ثنای حضرت جل ذکرة بدان دستان زوند ... اما بعد بر ضمائر ارباب افهام زاکیه و اصحاب قلوب صافیه پوشیده نماند که ... شیخی و استادی الشیخ شهاب الدین احمد المشهور بالشیخ ابن حجر در شرح شمایل النبی ... نوشتند؛ انجام: حسن با حبیب آغاز عتاب کرد که چرا چنین گفتی و ایشان را بمن نشان دادی، حبیب گفت اگر من گفتمی که او را ندیده ام شومی دروغ از من و تو.

مؤلف شاگرد ابن حجر بوده؛ خط: نستعلیق، بی کاه، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، ۳ گگ (۶۹-۷۱ پ)، ۱۸ سطر (۱۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۲۱×۱۵ سم [ف: ۱۲-۲۸]

سه الشمة < مختصر فی المیزان

● شمة العشاق / عرفان و تصوف / فارسی

šemmat-ul 'oššāq

نجم الدین کبری، احمد بن عمر، ۵۴۰ - ۶۱۸ قمری
najm-od-dīn-e kobrā, ahmad ebn-e 'omar (1146 - 1222)

گفتاری است درباره عشق به نثر و نظم. در بیست «شمة» و یک «خاتمه». نام کتاب و نگارنده به خامه کاتب در هامش آمده است.

آغاز: الحمد لله الذی نور قلوب اولیائه بانوار محبته، و جعل بواطن ... اما بعد، بدانکه این فقیر را اتفاق سفری بود و بر منزل عزیزى گذری ...

[دنا ۱۲۲۶/۶؛ فهرستواره ۶۱۶/۷]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۰۵۶/۲۶

آغاز: برابر؛ انجام: باشد هنوز بر سر حرفی ز صد کتاب xx صد فصل و باب اگر نویسد ز فصل عشق
خط: نستعلیق، بی کاه، تا: ۹۴۰ ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۷ گگ (۳۱۳-۳۱۹ ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۳×۱۵ سم [ف: ۷-۱۸۰]

● الشمس / کیمیا / عربی

aš-šams

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۳۳

آغاز: کتاب الشمس و هو المقالة الخامسة و الثلاثون و من السبعین و الاحجار؛ انجام: بما هو اقوی من هذا فی موضعه، ان شاء الله

آغاز: بعد حمد و نعت کی ای باخبر xx مصطفی کاسن شمایل مختصر؛ انجام: احقر عاصی سی صلوات و درود xx بر نبی و آل یاران کر درود

خط: نستعلیق هندی، بی کاه، بی تا؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۲ ص (۱۲۷-۱۲۸)، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۰×۱۵/۵ سم [ف: ۴۵-۴۶]

● شمایل النبی / شعر / ترکی

šamāyil-un-nabī

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۶۰۷

آغاز: بسمله ایله ایده لم فتح کلام xx فتح اولا تا بو معمای بنام؛ انجام: اولمادین بیک بدی تاریخی تمام xx بور سالدۀ تمام اولدی کلام

تخلص شاعر شاید خاقانی باشد؛ خط: نسخ، بی کاه، تا: قرن ۱۲؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳۰ گگ، ۱۳ سطر، اندازه: ۲۲/۵×۱۴/۵ سم [ف: ۱-۶۱۴]

● شمایل النبی / تاریخ پیامبر اکرم (ص) / عربی

šamāyil-un-nabī

ناشناخته:

۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۴۷۶/۲

رسالة مختصرة فی شمائل النبی (ص)؛ خط: نسخ، بی کاه، تا: ۱۳۰۱ ق؛ ۲ گگ (۱۱-۱۲ ر)، اندازه: ۲۱×۱۳ سم [مؤید: ۱-۳۸۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۰۱/۷

آغاز: بسمله الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد ... و بعد فان الله تعالى لما جعل الناسی بنیبه مفتاحا لرضوانه ... حداتی هذا الفوز العظيم الى ذکر خلقه و خلقه و سيرته مع جلسائه برواية الحسن و الحسن ... من كتاب محمد بن ابراهيم بن اسحق الطالقانی عن ثقة عن الحسن ... قال سالت خالی هند بن ابی هالة الیتمی و كان وصافا عن حلیة النبی ... فقال كان رسول الله ... فخما مفخما يتلأء ووجهه تلاء القمر؛ انجام: فمهلا لا تعدفانما نفت الشيطان علی لسانك /

شمائل النبی ترمذی نیست و از دانشمندی شیعی و در دنبال آن خطبه صفات المومنین علی برای همام است؛ بی کاه، بی تا؛ ۶ گگ (۹۰-۹۵ پ) [ف: ۷-۲۷۵۲]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۷۸۲

بی کاه، بی تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

● شمایل النبی (ترجمه) / تاریخ پیامبر اکرم (ص) / فارسی

šamāyil-un nabī (t.)

وابسته به: الشمائل النبویة و الخصائل المصطفویة = شمایل النبی = شمائل الترمذی؛ ترمذی، محمد بن عیسی (۲۰۹-۲۷۹)

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد بیست و یکم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276259

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

رفتی بدین آرایش و فر xx جهاندار مہین شاہ مظفر.
آغاز: بسمله. نخست آغاز هر دفتر ثنابہ xx ثنا بر بارگاہ کبریا بہ /
بنام آنکہ تا روز جدایی xx تن و جان را بہم داد آشنایی / ز فرخ
این سخنها یاد میدار xx بگوش آویز گوہرہای شہوار / الا ای
فرخ راد خردمند xx بیاغ فضل چون نخل برومند / محمد شاہ
غازی بوالمظفر xx رعیت پرور و انصاف گستر / بیا بسرای فرخ
نکتہ ای چند xx ز خورشید وز جمشید خردمند / بدین گونه
نگارد فرخ راد xx کہ هست این داستان را طرفہ استاد.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۷۴

آغاز: برابر؛ انجام: بشکل امروز خود با شاخ امروز xx بسان گردنا
و دستہ رود / پدیدار از درختان آبی و نار xx چو چہر عاشق و
چون عارض یار
خط: نستعلیق، کا: حجاب شیرازی، تا: ۱۲۶۱ق، بہ دستور فرہاد
میرزا معتمد الدولہ در ۱۲۶۱؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: فرنگی
آہار مہرہ، جلد: روغنی با گل و بوہ زورین و سرخ و سفیداب در
زمینہ قہوہای، ۱۰۴گ، ۱۱ سطر (۱۴×۸)، اندازہ: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱۷۹۵-۱۰]
۱۴-۳۹۰۹

۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۹

آغاز: برابر؛ انجام: جدائی از تو دشوار است یارا xx کہ ہجران
تو چون مرگ است ما را ...
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ ہیچ نوع آرایش
ندارد. یا قصہ مکتب رفتن حسنین (ع) و داستان موسی (ع) و شبان
در یک مجلد است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی، ۵۷گ، ۱۲-۱۱
سطر، اندازہ: ۱۳/۵×۲۰ [ف: ۱۱۹۷-۳]

● جمشید و خورشید / داستان / فارسی

jamšīd va xoršīd

فروغ، میرزا مہدی

forūq, mīrżā-mahdī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۴۴/۱

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج
ترباکہ، ۱۵ سطر (۱۳×۸)، اندازہ: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶۳-۱۶]

← جمع الخواص

● الجمع / کیمیا / عربی

al-jam'

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۳۸

۱۳۸ص، ۱۵ سطر (۱۲×۷)، اندازہ: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲۰]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۷۱۵

آغاز: بہ شتشر تا بہ شام اندر شکر گیر (کذا)؛ انجام: لہ فضل و
رحمت امیدوارم
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی،
جلد: مقوا [رایانہ]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۳۳/۲

آغاز: بعونش ربع بسکون را امان دہ xx سکون فتنہ آخر زمان دہ.
مناجات: بنام آنکہ این دریای دایر xx ز عین عقل اول کرد ظاہر؛
انجام: غزل: آفتابی از شکاف ابر ایما میکند xx عاشقانرا در هوا
چون ذرہ شیدا میکند ... چو بشنید از شکر زینسان خطابی xx بہار
افروز دادش خوش جوابی. غزل بہار افروز
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛
مجدول؛ کاغذ: سپاہانی، جلد: تیماج ترباکہ، ۶۰گ (۹۸-)
۱۵۷پ)، ۱۹ سطر (۱۵×۶)، اندازہ: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۱۷۹۵-۱۰]

۱۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۶۴/۱

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ختائی، جلد: مقوای
روکش چرم مشکہ، ۳۰ سطر، اندازہ: ۳/۳×۱۶/۴×۲۵سم [ف: ۳-۶۵]

۱۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۳۴/۳

خط: نستعلیق متوسط، کا: سلطان محمد تالیادی، تا: ۱۰۶۷ق؛
کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوای روکش تیماج مشکہ، ۱۵ سطر،
اندازہ: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۳-۶۴۸]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۵۱۰/۱

آغاز: برابر؛ انجام: برابر
خط: شکستہ نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: فستقی
قورخانہ ای، جلد: میشن سیاہ، ۱۱۰گ (۱-۱۱۱پ)، ۱۴ سطر،
اندازہ: ۱۵×۲۰/۳سم [ف: ۸-۴۰۷]

۱۷. تهران؛ مہدوی؛ شماره نسخه: کلیات ۴۷

بی کا، بی تا [نشریہ: ۲-۷۰]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۰۴۲/۱

آغاز: برابر؛ انجام: رخ آئینہ می بینم بہ آرزم xx کہ می آید ز
روی خویشتن شرم
خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام (۱۶ بیت افتادگی دارد)؛
جلد: تیماج قہوہای، ۶۹گ (۱-۶۹پ)، ۲۳ سطر، اندازہ:
۱۰×۱۹سم [ف: ۳۸-۶۵]

● جمشید و خورشید / شعر، داستان / فارسی

jamšīd va xoršīd

فرخ زند، محمد حسن بن علی مراد، - ۱۲۳۷ قمری

farrox-e zand, mohammad hasan ebn-e 'alī morād (-
1822)

از فرخ شاعر زمان محمدشاہ و داستان جمشید پسر عباس شہ و
دلدارش خورشید دختر داور قزوین است در پایان آمدہ: ہمی

فرستگان نسخہ ہای خطی ایران (فتخا)؛؛ جلد دہم؛ بہ کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد

DIA 276248

و کتابخانہ ملی جمہوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

jenāb-e āqā az meydān dar raft

کسروی، احمد، ۱۲۶۹ - ۱۳۲۴ شمسی
kasravī, ahmad (1890 - 1945)

تاریخ تألیف: ۱۳۲۴ش

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۵۲/۱۹-۴۷۵۴-ف
بی کا، بی تا [فیلمها: ۳-۱۰۰]

سه الجنابة < وجوب غسل الجنابة و غيرها لغيرها
سه جنات ثمانية < جغرافیای مشاهد

● جنات الخلد / کیمیا / عربی

jannāt-ul xuld

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

رساله در کیمیا و در تدبیر حجر مکرم که در این علم خیلی کاربرد دارد. در آغاز و اواخر این رساله از استاد و مراد خویش حضرت امام جعفر صادق یاد کرده و از خود و کتابش نیز تمجید نموده است. در الذریعة چنین آمده است: «ابن ندیم با اینکه تألیف جابر را مفصلاً بر شمرده لیکن به این کتاب اشاره نکرده است.»

آغاز: قال جابر عليه الرحمة في هذا الكتاب المسمى بجنات الخلد في تدبير الحجر المكرم الذي امتلات الدنيا منه. و ذلك ان تأخذ منه ما شئت و اجعله في قرعة ...

انجام: و انظر منهما ما يقر عينك به. و السلام على من اتبع الهدى.

[ريحانة الادب: ۱۰۸/۵، تاريخ التراث العربي: ۳۷۱/۴، الذريعة ۱۵۰/۵؛ كحاله ۱۰۵/۳؛ زرکلی ۱۰۳/۲]

شرح و حواشی:

۱- شرح الکتب الثلاثة؛ دمشق، خالد بن یزید (-۱۸۵)؛
۲- جنات الخلد (ترجمه) (دو عنوان)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۱۵/۱۹

بی کا، تا: ۱۰۹۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۷۸-۷۹پ) [ف]:
۳۶-۳۵]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق چلیبا، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن
قرمز، ۱گ (۸۳-۸۳پ)، اندازه: ۲۳/۲×۱۵/۶سم [ف: ۶-۴۵۲]

۳. قم؛ کلیایگانی؛ شماره نسخه: ۵۳/۷۱-۷۸۶۱/۲۵

آغاز: بسمله، هذه الرسالة التي سماها جابر بن حيان الصوفى
الذروي الجعفرى

خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی اکبر کرمانشاهی، تا: ۱۱۱۷ق، جا:

اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: حنایی روشن آهار مهره، ۵۹گ، ۲۱ سطر،
اندازه: ۱۲×۱۳سم [اهدائی رهبر: علوم قرآن - ۳۲۵] و [ف: ۲۳-۷۴]

● جمیل فتح الله التام في صحة الاقتداء من بيت الله
بامام في المسجد الحرام / فقه / عربی
jamīl-u fath-il lāh at-tāmm fi ṣiḥḥat-il iqtidā' min bayt-
il lāh bi-l-imām fi-l masjid-il ḥarām

تاریخ تألیف: ۱۱۰۹ق

پاسخ پرسشی است درباره نماز گزاردن در داخل کعبه و اقتداء نمازگزار به امام مسجد الحرام، این سوال در سال ۱۱۰۹ که کعبه توسط سلطان مصطفی بن محمد خان عثمانی تعمیر شد، به درخواست شریف سعد بن شریف زید ابن نمی شریف مکه، نگاشته شده است در یک «مقدمه» و ۱ «باب» دارای پنج «فصل» و یک «خاتمه».

قم؛ مؤسسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۳۹۹/۹

آغاز: هذا وقد اتفق في عام الف و مائة و تسعة بمكة المشرفة
تعمير لسقف البيت الذي فضله الله تعالى و شرفه؛ انجام: و لما
بلغوا في الهدم الى الاساس فافضوا الى مجارة خضر لاسمه فضربوا
عليها

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۸گ
(۹۴-۱۱۱پ)، اندازه: ۲۰×۱۵/۵سم [ف: ۱-۲۴۸]

● الجمهيرية / متفرقه / عربی

al-jumayhariya

سموقی، علی بن احمد، ق ۵ قمری

sammūqī, 'alī ebn-e ahmad (- 11c)

تاریخ تألیف: اول جمادی الثاني ۴۱۸ق (سال دهم ظهور)
نامه‌ای است خطاب به سه تن از امیران و شیوخ آل تنوخ:
ابو اسحاق ابراهیم بن عبدالله، ابوالفضائل عبدالخالق بن محمد و
ابوالحسن یوسف بن مصبح.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۱۸/۱۰

آغاز: توکلت علی مولانا ... من العبد بهاءالدين و لسان المؤمنین
... اما بعد فالتوحيد و الاعظام و الاجلال و الاکبار

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۹۱۱؛ خط: نسخ معرب، بی کا،
تا: قرن ۱۲؛ ۱۳گ (۱۰۸-۱۲۰) [عکسی مرکز احیاء: ف: ۲-۲۸۰]

سه الجن < احوال الجن

سه جن < احکام جن

سه جناب آقا < فراموشخانه

● جناب آقا از میدان در رفت / - فارسی

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد دهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد

DIA 276248

و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۴۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن محمد کرمانشاهی، تا: ۱۲۶۷ق؛
ضمیمه نسخه ش ۱۱۰۴۸ [رایانه]

● **تتمه مجمع المصائب فی نوائب الاطائب / تاریخ**

معصومین / عربی

tatimmat-u majma'-il maṣā'ib fī nawā'ib-il aṭā'ib

حسینی قزوینی، قریش بن محمد، ۱۲۷۹ قمری
hoseynī qazvīnī, qorayš ebn-e mohammad (-1863)

وابسته به: مجمع المصائب فی نوائب الاطائب؛ حسینی قزوینی،
قریش بن محمد (-۱۲۷۹)

در مقدمه می گوید کتاب نخستین تنها در مقتل حسینی بوده و
من آن را تکمیل کردم به این کتاب که مقتل علی و فاطمه و
حسن و موسی بن جعفر و علی بن موسی (ع) است در شش
«مقصد».

آغاز: الحمد لله الذی رفع درجات الشهداء و اعطاهم شهاداتهم
ارفع مراتب السعادات و نجی من ذکر مصابهم ... اما بعد فيقول
المرتجی الی عفو ربه الغنی قریش بن محمد الحسینی
الاساوجیلاغی انی لما فرغت عن تألیف مجمع المصائب فی
مقتل مولانا ... احببت ان اجمع جملة من الاخبار الواردة فی
وفات سيدنا ... المقصد الاول فی وفات اشرف الانبياء و خاتمهم
انجام: من كانت له الی الله حجة فليزر قبر جدی الرضا بطوس و
هو علی غسل و يصل عند راسه ... يستجيب له ما لم یسئل فی
مآثم او قطیعة رحم ... لا یزورها مومن الا اعتقه الله من النار و احله
دار القرار

[دنا ۷۸۶/۲ (نسخه ۷)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۱۳/۲-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج یکسان، ۱۶۳ گ (۳۰-
۱۹۲)، اندازه: ۲۱×۱۵ سم [ف: ۲۳-۵۶۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۰۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حبیب الله بن استاد ابوطالب حداد طالقانی برغانی،
تا: پنجشنبه ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۳۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج
ترباکی، ۱۶ سطر (۱۴×۷)، اندازه: ۲۱×۱۴/۵ سم [ف: ۱۱-۲۱۶۵]

۳. مشهد؛ مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: ۷۹

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: پنجشنبه ۱۶ صفر ۱۲۳۶ق؛ مصحح؛ جلد:
مقوایی عطف تیماج قهوه ای، ۱۴۶ گ، ۱۹ سطر، اندازه:
۳۱×۱۵ سم [ف: ۵۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۴۵

manāqib-il a'imma = arba'-u 'ašariyāt = tatimmat-ur
rasā'il

اصفهانى، محمد کاظم بن محمد صادق، ۱۲۰۵-۱۲۷۳
قمری

esfahānī, mohammad kāzem ebn-e mohammad sādeq
(1791-1857)

وابسته به: اطراء الرضى = اربع عشریات؛ اصفهانى، محمد کاظم
بن محمد صادق (۱۲۰۵-۱۲۷۳ق)

این رساله به عنوان تتمه ای است بر اربع عشریات. کل اربع
عشریات شامل ۱۱۰ قصیده هستند در ۱۱۰۰ بیت. این تتمه شامل
۱۱۲ بیت است.

[دنا ۷۸۶/۲]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۲۲/۲۱

آغاز: بسمله حمدله ... یا ربنا صل علی اهدی رسول خاتم؛ انجام:
قال محمد کاظم و اجعل جميعا فی سفر

خط: نسخ، کتاب = مؤلف، تا: جمادی الاول ۱۲۲۵ تا شنبه ۱۰
ربیع الثانی ۱۲۵۵، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی به خط مؤلف در
میان سطور و هامش؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج مشکى، ۷ گ
(۱۹۸-۱۹۲)، ۱۰ سطر (۱۱/۵×۶/۵)، اندازه: ۱۷×۱۱ سم [ف: ۳-۱۵۶۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۵۷۹/۱۵

خط: نسخ، کتاب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی از مؤلف؛
جلد: تیماج مشکى، ۶ گ (۱۰۶-۱۱۱)، ۱۲ سطر، اندازه:
۱۷/۵×۱۰/۵ سم [ف: ۲۸-۱۳۵]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۵۳۰/۲

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره ای، جلد:
تیماج مشکى، ۱۵ سطر (۱۴/۵×۱۰)، اندازه: ۲۱/۵×۱۵ سم [ف: ۲-۶۳۶]

● **تتمه الماء / کیمیا / عربی**

tatimmat-ul mā

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

آغاز: بسمله، حمد له - قال جابر انا مستقیم بهذا الكتاب ما ابتدأت
به من ذکر الماء المستخرج من جميع
انجام: اذا مارست تدبير شى مرة واحدة سهل ذلك عليك فى
الثانية جدا انشاء الله تعالى تم

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۷۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ اهدائی مرحوم حاج آقا محمد
ایرانی به کتابخانه آستان قدس رضوی-۱۳۵۰ هوالعلی الاکبر؛
ضمیمه به نسخه ش ۲۸۷۶۹؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج ضربی، ۱۵
سطر (۱۵/۲×۱۰)، اندازه: ۲۱/۷×۱۵ سم [رایانه]

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد ششم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276244

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

● **تجربیات حکمای هندوستان = چند نسخه پزشکی /**

طب-فارسی

tajrobīyāt-e hokamā-ye hendūstān = čand nosxe-ye pezeškī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۶/۲۴۰

خط: نستعلیق، بی کاه، تا: قرن ۱۱؛ اص (۵۰۱) [مختصر ف: ۱۳۲]

● **تجرد النفس / فلسفه**

tajarrud-un nafs

خواجوی، محمد اسماعیل بن حسین، -۱۱۷۳ قمری
xājū'ī, mohammad esmā'il ebn-e hoseyn (-1760)

تهران؛ شهشانی، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کاه، بی تا [میراث اسلامی: ۵-۶۰۶]

← تجرد نفس ناطقه ← حقیقه النفس

● **تجرد نفس و کیفیت ادراک / فلسفه / فارسی**

tajarrode-e nafs va keyfiyat-e edrāk

در دوازده «فصل» و مانند ترجمه‌ای از رساله چند فصلی کوتاه منسوب به ارسطو که بابا افضل هم ترجمه به فارسی کرده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۴/۵-ف

آغاز: این فصلی است از کلام حکیم در اثبات جوهریت نفس و صفات؛ انجام: و قابل فساد و تغییر و مرگ نیست. فهذا ما اردنا اثباته و لواهب العقل الحمد والشکر

نسخه اصل: ایاصوفیا ۳۷۲۲؛ خط: نسخ، بی کاه، بی تا؛ گک (۴۰-۴۲)، ۱۹ سطر [قیلمها ف: ۱-۴۰۶]

● **التجری / فقه / عربی**

at-tajarrī

حسینی کاشانی، مصطفی بن حسین، -۱۳۳۷ قمری
hoseynī kāšānī, mostafā ebn-e hoseyn (-1919)

رساله استدلال مفصلی است بر اینکه تجری و جرأت بر گناه موجب استحقاق عقوبت می‌شود یا نه. در این رساله نقل اقوال و گفته‌های بسیاری از فقهای متأخر شده و در آنها رد و ایراد می‌کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۷۹۴

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد فیقول العبد المفتاق الاحقر
عل الاطلاق الجانی الفانی؛ انجام: و قد عرفت بناءً علی القول بأن
العدالة هی الاجتناب الفعلی تفصیل الکلام فی التجری و قدحه

فیها و عدمه.

خط: نسخ، بی کاه، تا: شنبه ۶ ربیع الاول ۱۳۲۵ق؛ جلد: مقوایی
عطف تیماج مشککی، ۲۹گک، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۱۸/۵سم [ف: ۳۶۰-۷]

● **التجری / اصول فقه / عربی**

at-tajarrī

قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۹/۶

خط: نسخ و نستعلیق، بی کاه، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۹گک
(۹۰-۱۴۸)، اندازه: ۵×۱۶/۵×۲۰سم [ف: ۳۰]

● **التجرید / کیمیا / عربی**

at-tajrīd

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

مؤلف پس از تألیف کتاب‌های صد و دوازده گانه خود شروع به نگاشتن کتاب‌های موازینیه خویش می‌نماید که بالغ بر ۱۴۴ کتاب و رساله است. این کتاب شرحی است بر مختارات رساله صنعتیه سقراط حکیم.

آغاز: قال جابر بن حیان انی بعد فراغی من کتب المائة واحدی عشر کتاب واعراضها الکسیر عملت کتابی هذا، سمیته کتاب التجرید، و سمیت کتابا فی المائة و عشر کتابا بالمجردات، جردت فیہ ابوابا انهیها الی اصحابنا من الفلاسفة

چاپ: بمبئی، ۱۸۹۲م، سنگی، با عنوان «مجموعه احد عشر کتاباً فی علم الاکسیر»

[دنا ۷۹۴/۲؛ ریحانة الادب: ۱۱۱/۵؛ تاریخ التراث العربی: ۳۶۴/۴]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۰۶/۲۷

آغاز: برابر؛ انجام: بین الزیبق و النحاس یعدن شیئا واحدا. و قد تم العمل آخر کتاب التجرید ... (فاهم الزرنیخین بالسویة مذکور فی کتبه)

خط: نسخ، بی کاه، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای،
اص (۳۹۹-۴۰۶)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۲۶۲-۹]

۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۶۱/۶

خط: نستعلیق، بی کاه، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۹۹]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۴۶۵/۱۰

آغاز: برابر؛ انجام: قال خذ من الزرنیخین بالکبیرتین مذکور فی کتبه

خط: نسخ، بی کاه، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای،
گک (۳۴-۳۷)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۹-۴۱۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض: ۱۱۰۴۸

آغاز: برابر؛ انجام: و تعلم ان کتابی هذا هو کتاب النفقہ

فهرستگان نسخه های خطی ایران (نخا)؛؛ جلد ششم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276244

۱. اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۲/۱۳۹۱

← بلاغات النساء ← المنثور و المنظوم

01 Mart 2020

● البلاءة / کیمیا / عربی

al-ballā'a

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱/۱۳

آغاز: الحمد لله شکرأ كما هو اهله نحمده حمداً ابدأ و نحن نستله المزيدي من فضله انه ولي ذلك والقادر عليه. و بعد فقد سبق لنا قبل كتابنا هذا اثنا عشر كتاباً في الحيوان و في كتابنا هذا ايضاً شيء من تدبير الحيوان على ايتلاف النسق في التدبير في ذلك و قد سميت كتابي هذا كتاب البلاغة و معناه بلاغة هذا التدبير الذي في هذا الكتاب و انا اشرح فيه طريق من ذكر الشعر و دبره و عما به؛ **انجام:** و استوفى في كل واحد من هذه فهذا آخر ما يتكلم به في هذا المعنى في هذه الكتب ان شاء الله عزوجل.

خط: نسخ، بی کا، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج عطف و سجاف تیماج مشکی، ۲گگ (۴۶-۴۷پ)، ۱۹ سطر (۵×۸/۵)، اندازه: ۱۳/۷×۲۲/۳سم [ف: ۲۹/۲-۶۱۳]

● بلاغت / بلاغت / فارسی

asās-ul faḍl

قندزی، محمود بن محمد، ق ۹ قمری

qondozi, mahmūd ebn-e mohammad (- 15c)

کتاب مفصلی درباره فنون ثلاثه بلاغت و معایب کلام از قرن ۹ق، تنظیم شده در دو «بحر»: ۱. المحاسن؛ ۲. بیان المعایب. کتاب تأثیر زیادی از «تلخیص المفتاح» محمد بن عبدالرحمن بن عمر خطیب دمشق (-۷۳۹ق) پذیرفته و در موارد متعددی هم از آن یاد کرده است. علاوه بر او این کسان هم یاد شده است: سکاکی، زمخشری، حریری، کافی، الشارح العلامة و العالم المحقق سعد الدین تفتازانی، بساطی، مولینا الامام معین الدین المعمرائی، رشیدی، شمس، الانصاری، شیخ عبدالله، ابوالفرج ساوی، فردوسی، عنصری، انوری، معزی، نظامس، خاقانی، ثنائی، سعدی، سلمان، فرخی، خجندی، ملک الشرف شهید، و طواط، ظخیر فاریابی، بساطی، رودکی و جز آنها. از آن جا که چند برگ آغازین نسخه افتاده، نام و نشان کتاب و مؤلف در ابتدای نسخه نیست. اما نویسنده در برگ ۱۶۵ و پ در توضیح صنعت «اطراد» نام خودش را آورده است: «اطراد و آن آوردن اسماء ممدوح یا غیر ممدوحست و آباء او بر ترتیب ولادت چنانچ با سخولت و روانی همچو آب جاری باشد ... مثال دیگر: امیر محمد شاه قندزی برای من از قندز در سال احدی عشرین و ثمانمای (در دهلی) قصیده‌ای ارسال فرموده اولش این است.

شعر: آن کو به جاه چون پدر و پدر جد آمدست xx محمود بن محمد بن احمد آمدست. و من نیز برای او قصیده‌ای فرستادم مطلعش این است: شعر: دهان جود و سخاوت سپهر عز و علا xx محمد بن حمید بن احمد بن علا. نویسنده خود اشعاری هم در معما دارد و بدانها اشاره کرده و گفته: «و نیز معماهایی دارم که از آن دو گان نام و بیشتر از آن می‌خیزد و آیات مهمل و مبهم نگشته و در گمان من این است که شاید کسی دیگر برین نوع نگفته باشد لعدم اسماع» (۲۴۷-۲۴۷پ). از نام کتاب و مؤلف در منابع دیگر اطلاعی به دست نیامد و به نظر می‌رسد نسخه منحصر باشد. با شواهد فارسی و عربی فراوان. در نسخه این عناوین و مطالب دیده می‌شود: البحر الاول: فی المحاسن، فصاحت، بلاغت، سلاست، جزالت، تشبیه، الحقیقه و المجاز، استعارات، تمثیل، الکنایه، تعریض، تلویح، اطباق، القول فی علم البدیع، وجوه معنوی، مطابقه (تضاد و طباق و تطبیق)، تذبیح، تناسب، لزوم ما یلزم، تشابه الاطراف، ایهام تناسب، مشاکله، ارساد، عکس و تبدیل، رجوع، توریه، استخدام، لف و نشر، جمع و تفریق و تقسیم، مبالغه، مذهب کلامی، حسن تعلیل، تأکید المدح بما یشبه الذم، تأکید الذم بما یشبه المدح، استتباع، ادماج، محتمل الضدین، تجاهل العارف، تعجب، اطراد، قول به موجب، توفیر الدواعی، التفات، سؤال، ترجمه اللفظ، تفسیر، تحمیل واقعه، ذوالمعنین، ذوالوجهین، محسنات لفظیه، تجنیس، رد العجز عل الصدر، سجع، قافیه، موشح، اعنات، ردیف، براعت استهلال، اعتراض الکلام من قبل التمام، تنسّق الصفات، سیاقه الاعداد، ایراد المعطوفات، ارسال الامثال، امتناع، سهل ممتنع، مستزاد، مسمط، مصغر، ترجیع، لغز، معما، ملمع، متلون، مثلث، بساط، مربع، مدور، مسلسل، النظم و النثر معا، مشجر، شعر اندر شعر، مجزوء، متفرع، استدراک، مسطح، مجسم، مصرع، مصور، طرح، مقطع، موصل، متحلی، عاطل، خیفا، رقطا، حسن المطلع، حسن المختم، حسن تخلص، حسن طلب، حامل موقوف، مفتح، مفلق، مخلی؛ البحر الثاني: فی بیان المعایب، تنافر، غرابت، مخالفت قیاس، کراهت در سجع، ضعف تألیف، تعقید، کثرت تکرار، تتابع اضافات، فک اضافه، حشو و تطویل، افراط. انقطاع، اخلال، اسقاط، تشبیه، اقواء اظهار، ایطا، تحریک ساکن، تسکین متحرک، تشدید مخفف، تخفیف مشدد، توصیف، اکفاء، شایگان، سرقت و اخذ.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۲۰

آغاز: بالشجر لیكون فهرست الكتاب عند المطالعة: شعر: منگر کی تمام او دو بهرست xx بنگر که دو بهر او دو بهرست. و انا اسال الله النفع لجاهديه والنفع لجاحديه و بعون الله استعین و هو نعم المولى و المعین. [البحر الاول فی المحاسن. بدانک قائل اشعار و راوی اوصاف را می‌باید تا در صنعت لفظ وجودت معنی بشتابد و از فصاحت و بلاغت و سلاست و جزالت دریابد و همه

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد ششم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276244

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

[رایانه]

افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۴۰۱ گک،
۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۴-۲۰۲]

● التاتارخانیة = الفتاوی التاتارخانیة = زاد المسافر /

فقه / عربی

at-tātārkhāniya = al-fatāwa-t tātārkhāniya = zād-ul
musāfir

عالم بن علاء حنفی اندریتی، ق ۸ قمری

'ālam-e-bn-e 'alā' hanafi-ye andarī (- 14c)

کتابی است مبسوط شامل تمامی مباحث فقهی در چندین جلد بزرگ که مسائل فقهی را به روش ابواب هدایه به طور بسیار مفصل با ذکر اقوال مؤلفان فقه گرد آورده است. مطالب آن برگرفته از کتاب مسایل «المحیط البرهانی فی الفقه النعمانی» و «الذخیره البرهانیة» تألیف برهان الدین محمود بن احمد بخاری حنفی (-۶۱۶ ه.ق.) و «الفتاوی الظهیریة» نوشته ظهیرالدین ابوبکر محمد بن احمد قاضی بخاری حنفی (-۶۱۹ ه.ق.) و «الفتاوی الخانیة» را و ... است و مؤلف برای هر کدام رمزی قرار داده و در مآخذ دیگر عنوان آنها را آورده است.

آغاز: نحمد ربنا علی ما أسبغ علینا من العطاء وأسبل من الغطاء و هدانا الی منهج السواء ودعانا الی المحجة البيضاء.

[دنا ۲/۶۵۵؛ الاوقاف العامة موصل ۲/۱۷۰؛ الاوقاف العامة بغداد ۱/۴۹۷؛ خزانه مفتی ۵/۵۱۵ و ۵/۹۱۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۹۹۵

آغاز: برابر انجام: القعدة الاخيرة فی حقهما و منک هذه الصلوة یصیر ... بالعلم یتهدی و الله اعلم بالصواب ... و یتلوه کتاب الزکوة.

از اول کتاب الطهارة تا کتاب الصلوة؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۹؛ مصحح، مجدول؛ کاغذ: شرقی، نوع جلد: تیماج زرشکی مجدول با ترنج و سرترنج و لچک، ۵۰۰ گک، ۲۵ سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۵/۵×۲۷/۵سم [ف: ۳۵-۴۵۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۷۰

آغاز: بسمله، کتاب المزارعة و المعاملة هذا الكتاب يشتمل علی ستة و عشرين فصلاً؛ انجام: و ان تبين انه انثى یوحد منه (کذا) ما یتان و خمسون و الله اعلم از ابتدای «کتاب المزارعة و المعاملة» تا انتهای «کتاب الخنثی»؛ خط: نسخ، کا: ابوالبرکات بن یعقوب بن ابراهیم، تا: دوشنبه ۲۲ ربیع الاول ۹۷۴ق؛ مجدول، مصحح؛ هدایی: رهبری، فروردين ۱۳۷۲؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج قهوه‌ای، ۳۸۴ گک، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۲×۳۱سم [ف: ۲۱/۱-۱۹۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۱۶

آغاز: برابر؛ انجام: و قال الشيخ الامام الفقيه ... هذا علی احدى الروایتین عن علمائنا فأما علی الرواية الاخری السجدتان للتائیر. جلد اول، تا احکام نماز جمعه؛ خط: نسخ نازیبا، بی کا، بی تا؛

● تأثر الاخيار / تاریخ معصومین / ترکی

ta' assor-ol axyār

اسیری، حاج علی

asīrī, hāj 'alī

کتابی در مقتل حضرت ابا عبدالله الحسین (ع) و شهادت اهل بیت و یاران آن حضرت، بیشتر آن گرفته شده از مقتل ابومخنف و لهوف سید ابن طاوس (که در کتاب مصرع طاوسی نامیده شده) و روضه الشهداء کاشفی و بعضی از تواریخ و تفاسیر معتبر دیگر با نکات مختصری که خود مؤلف استفاده کرده است. در آغاز آن نه «باب» در مصایب بعضی انبیاء از حضرت آدم تا خاتم (ع) افزوده شده و اشعاری از خود مؤلف با تخلص «اسیر» دارد.

[دنا ۲/۶۵۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۵۱

آغاز: الحمد لله الذی خلق الانسان فی احسن تقویم ... و ثنای لایعد و لا یحصی اول معبود واجب الوجود بارگاهش سزاوار

جلد اول کتاب و دارای نه باب آغاز و چند فصل در شهادت عیلة بن حارث و حمزه و جعفر طیار و ابراهیم فرزند پیامبر اکرم (ص)؛ خط: رقعی، کتاب = مؤلف، بی تا؛ مهر: مؤلف «علی» (دائری)؛ جلد: مقوای عطف تیماج مشکی، ۷۴ گک، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳-۲۸۴]

● التأثیر / کیمیا / عربی

at-ta'tīr

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱/۴۴

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی الله ... للمتقین و سلم. قد تقدم لنا قبل کتابی هذا ثلاثة كتب فی التفسیر لاماضی من کتب هذه السبعین و قد سرحت فی هذه الثلاثة المتقدمة شيئاً من امر الماء و الدهن و انا اتمم باقی ما یحتاج الیه الماء و الدهن من التندیر فاعمل به؛ انجام: و یؤخذ الوصل فیما بین القرعة و بین القضبان و یحکم ثم یقتر كذلك.

خط: نسخ، بی کا، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ افتادگی: انجام؛ مقاله ۴۵ نوشته نشده؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج، ۳ گک (۱۰۹-۱۱۱ر)، ۱۹ سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۳/۷×۲۲/۳سم [ف: ۲۹/۲-۶۱۷]

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد ششم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276244

۱. اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

(۱۲)، ۱۹ سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۲۲/۳×۱۳/۷سم [ف: ۲۹/۲-]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۸۲/۱۲

آغاز: گلدسته گلزار محبت و داد نوباوه بوستان یگانگی و اتحاد که چون نفعه عطر بیز صبا از عالم جان خط: نستعلیق، بی کاه، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۳ گک (۱۷۴پ-۱۷۶ر)، اندازه: ۲۲/۲×۱۳سم [ف: ۲۹/۱-۵۵۰]

● کتاب ثلاثین کلمه / کیمیا / عربی

k.-u ṭalāṭīm-i kalima

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

با عنوان «کتاب الثلاثین» در نسخه «و الايضاح» در دیباچه.

← کتاب التوحید < التوحید

● کتاب التوحید / کلام و اعتقادات / عربی

k.-ut tawhīd

ابن حیون، نعمان بن محمد، - ۳۶۳ قمری

ebn-e hayyūn, no'mān ebn-e mohammad (- 974)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۹

نسخه اصل: کتابخانه دولتی برلین، شماره ۲۹۵۸ مجموعه اورینتال؛ بی کاه، بی تا [عکسی ف: ۵-۳۸۹]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۶

آغاز: بسمله، الحمد لله المنفرد بر بویته المتحد بوحدانية الخالق بقدرته ... ان الامانة لما تحملها الجاني على نفسه؛ انجام: و هي آخر ما في الباب و الكتاب فاعرفها و اعلم بها ان شاء الله تعالى خط: نستعلیق چلیپا، بی کاه، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: روبه میشن، ۲ گک (۲۰-۲۱پ)، اندازه: ۲۳/۲×۱۵/۶سم [ف: ۴۴۳-۶]

← کتاب جابر بن سنان < دلائل القرانات و الكسوفات

● کتاب جالینوس / طب / عربی

k.-u jālīnūs

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

مترجم: حنین بن اسحاق، ۱۹۴ - ۲۶۰ قمری

کتاب دارای ده «فصل» مختصر است

← کتاب التوسیط بین ارسوطالیس و جالینوس < اعضاء الانسان

● الكتاب الثاني المقالة الثانية في بيان جهة الجسم /

فلسفه / عربی

al-kitāb-uttānī al-maqālat-uttāniya fī bayān-i jahat-il jism

نراقی، احمد بن محمد مهدی، ۱۱۸۵ - ۱۲۴۵ قمری
narāqī, ahmad ebn-e mohammad mahdī (1772 - 1830)

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۳۵/۳

آغاز: بسمله - حکى جالینوس فى كتابه الجامع ما فسره حسين ابن ابى اسحق ابتداء الاول؛ انجام: اذ ارايت المريض احيانا ثابت العقل و احيانا يغيب فانه يخاف عليه - تم كلامه رحمه الله ...
کاتب: اسماعیل طیب شیرازی فرزند آقا هادی، تا: جمادى الثاني ۱۲۳۹ق؛ ۳ص، ۱۰-۹ سطر [ف: ۳۱۷-۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۰۹/۱-ف

نسخه اصل: نسخه آقای حسن نراقی؛ خط: نستعلیق و نسخ، بی کاه، بی تا؛ خط خورده اصل، در طبیعی؛ قطع: بیاضی ربعی [فیلمها ف: ۱۵۷-۲]

← کتاب جالینوس فى الاسطقسات على رأى بقراط < الاسطقسات على رأى بقراط

← کتاب جالینوس فى الاشياء الخارجة عن الطبيعة < العلل و الاعراض

● کتاب جالینوس فى انه ... / طب / عربی

k.-u jālīnūs fī anna-hū ...

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

مترجم: حنین بن اسحاق، ۱۹۴ - ۲۶۰ قمری

کتاب جالینوس فى انه يجب ان يكون الطيب الفاضل فيلسوفاً؛

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱/۳

آغاز: يقول انه ذا كرا باب الاعظم بتمامه فى هذه الثلثون كلمة فى مرتبة العليا قد صح ان اول ما يبده به التقطير و هو ان يكون الحجر فى قرعه؛ انجام: فالتقير واحداً من الالف على الف كذلك الى منتهى الحساب و هذه كلمة ثلاثون و هى آخر ما فى الباب و الكتاب فاعرفها و اعلم بها ان شاء الله.
خط: نسخ، بی کاه، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۴ گک (۹-)

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد بیست و پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276263

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

۱۳۱۷ و ۱۳۳۴ ق. ۱۴۱۰ هـ در بیروت.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۳۲/۷ عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در مادرید اسپانیا، ش ۱۵۴۴؛ خط:

نسخ، بی‌ک، تا: قرن ۱۰/۱۷ ص (۵۷-۷۳)، ۲۳ سطر [عکسی ف: ۴-۴۵۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۱۱۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌ک، تا: قرن ۱۱؛ انجامه: «انتهی ملخصا بحذف

الاسانید فان المؤلف كان له نسخة غير هذه مذکور فيه الاسانید و

اختصر هذه والله اعلم و صلى الله على سيدنا محمد و على آله و

صحابه و سلم ... آمین»؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۶ گ (۲۵-۳۰

پ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۹ سم [ف: ۳۵-۶۴۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۱۶/۷

آغاز: برابر؛ انجام: قال الحافظ جمال الدين المزی فی التذهیب و

صلی علیه ست مرات و لم یقدر علی دفنه الی العصر من کثرة

الزحام

خط: نسخ، بی‌ک، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۸ گ (۴۳-۶۰)،

اندازه: ۱۳/۵×۲۲ سم [ف: ۲-۱۹]

● التبیض و التصفیر / کیمیا / عربی

at-tabyīd wa-t taṣfīr

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

رساله در تبیض و تصفیر از جابر بن حیان در علم کیمیا.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۲/۱۳

خط: نستعلیق، کا: عبدالنبی شافعی و عزیز الله قادری، تا: ۱۱۵۲ ق،

جا: بصره؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، میشن تریاکی، ۳ ص (۴۸

-۵۰)، ۲۸ سطر (۱۵×۹)، اندازه: ۲۱/۵×۹/۵ سم [ف: ۱۰-۴۴۸]

● التبیض و التلمیح (رسالة فی) / کیمیا / عربی

at-tabyīd wa-t talmīh (r.-un fi)

زسیموس حکیم، ق ۴ میلادی

zesīmūs-e hakīm (-4c)

زوسیموس (Zosimos) در زمان افلوپین می‌زیسته و از کاهنان

مصر کیمیا آموخته است. نامش را در نسخه‌ها چند گونه

نوشته‌اند: دوسموس، ریسموس، ریسموس، ریشموش،

روسومس، ذوسم، ذیسموس، ارشموس. ابن ندیم (ص ۴۹۶) او

را مانند اوسطانس (Osthanes) و نگارنده المفاتیح فی الصنعة

که ۷۰ رساله است خوانده است. این رساله در فهرست دانشگاه

با نام «رسالة ذوسم الی امه فی التبیض و التلمیح» معرفی شده

است و احتمالاً یکی از رسائلی باشد که زسیموس به خواهرش

اثاسیا (اوتاسیه) نوشته است.

[سزگین، تاریخ نگارش‌های عربی، جلد ۴، ص ۱۰۶]

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۸۰/۳۱

نام نویسنده و شماره برگ‌ها به استناد سزگین (۴: ۷۶) وارد شد؛

بی‌ک، تا: قرن ۱۳؛ ۲ گ [نشریه: ۲-۱۰۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۴۱/۴

آغاز: بسمله رساله ذوسم الی امه فی التبیض و التلمیح. سلام

علیک. اما بعد فانی اخیرک و افسرکک تدبیر المغنیسیا؛ انجام: و

قال هرمس فی بیان السحق اذ قال فی تنقیة الرصاص: بیضه حتی

یخرج سواده فحینئذ یتم العمل عمل المغنیسیا و تباض. و حسبک

و السلام.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌ک، بی‌تا؛ ۲ گ (۱۸-۱۹) [ف: ۴-۹۸۴]

● تبیین اسانید من لا یحضره الفقیه = حاشیه من لا

یحضره الفقیه / رجال / عربی

tabyīn-u asānīd-i man lā yaḥḍar-u-hu-l faqīh = ḥāṣiyat-

u man lā yaḥḍar-u-hu-l faqīh

زرفخی قائینی، محمد رضا بن محمد صادق، ق ۱۲

قمری

zarfaxī qā'inī, mohammad rezā ebn-e mohammad

sādeq (-18c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۶۴۱/۲

خط: تحریری، کاتب=مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ هامش [مختصر ف: ۱۳۱]

● تبیین الاسرار / عرفان و تصوف / فارسی

tabyīn-ol asrār

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۴۸۶

کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۲۰ ق؛ قطع؛ وزیری [د.ث. مجلس]

● تبیین اوهام الفصیح / ادبیات / عربی

tabyīn-u awhām-il faṣīḥ

جوایلیقی، موهوب بن احمد، ۴۶۶-۵۳۹ قمری

javāliqī, mawhūb ebn-e ahmad (1074-1145)

به‌روایت ابومنصور موهوب بن احمد بن محمد بن خضر

جوایلیقی بغدادی از کبار لغویین و ائمه ادب و از مشاهیر اصحاب

خطیب تبریزی است و در آن فی الواقع داوری می‌کند بین

زجاج و ثعلب در باب کتاب فصیح مذکور در ذیل کتاب

«مخاطبة» زجاج.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۱۱/۳

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد ششم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276244

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

خط: نسخ، بی کا، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ کاغذ: فرنگی شکر آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج، ۳گ (۱۵۱پ-۱۵۳ر)، ۱۹ سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۲۲/۳×۱۳/۷سم [ف: ۲۹/۲-۶۲۰]

● **البيان و التبيين / ادبیات / عربی**

al-bayān wa-t tabyīn

جاحظ، عمرو بن بحر، ۱۵۰-۲۵۵ قمری
jāhez, 'amr ibn-e bahr (768-780)

چاپ: طبع مع شرح غریب الفاظه لحسن الفاکهانی والشیخ الزهری الغمراوی، جزء ۱، المطبوعات العلمیه، ۱۳۱۱ق، وجزء ۲، ۱۳۱۲ و ۱۳۱۳ق.
[الوقوف العامة موصل ۲/۲۳۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۵۱-ف

نسخه اصل: اسعد افندی ش ۳۸۸۳؛ خط: نسخ، کا: حیدرة حسن دمشقی سراج، تا: ربیع الثانی ۴۵۳ق؛ ۱۲۷گ، ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۲۹۲-۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۳۲/۲۷

منتخب البیان و التبیان. شامل ابیاتی که عبدالله بن کثیر سهمی و خالد بن عبدالله قسری از امیر المؤمنین شنیده بودند؛ خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن علی بن حسن جباعی، تا: شنبه ۱۸ شوال ۸۵۲ق؛ در حاشیه آن نوشته شده: «یخط ابن مکی حاشیه»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن بنفش، اص (۷۴)، اندازه: ۱۸/۲×۲۸سم [ف: ۲۹/۱-۳۸۵]

● **البيان و التبيين = حل شکوک الرازی علی کتب**

جالینوس / طب / عربی

al-bayān wa-t tabyīn = ḥall-u šukūk-ir rāzī 'alā kutub-i jālīnūs

زهرالایادی، زهر بن عبدالملک، ۵۲۵- قمری
zahr-ol-ayādī, zahr ibn-e 'abd-ol-malek (- 1132)

وابسته به: الشکوک علی جالینوس؛ رازی، محمد بن زکریا (۲۵۱-۳۱۳ق)

در میان تألیفات عدیده محمد بن زکریا رازی کتابی وجود دارد موسوم به «شکوک»، که موضوع آن اساساً اختصاص دارد به ذکر خطاها و تناقضات اقوال و آراء جالینوس طیب در خصوص مباحث و مسائل مربوط به طب و فلسفه و الهیات و علوم طبیعی که بعدها یکی از مشاهیر علما و اطباء اندلس دفع و حل همه این شکوک را بر کتب جالینوس به عهده گرفت و کتاب خاص مستقلی در رد آن تألیف کرد که معروف است به حل شکوک رازی. در مقدمه این کتاب ابوالعلا می گوید که من مصنفات رازی را که همگی حاکی از وفور علم و قوت فهم و

کشمیری، عبدالکریم بن عاقبت محمود
kešmīrī, 'abd-ol-karīm ibn-e āqebāt mahmūd

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۷۰۱

آغاز: بسمله الحمد لله الذی علم الانسان ما لم یعلم ... و بعد بنده حقیر سراپا ... بواسطه توطن؛ انجام: روی توجه سمعت دارالسلطنة لاهور آورد.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

سه بیان واقعه < الواقعة الحقیاتیة
سه بیان واقعه امیر تیمور < واقعه امیر تیمور
سه البیان و الانشاء < اساس الاقتباس

● **البيان و التبيان / کیمیا / عربی**

al-bayān wa-t tibyān

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ قمری

jāber ibn-e hayyān (739-814)

مقاله هفتادم از کتاب «السبعون» اوست. این کتاب غیر از کتاب «البیان» او می باشد که در ضمن مجموعه رساله های یازده گانه او چاپ شده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد وآله اجمعین قد سبق لنا هذا تسعة و ستون کتاباً کل کتاب منها فی فن من فنون الصناعة و نحن نذكر فی کتابنا هذا و هو السبعون و هو تمام کتبنا هذه الاشیاء من تفاسیر التداویر المذكورة فی کتابنا هذه فنبده من ذلك بالحيوان

[دنا ۴۸۱/۸ (کتاب البیان)؛ سزگین، تاریخ نگارهای عربی ۴: ۲۸۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۵۳

آغاز: برابر؛ انجام: اصفنا الیه امر الجنس الاخیرین لیستکمل خط: نستعلیق جلیبا، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن یک لا قرمز، ۳گ (۷۸-۸۰ر)، اندازه: ۲۳/۲×۱۵/۶سم [ف: ۴۵۲-۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱/۶۷

آغاز: برابر؛ انجام: فعلى من هو اعلم منه بحفظ ما فيها من معنى م اعمل بما فيها فوالله لقد قربت ما فيها تقريباً كثيراً و ينبغي ان استاده بدرسه لها التصب بها بدرسه ما يجب ان شاء الله عزوجل. انجامه: تمت المقالة السبعون بحمدالله و نعمة و هى آخرها و صلی الله علی سیدنا محمد نبیه و علی آله و سلم تسلیماً کثیراً دائماً ابداً فی شهر صفر من سنة ۱۲۸۸. لعمرک ان جابر غیر واو xx باقول تبرهن للقول / و اعمال مشرفة غوال xx مصححة الروایة و النقول / فلم ینکر جلالتها بله xx سوی ذی ظلمة سفه جهول / و کیف یسوع دفع ضعيف رأى xx و بیان الانام مع الکھول / نقول بان جابر نعم واو xx لما ملا الجبال مع السهول

فهرستگان نسخه های خطی ایران (نخا)؛ جلد ششم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276244

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

جلد: تیماج [رایانه]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۹۴/۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کاء، تا: ۱۰۵۹ق؛ جلد: تیماج، ۷ص، اندازه:

[۵۴۶-۱]سم ۲۲/۵×۱۳/۵

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۰۲۹/۱

خط: نستعلیق، بی کاء، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۷×۱۰سم [ف: ۱۷-۵۲۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۳۰۶/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاء: مهدی بن داوود تنکابنی، تا: ۱۲۹۴ق؛ جلد:

تیماج، ۱۱ص (۱۲۸-۱۳۸) [ف: ۳۳/۲-۷۴]

● کامرانیه / متفرقه / فارسی

kāmranīye

در ستایش امیر کبیر نایب السلطنه ابوالنصر فتح الله خان شیپانی، به نظم و نثر.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۱۲۶

خط: نستعلیق، کاء: حسین قلی سلطانی، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد:

مقوا، ۷۲گ، ۱۲سطر (۱۴×۷)، اندازه: ۲۲×۱۳سم [ف: ۱۶-۲۰۲]

● کامرو پنچاسکا / علوم غریبه / فارسی

kāmro panjāskā

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۵۶۴/۳

آغاز: بسمله، از تألیف حکمای هند، بدانکه این کتاب را

کامرو پنچاسکا خوانند

خط: نستعلیق، کاء: علی مستعانی فرد، تا: صفر ۱۳۸۹ق؛ جلد: مقوایی،

۷ص (۲۳-۲۹)، ۱۹سطر (۱۷×۱۳)، اندازه: ۲۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۵-۱۶۹۹]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۵۶۴/۲

آغاز: بسمله سپاس و ستایش بسیار آفریدگار زمین و آسمان

خط: نستعلیق، کاء: علی مستعانی فرد، تا: صفر ۱۳۸۹ق؛ جلد: مقوایی،

۷ص (۲۳-۱۷)، ۱۹سطر (۱۷×۱۳)، اندازه: ۲۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۵-۱۶۹۹]

● الکامل / کیمیا / عربی

al-kāmil

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

در تکلیس اجسام و دستوره‌های دیگر صنعت.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد فهذا کتابنا سمنیه الکامل

عملنا ما فيه سر الاجسام کلها فی کل فن ...

که به خواهش برخی از برادران گیلانی سروده است. مؤلف پیش از این واژه‌نامه به: دستور زبان ترکی پرداخته است. (احمد متزوی)

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی جعلنا لاطهار قدرته ناطقاه ... اما بعد چنین گوید علی بادکوبی xx کان من بخوان تا خصم کویبصر ناصره و نصر حاصره چاپ: دارالخلافة طهران، سنگی، ۱۳۱۴ق، رقعی، ۱۱۷ص (صص ۱-۱۱۷)

[الذریعه ۳۵۵/۳ و ۲۵۱/۱۷؛ نسخه‌های متزوی ۱۹۶۶/۳؛ فرهنگنامه‌ها ۱۱۴؛ مشار فارسی ۱۱۸۴/۱؛ مکتبه امیرالمؤمنین ۵۱۶/۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۳۰۷/۳

آغاز: برابر؛ انجام: آچلیدی یوره کم ها پخش دم او اشد لاجل

الکل xxنوشتم آنچه را باید نکردیم هیچ کوتاهی

خط: شکسته نستعلیق، کاء: محمد علی، تا: پنج‌شنبه دهه دوم

صفر ۱۳۱۵ق؛ ۲۴گ (۳۲-۵۵پ)، اندازه: ۲۲×۱۷سم [ف: ۵-۴۶۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۶۵

آغاز: برابر؛ انجام: تحریر پذیرفت و اسلام علی من اتبع الهدی

علی

خط: نسخ، کاء: عسکری، مراد، تا: ۱۳۲۸ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

● کامرانیه = مخزن الجواهر / معما / فارسی

kāmranīye = maxzan-ol javāher

حقییری هروی، احمد بن نظام الدین، - ۹۴۲ قمری

haqīrī heravī, ahmad ebn-e nezām-od-dīn (- 1536)

اهداء به: میرزا کامران بن ظهیر الدین محمد بابر پادشاه

تاریخ تألیف: ۲۴ محرم ۹۳۴ق؛ محل تألیف: قندهار

در معما.

آغاز: ای نام تو کامران دلها xx نام تو حل جمله مشکها

انجام: این مخزن در پرست از سر تا پای xx از گوهر نام شاه باجود

و سخا / زانرو شده مخزن الجواهر نامش xx تاریخش نیز مخزن

گوهرها

[نسخه‌های متزوی ۲۱۹۸]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۷۱۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کاء، تا: ۹۸۵ق؛ جلد: مقوایی، ۱۲ص (۳-۱۴)،

اندازه: ۲۴/۵×۱۶سم [ف: ۷-۷۸۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۲۵۳

آغاز: شده است بزبان فارسی بر متن قرایض سراجی؛ انجام: در

مسجد خواجه محمد ... در یلده هراه مرقوم ... شکسته رقم شد فی

سنه ۱۰۰۶

خط: نسخ و نستعلیق، کاء: بلده اورانیه، تا: ۱۰۰۶ق؛ افتادگی: آغاز؛

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛ جلد بیست و پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276263

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

انجام: و بجوئيد بحکمت خود شما را نمودم و راهبر کردم گوید که شما را خبر کنم گنجهای بشما دادم انشاء الله تعالی.

بالمعروف والنهي عن النکر عثمان بن عيسى عن فرات بن احنف عن ابي عبد الله قال ويل لمن يامر بالمنکر وينهى عن المعروف ...

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۱۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کاتب: رجعی ابن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق، حسب خواهش و فرموده عبدالله صراف اصفهانی الاصل طهرانی المسکن از اصل نسخه در ۱۱۴۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۳گ (۲۷-۲۹پ)، ۱۷ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۲۲×۱۷/۵سم [رایانه]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۸۰/۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کاتب: ابوالحسن اخوی، تا: ۱۲۸۱ق، در هامش؛ جلد: میشن، ۲گ (۷۲-۷۳)، ۱۶ سطر محشی، اندازه: ۲۰/۸×۱۶/۳سم [ف: ۳۵۴-۶]

کتاب الزیارات < کامل الزیارة

کتاب زید الزراد < اصل زید الزراد

کتاب زید النرسی < اصل زید النرسی

کتاب زید النرسی < زینة التواریخ

● کتاب سانیپتیت کنت (ترجمه) / داستان / فارسی

k.-e sänptit kont

مترجم این کتاب معلوم نشد و مشتمل بر پنجاه حکایت است.

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰

آغاز: حکایت اول خدای حقیقی جوان عیسوی در خانه بت پرستی زندگی میکرد و اغلب باو میگفت که نیست مگر یک خدا؛ انجام: ترجمه شعر: حیوان همیشه خیر خواهش را می شناسد آیا دل و حافظه انسان کم از آنست.

خط: نستعلیق خوب، بی کاه، تا: قرن ۱۴؛ ۸۵ص، ۹ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۲۲×۱۵سم [ف: ۱۶۴]

● کتاب السبعة / کیمیا / عربی

k.-us sab'a

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد خاتم النبیین و امام المرسلین و علی آله الطیبین و سلم تسلیماً. و بعد فانه قد سبق لنا قبل کتابنا هذا تسعة کتب فز هذا الفن الواحد من الباب الکبیر ... و کتابنا هذا العاشر من هذه الکتب نذكر فيه هذا الباب فی مدتنا سبعة ایام و يكون کتمل ما مضی له الشرح الطویل و ليس يجوز ان يكون فی العالم لهذا الباب الاعظم تدبیر هو اقرب من هذا ولا اسرع من هذه المدة

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۲۳/۶

روایت علی بن حاتم با عنوان های باب؛ خط: نسخ، بی کاه، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۸۴گ (۱۱۴-۱۹۷)، ۱۷ سطر (۶×۱۸)، اندازه: ۲۶×۱۶سم [ف: ۱۶-۱۵۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی کاه، تا: ۱۱۳۳ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۳۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۱۲سم [اهدایی رهبر: ۱۲خبر ۲-۵۹۴]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۹۲/۲

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۶۵۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۲۹

خط: نسخ، کاتب: مصطفی بن احمد صفائی خوانساری، تا: ۲۰ ربیع الاول ۱۳۶۸ق؛ مقاله شده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۲۵گ، اندازه: ۲۲×۱۷/۵سم [اهدایی رهبر: ۲خبر ۲-۵۹۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۲۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کاه، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۷۹ص (۱۳۳-۲۱۱)، ۱۸-۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۱۱سم [ف: ۹-۴۸]

● کتاب الزهر / کیمیا / عربی

k.-uz zahr

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۳۷/۱

آغاز: بسمله. الحمد لولیه و الصلوة علی نبيه اما بعد فهذه مقدمة تشتمل علی اصول الطبايع من فنون الأصل فی باب الحکمة قادنانه عن قشور الخدع ... قد نصح جابر ابن حیان الصوفی فی کتابه؛ انجام: فاکنتم الابيض للجوهر الابيض و الاحمر للجوهر الاحمر فافهم ترشد، تم و کمل.

خط: نسخ، کاتب: سید علی محمد موسوی، تا: دوشنبه ۲۰ شعبان ۱۲۷۹ق؛ رکابه دار؛ جلد: مقوا، ۱۸ص (۱-۱۸)، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۲/۵×۱۴سم [ف: ۴۴-۱۴۱]

● کتاب الزهرة / کیمیا / فارسی

k.-ul zuhra

بلیناس حکیم، ۴۰ - ۱۲۰ ؟ میلادی

balīnās-e hakīm (40 - 120)

آغاز: کتاب الزهره بلیناس گوید از وحی که بسقراط رسیده و در وقت وفات بشاگردان گفته که من آشنا گردانم شما را

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فتخا)؛ جلد بیست و پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276263

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

محمد» (بیضوی)، «لا اله الا الله الملك الحق المبين محسن»
(بیضوی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۱۴۱ گ، ۲۳ سطر،
اندازه: ۲۰×۱۳/۵ اسم [ف: ۱-۱۴۱]

← بیان < علم بیان
← البیان < البیان و التبیان

● البیان / کیمیا / عربی

al-bayān

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

در کیمیا که در آن از ترتیب کتاب‌های خود یاد نموده و
بیان‌های گوناگون را می‌آورد. در این کتاب معانی گوناگون
واژه «بیان» از نظر دستوری، منطقی و فقهی آمده است. غیر از
کتابی است با همین نام از او که در کتاب السبعون او قرار دارد.

چاپ: ضمن مجموعه رساله‌های یازده گانه او، بمبئی، ۱۸۹۲م
آغاز: الحمد لله الذی بیانه اهتدی المهندون و بعد له نجا المؤمنون
و صلی الله علی نبیه ... اعلم انه لابد لنا فی ترتیب هذه الكتاب
كما بینا، ان ندرج الی کل واحد منها تدریجا

انجام: فی قران القوس، فاعلم ذلك و قد اتینا علی ما فی البیان.
فلیکن آخر الكتاب انشاء الله تعالی. تم کتاب البیان بحمد الله و
عونه و حسن توفیقه و صلواته علی سیدنا محمد و آله و صحبه و
سلم تسلیماً کثیر

[دنا ۴۸۱/۸ (کتاب البیان)؛ الذریعة ۱۷۵/۳؛ معجم المؤلفین ۱۰۵/۳؛ ریحانة
الادب ۱۰۸/۵]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۸۸/۱۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: ۱۰۵۴ق؛ ۷ص (۱۴۱-۱۴۷) [عکسی
ف: ۱-۵۵]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۰۶/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای،
۴ص (۳۵۵-۳۵۸)، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۹×۱۸ اسم [ف: ۹-۲۵۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۸۴/۱۵

آغاز: برابر؛ انجام: و استوفینا وجوه الکلم فی الحجر بحسب ما
قصدنا الیه هو لایق بکتابنا

خط: نستعلیق خفی شکسته، کا: علی اکبر، تا: ۱۲۶۶ق؛ کاغذ:
نخودی، جلد: تیماج ضربی، ۱۶ سطر (۱۳×۱۷)، قطع: خشتی،
اندازه: ۲۲×۱۷ اسم [رایانه]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۱/۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جا: حیدرآباد؛ در ۱۴۹پ-۱۵۱پ سخنانی

bayāz-e mosavvar

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۱۳

بی کا، بی تا؛ خریداری از محمد حسین علوی [رایانه]

← بیاض مکالمه شاه تهماسب < مقالات

● بیاض منشآت / ادبیات / فارسی

bayāz-e monša'āt

کاشانی، شهاب الدین علی، ۱۲ق قمری

kāshānī , šahāb-od dīn 'alī (17c-18c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۸۱۴

آغاز: بتاریخ سنه ۱۰۳۰ مولانا حسن حکم باخراج مرحوم؛ انجام:
نظیر قمصر سازند زیاده تصدیع نمی‌دهد و السلام علیکم و قلبی
بدیکم

خط: مختلف، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: نخودی، جلد:
تیماج [رایانه]

● البیاض و السواد من خصائص حکم العباد فی نعت

المرید و المراد / عرفان و تصوف / عربی

al-bayād wa-s sawād min xaṣā'iṣ-i ḥukm-il 'ibād fi
na't-il murīd wa-l murād

سیرجانی، علی بن حسن

sīrjānī, 'alī ebn-e hasan

کتاب در هفتاد و سه «باب» تنظیم شده و از آنچه که راجع به
تصوف و عرفان است بحث می‌کند، و حالات و مراتب و اخلاق
و آداب و عقاید و صفات پسندیده صوفیان را می‌آورد، و
چگونگی خرقة و مشاهد و سماع و وجد و دیگر چیزها که از
خصائص اهل عرفان است توصیف می‌نماید.

قم؛ موعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۷

آغاز: الحمد لله الذی منه بدو الکل و قیامه و علیه کفایتها و الیه
مصیرها ... جمیع فی هذا الكتاب أبواب من حکم قوم قل فی
الناس عددها؛ انجام: ما نفوس نعوتها نعت روح xx طهرت
بالمجاهدات الشدید / أفتنی هذه مسائل قوم xx کل عبد أحیهم
فسعید

خط: نسخ، کا: ابو محمد علی بن محمد بن محمد بن علی ملقب
بعماد و خطیب در سیرجان (نوه مؤلف)، تا: عید شوال ۷۴۶ق،
به جهت نقیب محمود بن محمود حسینی؛ با خط مؤلف مقابله
شده؛ تملک: ابوالعالی علاءالدین حسین بن محمد شریف،
ابوالحسن به تاریخ ۱۰۷۷، عبدالرحمن بن محمود؛ مهر: «العبد
رضی الله عن المؤمنین» (بیضوی)، «اللهم صل علی محمد و آل

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد ششم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازان

DIA 276244

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۱۶/۶-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: عبدالعلی بن عبدالکریم، تا: ۱ جمادی
الثانی ۱۲۹۸ق؛ مقابله شده؛ ۵۵ص (۳۳۰-۳۸۴) [عکسی ف: ۴-۱]

● کتاب الاتحاد (منتخب) / کیمیا / عربی

k.-ul ittiḥād (mn.)

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

وابسته به: کتاب الاتحاد = الاتحاد؛ جابر بن حیان (۱۲۰-۱۹۸)

در فن اکسیر.

[سزگین ۴: ۲۶۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۱۹/۱

آغاز: بسمله، المنتخب من کتاب الاتحاد و هو لطالبي هذه الصناعة
کالارشاد لجابر بن حیان الازدی رضی الله عنه، قال اعلم ان العلم
بالمذهب الجوانی؛ انجام: صبراً علی النار و قوة علی العلاج و هو
من کبار الاسرار

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد علی ذهبی طهرانی، تا: قرن ۱۳ و

۱۴؛ ۳۵ص (۱-۳۵)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۲۳۲]

● کتاب الاتحاد (منتخب) / کیمیا / عربی - فارسی

k.-ul ittiḥād (mn.)

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

وابسته به: کتاب الاتحاد = الاتحاد جابر بن حیان (۱۲۰-۱۹۸)

عنوان کتاب و نام مؤلف بر سرآغاز نسخه آمده است. نامبوب،
با سربندهای در خور، با ترجمه زیر نویس فارسی.

[سزگین ۴: ۲۶۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۵۶۲/۵

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۹سطر (۱۸×۸)،

اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۷-۴۰۷]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۲/۸

آغاز: بسمله. رب یسر ... المنتخب من کتاب الاتحاد و هو لطالبي

هذه الصناعة کالارشاد، لجابر بن حیان ... قال: اعلم ان العلم

بالمذهب الجوانی ليس یبعید عن مجری البرانی؛ انجام: علی

العلاج و هو من کبار الاسرار ... تم المنتخب من کتاب الاتحاد. و

الحمد لله ...

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳۸گ (۱۳۵-پ-۱۷۲ر) [ف: ۱-۲۴۶]

● کتاب اثبات طبیعة الممكن و اقوی الحجج علی

ذلک و التنبيه علی فسادها / کلام و اعتقادات / عربی

sammūqī, 'alī ebn-e ahmad(- 11c)

سفارشاتى است دینی که به ابوالیقظان فرستاده و در آن از وی
خواسته تابستان یا مدتی از آن را نزد موحدان تبلیغ نموده و
سپس به شیوخ افاضل ملحق شود. این شیوخ عبارتند از:
ابوالحسن علی بن حسین خیر رئیس، ابوالماضی وافد، ابوالخیر
سلامة بن جندل، ابوالفضل حمزة بن ابی منصور. سپس به
نصایحی پرداخته و از دشمنان و عهدشکنان خصوصاً سکین و
معتوه برائت جسته است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۸۲/۱۰

آغاز: من العبد المقتنى بيهاءالدين الصغير المنزلة و القدر المقر

بالمملكة و المدعن بالطاعة لحدود ولى الامر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۹۱۲؛ خط: نسخ معرب، بی کا،

تا: قرن ۱۲؛ ۱۵گ (۱۲۳-۱۳۷) [عکسی ف: ۲-۴۶۷]

→ کتاب ابی سعید عباد العصفری < اصل عباد العصفری

● کتاب الاتحاد = الاتحاد / کیمیا / عربی

k.-ul ittiḥād = al-ittiḥād

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

بخش بندى نشده، ولی جابه جا سر بند «فصل» نیز دارد ولی نه
قانون مند. در آغاز از نگاهشتهای بزرگ و کوتاه خود یاد
می کند: «لما كانت سنتنا في كتب الكبار ذكر جميع الآراء و في
كتب المختصرة الصغار ذكر قول اهل التحقيق و كان كتابنا هذا
من الكتب المختصرة الصغار».

آغاز: المختار من کتاب الاتحاد. بسمله. قال الفيلسوف الحبر
الاستاد (ق): اعلم ان العلم بالمذهب الجوانی - یبعید عن مجری
البرانی، و ان كان الطف تدير و اطول زماناً و اكثر فساداً ... و لما
كانت سنتنا في ...

انجام: فانما هذه المياه تعمل بجسم الصنع الذى هو الدهن صبراً
علی النار و قوة علی الفلاح (العلاج؟) و هو من كتب الاسرار.
تمت.

[بغدادی، هدیه، ۲۴۹/۱]

شرح و حواشی:

۱- کتاب الاتحاد (منتخب)؛ جابر بن حیان (۱۲۰-۱۹۸)

۲- الاتحاد (منتخب)

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۲۷/۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ با یادداشت کتابدار: «احتمالاً به

خط مرحوم آقای اول» (حاج محمد کریم خان)؛ ۳۰ص (۷۱-

۱۰۰) [عکسی ف: ۱-۴]

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد بیست و پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276263

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

[۴۴۶-۶] اسم: ۲۳/۲×۱۵/۶

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱/۲۱
 آغاز: برابر؛ انجام: هذا آراء الناس كلهم في امر الاشجار و نحن نستأنف لهذه الاشياء التي قدمناها، و الله الموفق للصواب.
 خط: نسخ، بی کاف، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ ۳ گگ (۶۲-۶۴)، ۱۹ سطر
 (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۲۲/۳×۱۳/۷سم [ف: ۲۹/۲-۶۱۴]

● کتاب اشنوطاس فی القمر / عیت / فارسی

k.-u išnuṭās fi-l qamar

منجم، بنی موسی

monajjem, banī-mūsā

قم؛ موعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰۹/۳

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی کاف، تا: ۹۰۲ق؛ دارای اشکال هندسی، مصحح [میراث شهاب: س ۹-۲-۳۱]

→ کتاب اشنوطاس فی القمر و ما يعمل فی منازلہ < منازل القمر
 → کتاب الاصنام < تنکیس الاصنام
 → کتاب الاصول < الاصول

● کتاب الاصول / اصول فقه / عربی

k.-ul uṣūl

نراقی، ابوالقاسم بن محمد، ۱۲۵۸ - ۱۳۱۹ قمری
 narāqī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad (1842 - 1902)
 کتابی مفصل در میانی وقواعد اصول فقه که در آن مؤلف به ابراز نظرات خود پرداخته است، مؤلف از خاندان نراقی است و از پدر و کتابش (به صورت مبهم) یاد می کند و نیز از دو کتاب دیگرش «رسالة فی حجیة الظن» و «مسالة الصحیح و الاعم» نام برده است.

کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۱۵۱

آغاز: بسمله و به نستین مسئله فی تحقیق المقال فی ثبوت الحقیقة الشرعیة وعده علی وجه يظهر فیہ جلیة الحال اعلم ان اتمام الکلام فی هذا المرام انما یقتضی رسم مقدمة وست مقامات؛ انجام: الثالث من شروط جریان الاستصحاب والعمل به و کون مدلوله حکما شرعیا ان لایکون فی مقابله استصحاب آخر یعارضه لان معارضة معه توجب عدم حجیة بیان ذلك.

از ابتدای ثبوت حقیقت شرعی تا ابتدای «الثالث من شروط جریان الاستصحاب»؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۸ ذیقعه ۱۲۷۲ق (پایان بحث الحقیقة الشرعیة)؛ افتادگی: انجام؛ مؤلف در برگ اول نوشته: «اجزاء التي صنفتها فی الاصول و الفتها فیه الی الان سبعة و عشرين جزواً و اسئل الله من فضله ان یوفقنی لاتمام سائر المسائل الاصولیة و الفقهیة بحق نبینا محمد و آله صلوات الله

شامل کتاب الرابع و کتاب الخامس تا باب ۲۶؛ خط: نسخ معرب، کاتب: ابراهیم وحید الملک کرمانی، تا: شعبان ۱۳۳۱ق؛ پس از کتاب چهارم کاتب مؤخره ای در توصیف کتاب افزوده است (برگهای ۷۲-۷۳پ) وحید الملک در بخشی از این مؤخره نوشته: «اگر کسی به دیده انصاف در این آیات نظر کند عجز خود و کل نفوس را در این مقام خواهد دید که عاجز است از اثبات یک آیه اگر چه به دقت فکر خود با کمال سعی بنویسد. زیرا که این آیات و مناجات و خطب و شئون علمیه و تفاسیر از لسان فطرت و حوم مشیت بر این الواح به قلم قدرت حضرت ربوبیت مسطور شده است. اگر بخواهد کسی وجداناً ادراک نماید باید خود قلم را دست گرفته و بنویسد با کمال سعی هر چه تمامتر. بعد خود مقابل نماید آن چه گفته که اول از لوح فواد فطرت خارج است ... این جناب عربی عجمی که کل نوشته از خود اقرار داده که عربی را تحصیل نکرده حتی ... تحصیل علمی نزد کسی نکرده و لحن بدیعی از خود انشاء فرموده که بعد از آن دیگران که مدعی من یظهري شدند با لحن بدیعه آن مظهر قدرت و فصاحت تقلید نموده ...» و در پایان چنین امضا کرده است: «اللهم وقتنی لاتمام جلد الخامس غرة رجب ۱۳۳۲ وحید الملک»، ابتدای نسخه هم یادداشتی از همو در شرح خوبی که حضرت نقطه را دیده است در شب ۱۹ ربیع الاول ۱۳۳۹ق؛ جلد: مقوا، ۱۲۷ گگ، ۲۰ سطر (۱۷/۵×۹/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۱۳/۵سم [ف: ۲۰-۳۲۱]

→ کتاب اسماء الوحوش < الوحوش

● کتاب الاشجار / کیمیا / عربی

k.-ul ašjār

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

آغاز: الحمد لله، عزوجل و نشکره علی ما فضلنا من طبیقة العامة اولاً فانها من اعظم المنن و علی ما وهبه لنا من علم و عافیة و کفایة ... و بعد فانه قد سبق لنا قبل کتابنا هذا عشرون کتاباً فی الحیوان خاصة قد جمع التدبیر علی جمیع جنس الحیوان کله و قد جعلت هذه العشرين کتاباً عشرة اجزاء منها فی تدبیر الحجر الحیوانی الواحد الاعظم و العشرة الثانية فی باقی الحیوان کله و قد اتیت فی کتابی هذا بالتدبیر من الشجر و النبات قاطبة ... و قد رسمت کتاب هذا بکتاب الاشجار لتعرف به و هو اول عشرة اجزاء فی علم النبات علی ما سلف من ذلك فی الحیوان

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۲۱

آغاز: برابر؛ انجام: لهذه الاشياء التي قرمناهما، و الله المرشد للصواب، ان شاء الله تعالی
 مقاله بیست و یکم آن است؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی کاف، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میسن، ۲ گگ (۴۸-۴۹)، اندازه:

فهرستگان نسخه های خطی ایران (ف)؛ جلد بیست و پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276263

سازبان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

۳۴ص (۱۳۵-۱۶۸)، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰/۸×۱۳سم [ف: ۶-۲۳۴]

● کتاب الارکان فی الحجر / کیمیا / عربی

k.-ul arkān fi-l ḥajar

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

چهار رساله است در ارکان حجر با نام‌های: ۱. زیق المشرق، ۲. زیق المغرب، ۳. نار الحجر، ۴. ارض الحجر.

قم؛ طبعی؛ شماره نسخه: ۴۹۶/۱۳

آغاز: بسمله الحمد لله الفرد الصمد واحد الوجود الحی القيوم
الکتاب الاول تذکر فيه زیق المشرق واعلم ان زیق المستخرج
الحجر منه؛ انجام: فلیکن اخره هذ الکتاب واخر الکتب الاربعة
وصلی الله سیدنا محمد وآله اجمعین
خط: نسخ، بی ک، تا: ۱۲۷۷ق، جا: کربلا؛ ۱۹گ (۷۷-۹۵)،
۱۵ سطر [ف مخ: ۱-۳۸۶]

● کتاب از ثعالبی / عربی

k. az sa'ālebī

ثعالبی، عبدالملک بن محمد، ۳۵۰ - ۴۲۹ قمری

sa'ālebī, 'abd-ol-malek ebn-e mohammad (962 - 1038)

در ۷۱ «باب» به نام امیر سید شمس المعالی. احتمالاً المبهج
ثعالبی است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۳۲/۲-ف

نسخه اصل: اسعد افندی ش ۱۸۰۸؛ خط: نسخ، بی ک، بی تا؛ ۲۶گ
(۹۲-۱۱۷) [فیلمها ف: ۱-۴۹۶]

● کتاب استانس الاکبر / کیمیا / عربی

k.-u ostānes al-akbar

اسطانس

ostānes

این نامه در کیمیا و از اسطانس (Osthanes) بزرگ دانسته شده
و در نیمه دوم آن ۲۹ باب از حکمت اسطانس آمده و در آن از
زاوش (ژئوس) پروردگار و رب النوع یاد گردید. با افسانه‌های
عبری آمیخته است و از نامه‌های پارسی و هندی در آن یاد شد و
از فرزندانگان پارس.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۴/۸

آغاز: بسمله. کتاب اسطانس الاکبر. قال اعلموا یا ابناء التعلیم و
طلاب الحکمة الالهیة اخلصوا نياتکم و انظروا باعین قلوبکم؛
انجام: ثم اقبل بعد ذلك علی الرد و التدبیر انشاء الله تعالی. کمل و
تم مصحف الحکیم اسطانس بحمد الله و عونته. و الحمد لله وحده. و

الأولاد ... فقد اعذر من انذر و انصف من حذر ... قد ثبت عندکم
انتا الکفرة ... و عزیزکم عندنا ذلیل فتنح مالکون الارض ...
(گ ۴۳) الاموال سلباً و نهياً آخذون کل سفينة غضباً فميز و
بعقولکم طرق اللهم مالک الملک و وقتنا و الحمد لله رب العالمین و
الصلاة و السلام ... الطیین. کتاب ورد مخبراً عن الحضرة الا
یلخاتیة و الدة السلطانیة بصرها الله رشدھا ... بأنهم مخلوقون من
سخط الله ... هذه صفات الشیاطین لا السلاطین ... و الظالم منکراً
من تمسک بالأصول (گ ۴۳)

خط: نسخ، بی ک، تا: قرن ۹ یا ۱۰؛ جلد: تیماج مذهب، ۱گ (۴۳-
۴۳)، ابعاد متن: ۱۶/۳×۹/۲، اندازه: ۲۲/۵×۱۴سم [ف: ۱۱-۵۶۲]

● کتاب ارشلاوس = انتخاب / کیمیا / عربی

k.-u aršilāwus = intixāb

آرخلاوس

āršelā'ūs

متن منسوب به ارشلاوس (آرخلاوس). انتخاب کننده ناشناس.
این ناشناس ۳ رساله دیگر در کیمیا در همین مجموعه دارد که
در این فهرست به نام‌های الکیما (۱)، الکیما (۲) و الکیما (۳)
آورده شده است. گزیده‌ای است در کیمیا، نامیوب، با
سرینده‌های: اعلم، قال اکسیمدوس، قال اکساغوروس، قال
تومیندس، فصل (بی شماره)، قال الجماعة، قال نیغرس، قال
نوالس و ...

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۷۲/۱

آغاز: بسمله. و الحمد لله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد و آله.
هذا انتخاب نسخه کتاب ارشلاوس الذی ... و قول الجماعة ما قالوا
فی الاربع الطبائع فی هذه الصناعة؛ انجام: احترقت الاجساد و ربما
یکون الخطأ فی ترکیب الاجساد. و الحمد لله وحده و صلی الله
علی سیدنا محمد و سلم

خط: نستعلیق، بی ک، تا: قرن ۱۰؛ ۲۶گ (۱-۲۶) [ف: ۱-۱۹۹]

● کتاب الارکان الاربعة من الخمس مائة / کیمیا / عربی

k.-ul arkān-il arba'a min-al xamsa mi'a

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۱۹/۱۰

آغاز: بسمله، الحمد لله الذی هو الرزاق لما یشاء بیده الخیر ... اعلم
انه من قوی الاحجار الثلاثة علم ما نقوله؛ انجام: و اذ قد اتینا علی
هذا القدر فلیک آخر هذا الکتاب و آخر الکتب الاربعة، و صلی
الله علی محمد و آله الطاهرین قد تم کتاب الارض الحجر
المبارک

خط: نستعلیق خوش، بی ک، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ جلد: میشن،

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛ جلد بیست و پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276263

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

k.-ul axbār

مقاله هفدهم است؛ خط: نستعلیق چلیبا، بی کاء، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: چلاوی، محمد صالح بن عبدالعظیم، ق ۱۱ قمری
ترمه، گگ (۴۳-۴۴)، اندازه: ۶/۱۵×۲۳/۲سم [ف: ۶-۴۴۵]

۲. قم؛ کلبایگانی؛ شماره نسخه: ۵۳/۷۱-۷۸۶۱/۲۳

آغاز: برابر

کاء علی اکبر کرمانشاهی، تا: ۱۱۱۷ق، جا: مشهد رضوی؛
گگ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۶-۳۲۸۷]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰/۱۶

آغاز: برابر؛ انجام: و الیس ظاهره و باطنه رطب فاعرفه ان شاء الله
تعالی و تقدس و صلی الله علی ...

خط: نستعلیق، بی کاء، تا: ربیع الاول ۱۲۸۴ق؛ جلد: میشن، ۲۰ سطر،
اندازه: ۱۴×۲۰/۸سم [ف: ۶-۲۸۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱/۱۷

آغاز: برابر؛ انجام: فهذه جملة طابع الاجسام كلها قد عرفتک بها
فاعمل علیها و قس ان كانت لك قریحة ان شاء الله تعالی.

خط: نسخ، بی کاء، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ گگ (۵۴-۵۶)، ۱۹ سطر
(۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۷/۱۳×۲۲/۳سم [ف: ۲۹/۲-۶۱۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۰۸

آغاز: برابر؛ انجام: و علی مبغضیهم لعنة الله و الملائكة اجمعین.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف (گویا)، بی تا؛ محشی به فارسی و
عربی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۸۹ گگ، ۱۹ سطر (۵/۱۵×۱۵)،

اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱۱-۲۲۹۳]

● کتاب الاخبار = الاربعون باباً / حدیث، اخلاق / عربی

k.-ul axbār = al-arba'ūn-a bābā

رساله‌ای است در چهل باب اخلاقی که در هر باب ده حدیث
نبوی را آورده و به توضیح آنها پرداخته است، باب ۱. فضیلة
العلم؛ ... ۱۰. فضیلة غسل الجمعة و حسناتها؛ ... ۲۰. فضیلة الدعاء؛
... ۳۰. حق الوالدین علی الاولاد؛ ... ۴۰. فضیلة الصبر.

[الذریعة: ۴۰۸/۱ باعنوان «الاربعون باباً»]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۱۹/۱

آغاز: المسواک، الباب الثامن، فی فضیلة الاذان و الباب التاسع فی
فضیلة الصلاة فی الجماعة؛ انجام: من غیر شرف و کان رقیق
القلب رحیماً لكل مسلم يتحش قسط من شح و لم یمد به یده الی
طمع، تمت.

خط: نسخ، بی کاء، تا: ۹۰۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با
نشان ن منه، ۱۲؛ کاغذ: شرقی، ۳۲ گگ (۳۲-۳۱)، ۱۲ سطر،

اندازه: ۵×۱۲/۵سم [ف: ۳۳-۲۳۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۷۶۹۴

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و العاقبة المحمودة للمتقین ...
اما بعد اعلم ان اسم هذا الكتاب كتاب الاخبار و بناء علی اربعین
باباً فی کل باب عشرة احادیث؛ انجام: و لم یمد به یده الی طمع

خط: نسخ، کاء: بهبود عطار سبزواری، تا: ۹۸۹ق؛ واقف: ابوالحسن
آملی، فروردین ۱۳۶۹؛ ۲۶ گگ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف:

۲۶-۴۷۱]

● کتاب الاختلاط / کیمیا / عربی

k.-ul ixtilāt

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

آغاز: برابر؛ انجام: و قس ان كانت لك قریحة

مقاله هفدهم است؛ خط: نستعلیق چلیبا، بی کاء، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: چلاوی، محمد صالح بن عبدالعظیم، ق ۱۱ قمری
ترمه، گگ (۴۳-۴۴)، اندازه: ۶/۱۵×۲۳/۲سم [ف: ۶-۴۴۵]

۲. قم؛ کلبایگانی؛ شماره نسخه: ۵۳/۷۱-۷۸۶۱/۲۳

آغاز: برابر

کاء علی اکبر کرمانشاهی، تا: ۱۱۱۷ق، جا: مشهد رضوی؛
گگ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۶-۳۲۸۷]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰/۱۶

آغاز: برابر؛ انجام: و الیس ظاهره و باطنه رطب فاعرفه ان شاء الله
تعالی و تقدس و صلی الله علی ...

خط: نستعلیق، بی کاء، تا: ربیع الاول ۱۲۸۴ق؛ جلد: میشن، ۲۰ سطر،
اندازه: ۱۴×۲۰/۸سم [ف: ۶-۲۸۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱/۱۷

آغاز: برابر؛ انجام: فهذه جملة طابع الاجسام كلها قد عرفتک بها
فاعمل علیها و قس ان كانت لك قریحة ان شاء الله تعالی.

خط: نسخ، بی کاء، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ گگ (۵۴-۵۶)، ۱۹ سطر
(۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۷/۱۳×۲۲/۳سم [ف: ۲۹/۲-۶۱۳]

● کتاب الاحکام < اقاویل المنجمین فی احکام تحاوایل سنی
الموالید

● کتاب الاحکام < اقاویل المنجمین فی احکام تحاوایل سنی
الموالید (ترجمه)

● کتاب احمد بن علی الجوهری من شیراز الی

الامیر نظام الدین احمد الدشتکی فی جواب کتبه الیه

من الهند / نامه نگاری / عربی

k.-u ahmad ibn-i 'alī al-jawhārī min šīrāz ila-l amīr
niẓām-ud-dīn ahmad ad-daštakī fī jawāb-in kataba-hū
ilayh min-al hind

جوهری، احمد بن علی

jowhārī, ahmad ebn-e 'alī

صورت نامه احمد بن علی جوهری به سید امیر نظام الدین احمد
دشتکی از شیراز در جواب به نامه سید مذکور در دیار هند به او
نوشته بود.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۵۷/۱۷

خط: نسخ، بی کاء، تا: قرن ۱۱؛ واقف: نائینی؛ جلد: تیماج، ۳
(۹۶-۹۴)، اندازه: ۵/۱۷×۲۱/۸سم [ف: ۷-۸۱۷]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۴/۱۷ - ب

خط: نسخ، بی کاء، تا: قرن ۱۲؛ گگ (۱۴۳-۱۴۴)، ۲۷ سطر
(۹×۱۸)، اندازه: ۵/۱۸×۲۸سم [ف: ۱-۱۵۵]

● کتاب الاخبار / حدیث / عربی

فرستگان نسخه های خطی ایران (فخفا)؛ جلد بیست و پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276263

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

● کتاب الامن المترجم لكتاب الرحمة لابی موسی

کتاب الامن المترجم لكتاب الرحمة لابی موسی
ک. -ul amn-il mutarjim li-k. -ir raḥma li-abi mūsā jābir
ibn-i ḥayyān

وابسته به: الرحمة؛ جابر بن حیان (۱۲۰-۱۹۸)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۳۱/۲۴

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم الدین پسر محمد یوسف
گلبرگیوی، تا: رمضان ۱۳۲۸ق، جا: کتابخانه آصفیه؛ کاغذ:
هندی، ۲۶گ (۳۹۰-۴۱۶)، ۱۳ سطر (۱۳×۲۵)،
اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۱۷-۴۶۸]

● کتاب الاموال / حدیث / عربی

k. -ul amwāl

ابن زنجویه، حمید بن مخلد، - ۲۵۱ قمری
ebn-e zanjūya, hamīd ebn-e moxalled (- 866)

کتاب مهمی است در موضوع اموال، و بحث از منابع ثروت بیت
المال اسلامی و موارد مصرف آن با عناوین «باب، باب». در این
کتاب مباحثی مانند جزیه، اراضی مفتوح العنوه، فروع فیء،
زکات، صدقه و موارد مصرف و خرج این گونه درآمدها مطرح
شده و احادیث مربوط به هر باب جمع آوری شده است.

چاپ: محقق: شاکر ذیب فیاض، ریاض، ۱۴۰۶ق در سه مجلد
[سیر اعلام النبلاء، ۱۲-۲۲-۱۹]

قم؛ مورعی؛ شماره نسخه: ۹۲۲عکسی

آغاز: باب ما يجب علی الامام من النصیحة لرعيته و علی الرعيه
لامامهم؛ انجام: الرخصة فی اعطاء اهل الذمة من زكاة الفطر ...
قال سفیان: و مسلم احب الی. تم کتاب الامول و هذا آخره ...
نسخه اصل: کتابخانه بوردور - ترکیه، ش ۱۸۳. مشتمل است بر
تمام اجزاء؛ خط: نسخ، کا: أبو اسحق ابراهیم بن شکر بن محمد بن
علی الطویل الخامی، تا: ۴۲۵ق؛ مصحح، در پایان اکثر اجزاء چند
سماع نوشته شده که یکی از آن کاتب نسخه و دیگری به خط
محمد بن علی بن احمد بن منصور الغسانی به تاریخ رمضان ۴۸۳
و سماع دیگری در ششم ربیع الاول ۵۵۳ق؛ ۲۴۵گ [عکسی ف:
۲-۴۰۳]

● کتاب الانابة / اخلاق / عربی

k. -ul ināba

دقاق، حسن بن علی، - ۴۰۵ قمری
daqqaq, hasan ebn-e 'alī (- 1015)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۷/۳-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش ۷۸۶۳ شرقی؛ بی کا، بی تا؛

کندی، یعقوب بن اسحاق، ۹۱۸۵ - ۲۵۲ قمری

kendī, ya'qūb ebn-e eshāq (802 - 867)

چاپ: کتاب الکندی الی المعتمد بالله فی الفلسفة الاولى (قاهره،
دار احیاء الکتب العربیة: ۱۳۶۷ق)، به تصحیح احمد فؤاد
الاهوانی؛ نیز در رسائل الکندی الفلسفیة، جلد اول (قاهره،
دارالفکر العربی: ۱۳۶۹ق)، به تصحیح محمد عبدالهادی ابوریثه

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۷/۵۵-ف

نسخه اصل: اباصوفیا ش ۴۸۳۲؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۷،
۱۲گ (۱۹۴-۲۰۵) [فیلماف: ۱-۴۷۱]

کتاب الام < الام

کتاب الامام < الامام

کتاب امراض < پاتولوژی

کتاب الامطار < الامطار

● کتاب الاملاء / نحو، حدیث / عربی

k. -ul imlā'

وندکلی، ابوابراهیم

vandaklī, abo-ebrāhīm

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۸۴۷

آغاز: بسمله، قال الامام المولی الکثیر العالم الافضل البارع جمال
الدین شمس الاسلام و المسلمین ملک؛ انجام: اذکان معتمدا علی
همزه الاستفهام نحو قوله تعم ابشر یهدوننا او علی حرف النفی نحو
قوله تعم فلا خوف علیهم و لاهم یحزنون تم.

خط: نسخ جلی خوش، کا: بروجردی، حسن بن زین العابدین، تا:
۱۲۵۴ق؛ قطع: ربعی [رایانه]

● کتاب املا / فارسی

k. -e emlā

قریب، عبدالعظیم، ۱۲۵۸ - ۱۳۴۴ شمسی
qarīb, 'abd-ol-'azīm (1879 - 1965)

کتاب درسی مدارس قدیم است که برای آموزش املا و ادب
فارسی تدوین شده است.

چاپ: مشار فارسی، سنگی، ج ۴، ص ۴۰۲۲؛ طهران، ۱۳۴۵ق،
(چاپ اول)، وزیری کوچک، ۱۴۸+۱۳صص؛ طهران، سنگی،
۱۳۴۷ (چاپ دوم)، وزیری کوچک، ۱۵۲ص

قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۲۸۵

خط: نستعلیق، کا: محمد جواد بن ملک الخطاطین شریفی، تا:
۱۳۱۲ق؛ ۷۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۰×۱۴سم [ف: ۱۶۵]

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد بیست و پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276263

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

nāmī, ahmad ebn-e mohammad (922 - 1009)

آغاز: صاحب منصب مهندس باید سنگرهای طبیعی را (عبارت از رودخانه‌ها و مردابها و باتلاقها و جنگل‌ها و کوهها و سایر موانع طبیعی که مانع حرکات دشمن باشد) ...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۰۹۸

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳ [مختصر ف: ۶۳۳]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۶۸/۴

آغاز: برابر؛ انجام: و بعضی از این چیزها است که چندان ثمر علی العجالة از برای ساختن قلعه ندارد تا همین نمره (۱۵۴) کفایت می‌کند که در این جا از کتاب منتخب شد و در این جا یادداشت نمود

خط: نستعلیق، بی‌ک، تا: قرن ۱۳؛ گ، ۳؛ اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۱۵۳۲-۴]

● **قلعه سرخس و مزار شیخ احمد جام در تربت جام**

/ تاریخ / فارسی

qal'e saraxs va mazār-e šeyx ahmad-e jān dar torbat-e jān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۰/۷۱

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد علی منشی نایب الوزاره، تا: قرن

۱۳؛ ص ۳؛ (۴۲۷-۴۲۹) [مختصر ف: ۸۹۸]

● **قلعه سازی / هندسه / فارسی**

qal'e sāzi

دستورهای هندسی قلعه‌سازی با ذکر آلات و ادوات و مصالحی که باید در این فن به کار رود، گویا از کتاب‌های درسی درalfنون طهران باشد که در عصر ناصرالدین شاه قاجار دایر بوده است. این کتاب دارای دو «بخش» (قلعه‌سازی فوری، قلعه‌سازی دایم) می‌باشد، بخش اول در پانزده فصل و بخش دوم در چهار فصل.

آغاز: علم قلعه سازی ... هرگاه سپاهی بخواهد که خود را در محلی حفظ و نگهداری نماید در حول آن محل موانعی مرتب دارد.

انجام: که حفر مضاعف شده تمام گشته و عملجات حفار پیوسته مستور باشد.

[فهرستواره منزوی ۳۸۹۹/۵]

● **قلعه گیری / فنون نظامی / فارسی**

qal'e gīrī

یا علم تحصین و تحصن، در ساختن سنگر و قلعه جنگی.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۲۲

آغاز: بسمله. علم تحصین و تحصن - فصل اول ملاحظات کلی؛ انجام: در آن موقع سرعت می‌نمایند (؟)

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌ک، تا: قرن ۱۳؛ با شکل‌ها و رسم‌های مشکی؛ ۴۸ گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۳/۳×۲۰/۷سم [ف: ۵۹۶-۳]

● **القلعی / کیمیا / عربی**

al-qal'iy

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

یکی از رسائل السبع الجابریة است.

آغاز: تذکر من امر القلعی كما ذکرنا فی غیره من امر تلک الاجساد لیکون الکلام تاما اذا استحوذ علی جمیعها لانها امهات الاحجار و ساداتها و القلعی منسوب الی المستری

[الذریعه ۲۶۴/۱۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۲۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌ک؛ جلد: تیماج، ۲۷۳ گ، اندازه:

[۱۷/۵×۱۱سم [ف: ۲۴-۶۰]

● **قلعه سازی فوری / هندسه / فارسی**

qal'e sāzi-ye forī

تألیف و ترجمه در عصر ناصرالدین شاه قاجار دارای تصویر و نقشه.

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۳۹۵

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌ک؛ تا: ۱۷-۱۹ سطر [نشریه: ۵-۵۰]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۷/۵

آغاز: برابر؛ انجام: و فضل تفکر فی معانیها، لا غیر، تمت و السلام

خط: نسخ پخته، بی‌ک، تا: قرن ۱۳؛ گ ۷؛ (۴۷۷-۴۷۳) [ف: ۱-۱۹۶]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۷/۲

خط: نستعلیق، بی‌ک، تا: ۱۹ جمادی الثانی ۱۲۷۳ق [نشریه: ۱۱-۹۴۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۲۹/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌ک، بی‌ک؛ تا: ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۴۶۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱/۱۲۶۱۹/۲

● **قلعه سازی نظامی / فنون نظامی / فارسی**

qal'e sāzi-ye nezāmī

نامی، احمد بن محمد، ۳۰۹ - ۳۹۹ ؟ قمری

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخفا)؛ جلد بیست و پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276263

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

خط: نسخ، بی کا، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ گ ۲ (۱۳۱-۱۳۲)،
۱۹ سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازہ: ۱۴/۷×۲۲/۳سم [ف: ۲۹/۲-۶۱۹]

مذہب، ۷ص (۷۷-۸۳)، اندازہ: ۲۷/۸×۱۶/۱سم [ف: ۲۹/۱-۱۲۵]
۴. تہران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۳/۵۵

آغاز: برابر

● قرن السعادة / تاریخ / فارسی

qarn-os sa'āda

افضل الملك، غلامحسین بن مهدی، ۱۲۷۹ - ۱۳۴۸
قمری

afzal-ol-molk, qolām-hoseyn ebn-e mahdī (1863 -
1930)

ترجمہ علام الناس است. کتابی است کہ تالیف آن در حد
دیباچہ باقی مانده و با قتل ناصرالدین شاه متوقف مانده است.
[فہرستوارہ منزوی ۱۰۴۸/۲]

تہران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۴۹۶/۱

خط: شکستہ نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، با خط
خوردگی و اضافات در حاشیہ؛ جلد: مقوای، گ ۹ (۱-پ)
۹ (پ)، اندازہ: ۲۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۸-۶۸]

● قریب الفرج / شعر / فارسی

qarīb-ol faraj

خاموش یزدی، میرزا علیخان، - ۱۳۷۹ قمری
xāmūš-e yazdī, mīrzā 'alī-xān (- 1960)

مثنوی است بہ بحر متقارب با آیاتی سست در شرح زندگانی و
غیبت صغری و کبری و معجزات حضرت صاحب الزمان (عج).
شاعر کارمند قونسولگری ایران در کربلا بودہ، پس از ستایش
خدا و پیامبر و یکایک امامان، سبب نظم، ساقی نامہ، اثبات وجود
صاحب الامر، سرگذشت و احوالات حضرت صاحب، از
داستان خرید ملیکہ خاتون مادر ایشان ... تا غیبت و دیدار مؤمنان
از او.

آغاز: بنام مہین داور ذوالجلال xx بی انباز و بی یاور و بی ہمال
انجام: کہ میبود تصدیق آن جان جان xx بسی پیشتر از ہمہ
مردمان

[فہرستوارہ منزوی ۱۷۳۵/۳]

مشہد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۵۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۶۸ق؛ تاریخ وقف:
مرداد ماہ ۱۳۴۵؛ گ ۲۳۶؛ اندازہ: ۳۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۹-۲۱۰]

القزوینیہ - اجوبہ مسائل السید مقیم

● قساطيس العقول في بيان قواعد علم الاصول / اصول

فقہ / عربی

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول مذہب؛ جلد: گالینگور، ۷ص (۳۰۲-
۳۰۸)، اندازہ: ۳۲×۲۰سم [ف: ۳۶-۳۸۴]

۵. تہران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۹۱/۱۳۸؛ هامش

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ اص (۳۷۰) [ف: ۹-۱۴۱۵]

۶. تہران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲/۲۴۶۵/۹

بی کا، تا: ۱۱۰۴ق؛ کاغذ: سپاہانی، ۱۳ص (۹۴-۱۰۶)،

۲۹ سطر (۲۰/۵×۹/۵)، اندازہ: ۳۲×۱۸/۵سم [ف: ۹-۱۲۱۵]

۷. تہران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴/۲۵۷۰/۲

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۱۲۹ق؛ کاغذ: سپاہانی، جلد: تیماج،

۳۱ سطر (۱۷×۷/۵)، اندازہ: ۲۱×۱۲سم [ف: ۹-۱۳۶۳]

۸. تہران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۱۸/۱۳

خط: نستعلیق، بی کا، تا: با تاریخ ۱۱۳۳ق؛ گ (۲۳۳-۲۴۴)، ۱۷

سطر (۲۱×۱۱)، اندازہ: ۳۰×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۱۰۰]

۹. تہران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۳۴/۷

و انشاء دیگر او؛ خط: نستعلیق، کا: قزوینی کلو سجودی، محمد

معصوم، تا: ۱۱۶۴ق؛ جلد: تیماج مذہب، ۱۳ سطر (۱۳×۶)، اندازہ:

۱۶×۹سم [ف: ۱۶-۶۱۳]

۱۰. تہران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۳۷۴/۴

خط: نستعلیق خوش، بی کا، بی تا؛ مذہب، با

سرلوح، مجدول؛ کاغذ: سپاہانی، ۱۱ سطر (۱۶×۹)، قطع: بغلی [ف:

۱۷-۱۲۴]

● القرمز / کیمیا / عربی

al-qirmiz

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

۱. تہران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۴۰

آغاز: بسملہ. حمدلہ. و صلی اللہ علی محمد خاتم النبیین ... و انا

اذکر فی هذا علل النار و اقول انها احد العناصر؛ انجام: علی جمیع

امورنا حسن العون بمنہ

مقالہ پنجاہ و ہفتم از مجموعہ «السبعین» است؛ خط: نستعلیق چلیپا،

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمنہ، جلد: رویہ میشن، گ ۲ (۶۵-۶۶)

(۶۶)، اندازہ: ۲۳/۲×۱۵/۶سم [ف: ۶-۴۵۰]

۲. تہران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱/۵۴

آغاز: الحمد للہ رب العالمین ... تسلیماً. قد سبق لنا سب و خمسون

مقالہ فی فنون الصنعة و انا اذکر فی هذا السابعة و الخمسين علل

النار و اقول انه احد العناصر؛ انجام: و يكون فی صورة منها وزن

درہم ثم تلقى منه وزن درہم علی مائتہ درہم ایكون شما ان شاء

اللہ و اللہ اسئل علی جمیع امورنا حسن العون بمنہ.

فہرستگان نسخہ ہای خطی ایران (فخفا)؛ جلد بیست و پنجم؛ بہ کوشش، مصطفی درایتی؛ تہران

DIA 276263

سازمان اسناد و کتابخانہ ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳